

बोदेबर्साइन नगरपालिका स्थानीय शिक्षा योजना (२०८२-२०९१)

Local Education Plan,
2025-2034

बोदेबर्साइन नगरपालिका

नगर

बोदेबर्साइन, सप्तरी, मधेश

Local Education Plan, 2025-2034

--	--	--	--	--	--	--

शिक्षा शाखा, बोदेबर्साइन नगरपालिका, सप्तरी

दश स्थानीय , बोदेबर्साइन नगरपालिका सप्तरी
२०८२-२०९१

बोदेबर्साइन नगरपालिका
:

बोदेबर्साइन नगरपालिका
:

आतेश कुमार सिंह, ,

रे , उप

गजेन्द्रनाथ शर्मा, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

समिति हरू

क्र.सं.	पद	नाम, थर	सम्पर्क नं.
१		आतेश कुमार सिंह	९८१९९१२६००
२	सदस्य	गजेन्द्रनाथ शर्मा	९८०१५३९९५५
३	सदस्य	मो. मोजिबुर रहमान	९८०४७४३७८६
४	सदस्य	लिला देवी यादव	९८०५९६०३२४
५	सदस्य	बिमला देवी यादव	९८१७२७०००४, ९८४२८९३५४९
६	सदस्य	निलम कुमारी कफैड	९८२५७१७११७
७	सदस्य	चन्द्रिका कुमारी राम	९८१८६१४२४७
८	सदस्य	गुन्जेश्वर चौधरी	९८१९७४५४८१
९	सदस्य	मो. मुस्लिम	

		मियाँ	
१०	सदस्य	महेन्द्र यादव	९८०७७०३१८०
११	सदस्य	दिगम्बर यादव	९८०५९०७१०९
१२	सदस्य सचिव/ शिक्षा शाखा प्रमुख	रामसागर यादव	९८०७७२५५६९, ९८२९७८०००९

□□□□□ लेखनमा प्राविधिक सहजकर्ता :

- सहजकर्ता: श्री महेश कुमार साह (राजविराज-११)

□□□□□ लेखन □□□□□□□□□□ हर्तु :

- श्री शुभदर्शन कुमार यादव
- श्री नन्दलाल महतो
- श्री चन्दन कुमार यादव
- श्री हेम किशोर यादव
- श्री सुनिल कुमार चौधरी

af]b]a;f{Og gu/kflnsf
gu/ sfo{kflnsfsf] sfof{no

 $\dot{\gamma} K t / L$

□□□□□□□□ सन्देश

०००० ००० ०००००००० ००००००
 ००००००० ०००० ०००००००० ०००००
 ०००००००० ०००००००००० ०००००
 ००००० ० ०० बोदेबर्साइन नगरपालिका
 बोदेबर्साइन ०० नगरपालिका ०००००० ००००००
 ००००००० नगरपालिका ००००००० ०००००
 ००००००० ०००००० ०००००० ०००००० ० ० ००००
 ०००००००० ०००००० ०० ०००० ००००००० ००००००
 ००० ००००००००० ०००००००००० ००० ०००००० ००००००
 ० ० ०० ०००००० ००००००० बोदेबर्साइन नगरपालिका
 ००००००० ०००००००००० ००० ००००००००
 ०००००००००००००० ००००००० ००००००००००
 ०००००००००००० ००००००० ००००००० ०००० सप्तरी
 ०००००००० ००००० ०००००००० ००००००० बोदेबर्साइन
 नगरपालिका ००० ०००० ०००००० ००० नगर ०००००० ०००००
 ०००००००००० ०००० ००००००० ०००००
 ०००००००००००००० ००००००००००० ०००००० ०००००००
 ००००००० ०००० ०००० ०००००००००० ००००००००००
 ०००० ०००० ०००००००० ०००००० ००००
 ००००००००००००००० ०००००००० ००० बोदेबर्साइन
 नगरपालिका ०० ०००० ००००० नी ००००००० ०००००००
 ००००० ००००००००, ००००००० ००००० ०००००००
 ०००००००० ०००००० ००००००० ००००० ००००००००००
 ००० बोदेबर्साइन नगरपालिका ०० विभिन्न विज्ञ ०० ०००००००००
 ०००००००० ०० ००००००००००००००० ००००००० ० ०

□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□
 □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□, □□□
 □□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □
 □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□
 □□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□
 □□□□□□ □□□□□□ □

बोदेबर्साइन नगरपालिका योजना लेखन सहजकर्ता महेश कुमार साह
नगर
२
योजना लेखन सहजकर्ता
नगर
आतेश कुमार सिंह
गजेन्द्र शर्मा
रामसागर यादव
तथा रामसेवक यादव ज्यू

रे □□ □□□□□□ □□□
नगर उपप्रमुख

af]b]a;f{Og gu/kflnsf
gu/ sfo{kflnsfsf] sfof{no
;Kt/L

शुभकामना सन्देश

[illegible][illegible]

(उप-सचिव)

af]b] a;f{Og gu/kflnsf
gu/ sfo{kflnsfsf] sfof{no
;Kt/L

A large grid of empty square boxes for handwriting practice, with a portrait of a man in a plaid shirt in the top right corner.

[illegible]

राम सागर यादव
शिक्षा अधिकृत (आठौं)

बोदेबर्साइन नगरपालिका
सप्तरी

□ □ □ □ सूची

परिच्छेद १ : परिचय.....	1
□.□ □□□□□□ □□□□□	1
क. भौगोलिक अवस्थितिको विश्लेषण.....	4
□. □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□	7
ग. सामाजिक तथा सांस्कृतिक अवस्थाको विश्लेषण.....	8
घ. आर्थिक अवस्थाको विश्लेषण	12
ङ. बोदेबर्साइन नगरपालिकाको शैक्षिक अवस्था	15
□.□ □□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□	34
□.□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ SWOT □□□□□□□.....	37
□.□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□ह्रू	40
परिच्छेद २ : दूरदृष्टि, उद्देश्य, रणनीति तथा लक्ष्य निर्धारण	42
□.□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□	42
□.२ नगरपालिकाको दूर□□□□□□ (दीर्घकालीन सोच)	. 427
□.□ □□□□□□	45
□.□ □□□□□□□	45
□.□ □□□□□□	45
□.□ □□□□□□□□	50
□.□ □□□□□□□□ □□□□□□□	62
□.□ मुख्य □□□□□□□□□□ सूचकह्रू □□□ □□□□□□ □□□□□□□	63
परिच्छेद ३ : विद्यालय शिक्षाका मुख्य उपक्षेत्रहरू	66
□.□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□ □ □□□□□□	66
३.१.□ वर्तमान अवस्था	68
३.१.□ उद्देश्य.....	69
३.१.□ रणनीति.....	70
३.१.□ उपलब्धि तथा प्रमुख नतिजा□□□	71
३.१.□ बालविकास □□□□□□ प्रमुख क्रियाकलापह□□ तथा लक्ष्य□□□	73
□.□ आधारभूत □□□□□□.....	76
३.२.□ वर्तमान अवस्था	78
३.२.□ उद्देश्य	80
३.२.□ रण□□□□	81

३.२. उपलब्धि र नतिजा	82
३.२. प्रमुख क्रियापलाप तथा लक्ष्य.....	85
३.२.१. उपलब्धि र नतिजा	932
३.२.१.१. उपलब्धि र नतिजा	942
३.२.१.२. उपलब्धि र नतिजा	96
३.२.१.३. उपलब्धि र नतिजा	97
३.२.१.४. उपलब्धि र नतिजा	985
३.२.१.५. उपलब्धि र नतिजा	98
३.२.१.६. उपलब्धि र नतिजा	101
३.२.१.७. उपलब्धि र नतिजा	105
३.२.१.८. उपलब्धि र नतिजा	58
३.२.१.९. उपलब्धि र नतिजा	59
३.२.१.१०. उपलब्धि र नतिजा	59
३.२.१.११. उपलब्धि र नतिजा	60
३.२.१.१२. उपलब्धि र नतिजा	60
३.२.१.१३. उपलब्धि र नतिजा	61
३.२.१.१४. उपलब्धि र नतिजा	62
३.२.१.१५. उपलब्धि र नतिजा	63
३.२.१.१६. उपलब्धि र नतिजा	63
३.२.१.१७. उपलब्धि र नतिजा	64
३.२.१.१८. उपलब्धि र नतिजा	64
३.२.१.१९. उपलब्धि र नतिजा	65
परिच्छेद ४ : अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रहरू	67
४.१. उपलब्धि र नतिजा, प्रमुख क्रियापलाप तथा लक्ष्य	67
४.१.१. वर्तमान अवस्था	67
४.१.२. उद्देश्य	69
४.१.३. रणनीतिहरू	69
४.१.४. उपलब्धि तथा प्रमुख नतिजा	71
४.१.५. प्रमुख क्रियापलाप तथा लक्ष्य	72
४.१.६. उपलब्धि र नतिजा, प्रमुख क्रियापलाप तथा लक्ष्य	73
४.१.७. वर्तमान अवस्था	74
४.१.८. उद्देश्य	76

□.□.□ रणनीति.....	76
□.□.□ □□□□□□ □ नतिजा.....	77
□.□.□ प्रमुख क्रियाकलाप तथा लक्ष्य	78
□.□ □□□□□□ □□□□ □ □□□□□□□□□	79
४.□.□ वर्तमान अवस्था.....	80
४.□.□ उद्देश्य□□□	81
४.□.□ रण□□□□□□□	81
४.□.□ उपलब्धि तथा प्रमुख नतिजा□□□	82
४.□.□ प्रमुख क्रियाकलाप□□□ तथा लक्ष्य□□□	83
□.□ □□□□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□	84
४.□.□ वर्तमान अवस्था.....	84
४.□.□ उद्देश्य.....	85
४.□.□ रण□□□□	85
४.□.□ उपलब्धि तथा प्रमुख नतिजा.....	86
४.□.□ प्रमुख क्रियाकलाप□□□ तथा लक्ष्य□□□	87
□.□ □□□□□□□□ □□□□□□□, □□□□□ □□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□	88
४.५.१ वर्तमान	
अवस्था.....	89
□.□.□ □□□□□□□□□□.....	90
□.□.□ □□□□□□	90
□.□.□ □□□□□□□□□	91
□.□.□ □□□□□□□ □ □□□□□	91
□.□.□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□	92
□.□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□	93
४.□.□ वर्तमान अवस्था.....	93
४.□.□ उद्देश्य	94
४.□.□ रणनीति□□□	95
४.□.□ उपलब्धि तथा नतिजा□□□	95
४.□.□ प्रमुख क्रियापलाप तथा लक्ष्य□□□	96
□.□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□	97
□.□.□ वर्तमान अवस्था.....	97
४.□.□ उद्देश्य□□□	98

४.१.१ णनीति	98
४.१.२ पलब्धि र नतिजा	99
४.१.३ मुख क्रियापलाप तथा लक्ष्य	99
४.१.४ वर्तमान अवस्था	100
४.१.५ उद्देश्य	101
४.१.६ रणनीतिहरू	101
४.१.७ उपलब्धि तथा नतिजा	102
४.१.८ प्रमुख क्रियापलाप तथा लक्ष्य	102
परिच्छेद ५: विद्यालय सुशासन तथा व्यवस्थापन	103
५.१ वर्तमान अवस्था	103
५.१.१ उद्देश्य	104
५.१.२ रणनीतिहरू	104
५.१.३ उपलब्धि, नतिजा	105
५.१.४ प्रमुख क्रियाकलापहरू र लक्ष्यहरू	106
५.२ परिचय	107
५.२.१ वर्तमान अवस्था	108
५.२.२ उद्देश्यहरू	109
५.२.३ रणनीतिहरू	109
५.२.४ उपलब्धि, नतिजा, प्रमुख क्रियाकलाप र लक्ष्य	109
परिच्छेद ६ : लगानी र स्रोत व्यवस्थापन	111
६.१ वर्तमान अवस्था	111
६.१.१ उद्देश्य	111
६.१.२ रणनीतिहरू	113
६.१.३ उपलब्धिहरू	114
६.१.४ (Outcomes)	114
६.१.५ बजेट	115
परिच्छेद ७ : कार्यान्वयन अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	120

□.□ □□□□□	120
□.□ □□□□□□ □□□□□□	120
चुनौती र अवसर	121
□.□ □□□□□□□□	122
□.□ □□□□□□ हरू	122
□.□ □□□□□□□ ,□□□□□	123
□.□ □□□□□□ □ □□□□□□□□	123
□.□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □ □□□□□□	123
□□□□□□□	125
□□□□□□□ □ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□	125
□□□□□□□ □ : □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□	126
□□□□□□□ □ : □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□	
□□□□□□□□□	127

□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□
 □□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□, □□□□□□□, □□□□□□□□ □ □□□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□
 □□□□□□ □□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□
 □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
 □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□

स्थानीय शिक्षा योजना

ख) ०००००० ०००००० ०००००००००० ००००००००० ० ०००००००
०००००००० ००००००००, ०००००००००० ०००००० ०००००,
००००००००० ००० ००००००००० ०००००० ०० ०००
०००००००००, ०००० ००००० ००००००० ००००००००
०००००००००००० ०००००००० ०००००००० ००० ००००००००००
००००००००० ०००००००००००००००००० ०० ०००००००००
००००००००००००००००० ००००००० ००००, ००००००००००० ०००
०००००००००००० ०००००० ०००००००००००००००० ००००००००००००००
००००० ० ०००००००००० ००००००० ०००००००००००० ००००००००००००००
०००००००००००००००० ००००० ०००००००, ०००००००० ० ०००००००००
००००० ००००००००००० ००००००० ००००००००० ००००००००० ०००००
००००००००००० ००००००००० ० ० ०००००००००० ०००० ००००००००००००
०००००० ००००००० ०००० ००००००००००००००००००० ००००००००००० ००००००

- घ)** □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□

[illegible][illegible]

ग) □□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□ □□□□

घ) □□□□, □□□□□□ □ □□□□□□□ □□ (□□□□□□ □□□
□□□□□□□□□□□□) □□ □□□□

કે) _____ , _____
_____, _____

च) [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] (School Education Sector Plan) [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] []

[] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] []

છ) _____

ज) □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□

झ) □□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

ज) □□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□□
□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□

ੳ) □□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□

ਠ) □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□

ड) विद्यालयमा निर्माण भएका पाँच वर्षे तथा वार्षिक □□□□□□□□
□□□□□ □□□□□ □ □□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□

□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□
□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□
(□□□□, □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□ □□□□□, □□□) □□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □
□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□
□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□
□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□/□□□□□□□□□□ □□□
□□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□
□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□
□ □□□□□□□□□□□□, □□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□, □□□□ □□□□ □□□□□□
□□□□□ □□□□□□□□□ □ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□
□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□
□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □ □

ड) □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□ □ □□□ □□□□□ □□□□□
□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□ □□□□ □
□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□
□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□ □ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□□□□□ □□□ □ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □
□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□ □□□□□□□□ शिक्षा क्षेत्र
सहजकर्ता महेश कुमार साह □□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ व्य□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□ □□□□□ □□□ हर्छु □□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □

क) षष्ठरी सप्तरी
२

ख) ५

ग)

घ)

ङ) समुह
समुहमा तथा एकिकृत रूपमा

च) उने शिक्षा क्षेत्रका सहजकर्ता महेश कुमार साहबाट नियमित रूपमा प्राविधिक सहयोग, लेखन र संकलन सहित ड्राफ्टलाई अन्तिमिकरण

छ) ले तयार गरेको मा सरोकारवालाहरू सहितको वृहत सल्लाह सुझाव कार्यशाला ।

ज) नगर शिक्षा समितिमा पेश तथा छलफल र सुझाव संकलन

झ) नगर शिक्षा समितिद्वारा पारित

ञ) नगर सभामा पेश तथा छलफल सहित पारित ।

च)

१.१ वर्तमान अवस्था

[illegible]

गरी स्थानीय सञ्चालन स्थानीय
मा मू गुणस्तरीय जीवन इ हरू गरी बोदेबर्साइन
नगरपालिका लागि र निर्धारण गरी स्थानीय
सञ्चालन () नीति
सँग वायु रि, वेशी,

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी
□□□□□□□□□□ बोदेबर्साइन नगरपालिका□□ स्थानीय शिक्षा योजना)Education
Sector Plan -ESP) □□□□□ १० □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□ वि सं २०८२-२०९१ □□ लागि □□□□□ □□□□□ □□

स्थानीय □□□□□□ □□□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

0000000000 0000 000000 00000 00000000
 000000000 0000000000 00000 00000000 00 0 000000
 0000000000 00000 0 00000 00000000 0000000 000000000
 00000000 0 0000000 00000 00000 00000000000 000000, 0000 0
 0000000000 000000 0 00000 000000000 0000000 0000 00000 0
 00000 00000, 00000000 000000 0000000 0 00000000 0000000000
 0000 0000 00000000 00000000 00000 0 000000000 0000000
 00000000000000 000000 0 00000000 0 00000000 00000000000 00000
 0000 00000000 00000000 000000 00000000000 0000000 0 0

□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□□□□□ □□□□□
 □□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□
 □□□□□□ □□□ □□ □ □ □□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□
 □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□ □ □□□□□□□
 □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□
 □□□□□□□ □□□ □ □□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□, □□□□ □□□□,
 □□□□ □□□□, □□□□□□□□, □□□□ □□□□ □□□ □□□□ □□□□ □□
 □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □ □

□ □ □ □ □ □ □.3

क्र.सं.	नयाँ वडा	समावेश गाविस / नगरपालिका	जनसंख्या	क्षेत्रफल (कि.मी.) (वर्ग)
१	१	धनगढी (१-८)	४१७०	५.३४
२	२	नेगडा (१-९)	५२३५	७.१७
३	३	सारश्वर (१-९)	५९३५	६.९९
४	४	फुल्काही (६-९)	१७१३	१.७७
५	५	बोदेबरसाइन (१-९)	६१६३	५.४५
६	६	फुल्काही (१-५)	३१७८	६.४३
७	७	मनराजा (१-९)	४४१२	३.८९
८	८	काचन (१-९)	४५२३	७.८७
९	९	देउरी (१-९)	५२६६	६.५४
१०	१०	खडकपुर (१-९)	५४२२	७.४७
	जम्मा		४६०१७	५८.९२

स्रोत : CBS, २०७८ तथा बोदेबर्साइन नगरपालिका

ख. जनसाङ्ख्यिक संरचनाको विश्लेषण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ का अनुसार यस नगरपालिकाको जम्मा जनसङ्ख्या ४६,१११ रहेको छ, जसमा पुरुष २२,९१८ जना (४९.८०%) महिला २३,०९९ जना (५१.२०%) रहेका छन् । पुरुषको भन्दा महिलाको जनसङ्ख्या १८१ जना ०.४०% ले बढी देखिन्छ । यहाँको लैङ्गिक अनुपात ९९.२२ छ । विभिन्न उमेर समूहको जनसङ्ख्यालाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

□□□□□□ □.□ □□□□□ □□□□□□ जनसङ्ख्या □□ □□□□□

□□□□□	□□□□□ सङ्ख्या	जनसङ्ख्या	□□□□□	□□□□□	□□□ □□□□□	लैङ्गिक
		कुल	□□□□□	□□□□□	□□□□	□□□□□
1	१०८	४१७०	२०१०	२०८०	४.५१	१००.४८
2	११२१	५२३५	२५१६	२६३१	४.६७	१०८.३७
3	१३०७	५१३५	२१२८	३००७	४.५४	११७.३७
4	३५०	१७१३	८४५	८६८	४.८१	११७.३५
5	१११७	६१६३	२१५६	३२०७	५.१५	१२२.१७
6	१२८	३१७८	१६२४	१५५४	४.३७	१०४.५०
7	१५३	४४१२	२१६१	२२५३	४.६३	१०६.७०
8	१५२	४५३३	२३३८	२२८५	४.७५	११७.१४
9	१०६०	५२६६	२६६४	२६०२	४.१७	१०२.३८
10	११४६	५४२२	२८०८	२६१४	४.७३	१०७.४२
जम्मा	११२२	४६०१७	२२११८	२३९११	४.७३	१११.२२

स्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग २०७८

राष्ट्रिय □□ □□□□ □□□□ □□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□□□
 □□□□□□□□ □□□□ समूह □□ जनसङ्ख्या □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□□ □□
 □□□□□□ □.□ □□□□ समूह □□ जनसङ्ख्या □□ □□□□□

बोदेबर्साइन नगरपालिका		जनसङ्ख्या		
		□□□□□	□□□□□	□□□□□
□□□□ समूह	□□□ □□□□ समूह	४६०१७	२२११८	२३९११
	□ देखि □ वर्ष	४४१६	२५१५	१९८१
	□ देखि □ वर्ष	४१२६	२५४८	२१७८
	□□ देखि □□ वर्ष	४११३	२६१५	२३५८
	□□ देखि □□ वर्ष	४५३५	२३६२	२१७३
	□□ देखि □□ वर्ष	४२२७	१९५१	२२७६
	□□ देखि □□ वर्ष	३८८५	१७८०	२१०५
	□□ देखि □□ वर्ष	३०२३	१३५१	१६६४
	□□ देखि □□ वर्ष	३१२३	१३६१	१७५४
	□□ देखि □□ वर्ष	२४५१	११७२	१२८७

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

थारू)०८.२६(, तत्मा/तत्वा (□६.७०(, खत्वे (□६.४४(, चमार/हरीजन/राम)५.०८(, बाँकी जातजातीहरू ५ प्रतिशत भन्दा मुनी रहेका छन् ।

□□□□□□ □.४ जातजातीका आधारमा जनसङ्ख्या□□ □□□□□

जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	प्रतिशत
All Caste	4६०17	22918	23०99	1००.००
Yadav	11६17	591६	57०1	25.25
Teli	7817	399०	3827	1६.99
Musalman	5०8६	23०६	278०	11.०5
Tharu	38००	1839	19६1	8.2६
Tatma/Tatwa	3०82	159०	1492	६.7०
Khatwe	29६3	1453	151०	६.44
Chamar/Harijan/Ram	2337	1153	1184	5.०8
Musahar	21६1	1०73	1०88	4.7०
Dhanuk	12०६	६०3	६०3	2.६2
Hajam/Thakur	797	399	398	1.73
Nuniya	71६	37०	34६	1.5६
Gaderi/Bhediya	६००	3०7	293	1.3०
Haluwai	57६	282	294	1.25
Kumhar	531	2६8	263	1.15
Dusadh/Pasawan/Pasi	24६	13०	11६	०.54
Brahman – Tarai	227	115	112	०.49
Kalwar	195	1०1	94	०.42
Baraee	18६	9६	9०	०.4०
Amat	181	89	92	०.39
Dhobi	179	92	87	०.39
Dom	151	84	६7	०.33
Rajdhob	147	75	72	०.32
Bishwokarma	143	78	६5	०.31
Bantar/Sardar	12६	६4	६2	०.27
Mallaha	122	६०	६2	०.27
Danuwar	1०६	53	53	०.23
Foreigner	98	19	79	०.21
Sonar	६2	32	3०	०.14
Others	49	21	28	०.11
Rajput	48	22	26	०.1०
Mali	4६	23	23	०.1०
Koiri/Kushwaha	45	27	18	०.1०
Thakuri	41	2०	21	०.०9

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

Rauniyar	३७	२०	१७	०.०७
Baniyan	३७	२०	१७	०.०७
Halkhor	३७	१८	१७	०.०८
Kumal	३६	१८	१८	०.०८
Brahman – Hill	३३	१५	१८	०.०७
Badhaee/Badhee	३१	१५	१६	०.०७
Sanyasi/Dasnami	२८	१३	१५	०.०६
Kshetri	२४	१३	११	०.०५
Marwadi	२०	१३	७	०.०४
Lohar	१८	७	७	०.०४
Dev	१३	६	७	०.०३
Kathabaniyan	१२	८	४	०.०३

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग २०७८

□□□□□□ □.५ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ जनसङ्ख्या □□□□

धर्म	जम्मा	पुरुष	महिला	प्रतिशत
जम्मा जनसङ्ख्या	४६०१७	२२७१८	२३०७७	१००
हिन्दू	४०८३२	२०५६२	२०२७०	८८.७
इस्लाम	५०७८	२३१८	२७६०	११.१
क्रिश्चियन	४७	१८	२९	०.१
बौद्ध	३६	१८	१८	०.०८
किराँत	४	२	२	०.०१

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग २०७८

धर्म□□ □□□□□□ जनसङ्ख्या□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ हिन्दु धर्मावलम्बीहरूको जनसङ्ख्या □□□□□□□□□□
 □□□ ८८.७ □□□□□□□□, त्यसैगरी इस्लाम धर्मावलम्बीहरूको जनसङ्ख्या ११.१
 प्रतिशत र अन्य क्रिश्चियन, बौद्ध, किराँत धर्मावलम्बीहरूको जनसङ्ख्या अत्यन्तै नगण्य
 □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

□□□□□□ □.६ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ जनसङ्ख्या□□ □□□□□□

क्र.सं. मातृभाषा		जनसङ्ख्या			
		जम्मा	पुरुष	महिला	प्रतिशत
१	सबै मातृभाषा	४६०१७	२२७१८	२३०७७	१००
२	मैथिली	४२२२०	२११४१	२१०७९	९१.७५

□□□□□ □ □□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□
 □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□
 □□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□-□□ □□ □□□□□□
 □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □ |

□□□□□□ □.८ शिक्षा बजेट: बोदेबर्साइन नगरपालिका
 स्रोतगत बजेट विनियोजन

आ. व : २०८१/८२ बजेट उपशीर्षक: बोदेबर्साइन नगरपालिका-शिक्षा

क्र.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलापको नाम	एकाइ	परिमाण	एकाइ लागत	वार्षिक बजेट
१	शैक्षिक सामग्री निर्माण सम्बन्धी कार्यशाला तथा विज्ञान प्रदर्शनी मेला	जना	६०	२५,०००	१,५००,०००
२	ECD शिक्षिकाहरूलाई बालमैत्री शिक्षण व्यवस्थापन २ दिने तालिम	पटक	२	७४,०००	१४८,०००
३	प्रअ र लेखापाललाई विद्यालय सुधार योजना निर्माण एवम् अध्यावधिकका लागि क्षमता विकास (SAS) ३ दिने तालिम	जना	७०	३,०००	२१०,०००
४	विद्यालय स्वागत तथा विद्यार्थी भर्ना अभियान कार्यक्रम	विद्यालय	३०	२,०००	६०,०००
५	कक्षा ८ के BLE परीक्षा सञ्चालन, व्यवस्थापन र अनुगमनमा थप सहयता कार्यक्रम	विद्यालय	१०	४०,०००	४००,०००
६	कक्षा १ देखि १२ सम्मका कक्षा ८ बाहेकका प्रथम त्रैमासिक दोस्रो त्रैमासिक र बार्षिक परीक्षा सञ्चालन, व्यवस्थापन र अनुगमनका लागि विद्यालयका थप सहयता कार्यक्रम	विद्यालय	३०	२५,०००	७५०,०००
७	शिक्षा शाखा सञ्चालन विभिन्न एन कानुन छपाइ एवम् प्र.अ. बैठक सञ्चालन खर्च	पटक	२०	४,९००	९८,०००
८	विद्यार्थीको स्तर परीक्षण (सिकाइ उपलब्धि परीक्षण) र विद्यालयलाई पृष्ठपोषण, विद्यार्थी प्रगति प्रतिवेदन र अनुगमन तथा ससर्त अनुदानका लागि नमुना विद्यालय छनोट एवम् प्रोत्साहन	पटक	१	१००,०००	१००,०००
१०	शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण (डिजाइन), छपाइ र वितरण	ओटा	१०००	१५०	१५०,०००
११	शिक्षक पेसागत सहयोगमा थप सहयाग एवम् निजी विद्यालय अनुगमन कार्यक्रम	पटक	१	२५,०००	२५,०००
१२	विभिन्न दिवस तथा विद्यालय शान्ति क्षेत्र, दुर्व्यसनी मुक्त एवम् शैक्षिक गुस्तर सुधार कार्यमा मेयर अन्तरक्रिया कार्यक्रम	जना	२५	३,०००	७५,०००
१३	राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगितामा जोडकेष	विद्यालय	५	१००,०००	५००,०००

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	कार्यक्रम (नगर छनोट जिल्ला छनोट समेत)				
15	शिक्षकहरूका लागि बाल मैत्री शिक्षण, CAS तथा प्रश्नपत्र निर्माण एवम मूल्याङ्कन सम्बन्धी सम्बन्धि ३ दिने तालिम	शिक्षक	70	2,500	175,000
16	कक्षा ६ देखि ८ सम्मका स्थानीय पाठ्यक्रम आधारमा पाठ्यपुस्तक शिक्षक निर्देशिका मुल्याङ्कन मापदण्डको इ कपी निर्माण तथा २ दिने शिक्षक अभिमुखिकरण	पटक	6	150,000	900,000
17	चन्द्रा शत्रुधन क्याम्पसका लागि शैक्षिक अनुदान	क्याम्पस	1	1,500,000	1,500,000
18	विद्यालयमा इ हाजरी, इन्भटर व्याट्र, कम्प्युटर सेट तथा साउण्ड तथा ड्रमसेट खरिद तथा जडान	विद्यालय	25	39,000	975,000
19	विद्यालयमा विजुली वीलमा सहयता अनुदान	विद्यालय	7	5,000	35,000
20	विद्यालयमा योग शिक्षा कार्यक्रम	विद्यालय	25	994	24,850
21	विद्यालयमा फूलबारी व्रयवस्थापनमा विरूवा सहयोग कार्यक्रम	विद्यालय	25	4,000	100,000
22	शैक्षिक क्यालेण्डर अनुसार नगर स्तरीय शुक्रबारे कार्यक्रम - (२ चरण)	विद्यालय	50	10,000	500,000
23	कक्षा ५ र ८ मा अध्यनरत विद्यार्थीहरूका लागि गृहकार्य डायरी	विद्यार्थी	1500	66	99,000
24	बा.वि.के. सहयोगी कार्यकर्ता, विद्यालय सहायक, आया र विद्यालय सहयोगी नगरबाट थप पाश्रमिक	एकाइ	1	6,675,150	6,675,150
	जम्मा				15,000,000

शिक्षा शाखा, बोदेबर्साइन नगरपालिका बजेट २०८१/८२

□. बोदेबर्साइन नगरपालिका □□ □□□□□□ □□□□□□

□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□ □□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □ □-□□ □□□□ □□□□ समूह□□
लागि □ □□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□□ आधारभूत □□□□□□ □
□□-□□ □□□□ □□□□ समूह□□ लागि □ □□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□ □ □ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □ □
□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □ □ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □
□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□□
विद्यालयहरू□ □□□□□□□□□ छन् □ □□□ गरी बोदेबर्साइन नगरपालिका□□□□□
□□□ □□ □□□□ □□□□□□□□□ विद्यालयहरू□ □□□□□□□□ □□का छन् □
□□ □□□□□□ बोदेबर्साइन नगरपालिका□□ □□□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□, □□□□□□□□

_____ वम् राष्ट्रिय _____
_____ अभिवृद्धि _____ ।
नागरिक _____ लागि _____,
_____ सूचना _____ वर्द्धन _____
_____ गरी _____
_____ () _____,
_____, _____
_____ _____
_____ _____
_____ _____
_____ () _____
_____, _____, _____,
_____, खेलकुद, _____
_____ _____
_____ () _____
_____ _____
_____ _____
_____, _____
_____ गरी
_____ ()
_____ विद्यार्थी _____ देखि _____
_____ छात्रवृत्ति _____
_____ गरिने _____ व्यावसायिक _____
_____ लागि _____
गरिने छ _____
_____ र्गत _____ () _____
रूप _____
_____, _____, _____ क्ति _____ लागि _____,
_____, _____, _____
_____ _____
_____ हरू _____ लागि _____

स्थानीय _____, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन _____, सप्तरी

_____ कमी _____ कमी _____
 _____ मुख्य _____ चुनौती _____
 _____ सा _____
 _____ ६७.९८ _____ ३२.०२
 प्रतिशत जनसङ्ख्या _____
 _____ २ _____
 _____ केही _____ अनुमान गर्न सकिन्छ _____
 _____ १ सा _____

क्र.सं.	विवरण	२०७८	२०७९	२०८०
१	कुल जनसङ्ख्या (१० वटा वडाहरूको जनसङ्ख्या)	41521	20403	21118
२	कुल जनसङ्ख्या (१० वटा वडाहरूको जनसङ्ख्या)	28226	16333	11893
३	कुल जनसङ्ख्या (१० वटा वडाहरूको जनसङ्ख्या)	213	84	129
४	कुल जनसङ्ख्या (१० वटा वडाहरूको जनसङ्ख्या)	13081	3986	9095
५	कुल जनसङ्ख्या (१० वटा वडाहरूको जनसङ्ख्या)	1	0	1
६	कुल जनसङ्ख्या (१० वटा वडाहरूको जनसङ्ख्या)	67.98	80.05	56.32

स्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग २०७८

बोदेबर्साइन नगरपालिका _____
 _____ रूप _____
 _____ बा _____, २५ _____ आधारभूत
 _____ (कक्षा १ देखी ८ सम्मका ६ वटा विद्यालय र कक्षा १ देखी ५ सम्म मात्र
 चलेका १९ वटा विद्यालय) , ५ _____ (कक्षा १ देखी १०
 सम्म मात्र २ वटा विद्यालय र कक्षा १ देखी १२ सम्म चलेका ३ वटा विद्यालय) गरी _____
 ३० _____ छन् _____ १३ _____
 आधारभूत तह सम्मका _____हरू मात्र _____ छन् _____
 _____ रूप _____ आधारभूत _____ २५ _____
 _____ १३ गरी _____ छन् _____
 _____ मात्र ५ _____
 _____ छन् _____ आधारभूत _____हरू
 ६५.०९ _____ छन् _____हरू सबै ५ वटै १००
 _____ नै _____ छन् _____ गरी आधारभूत
 _____ (३.६८ _____)
 _____ १- _____ १० _____ (६.३२

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	अन्य	०	०	०
	जम्मा	१०००	१२४	११२४
१	छात्रा	४८७	१८१	६७६
	छात्र	४८२	३७७	८५१
	अन्य	०	०	०
	जम्मा	१०६९	५६६	१६३५
२	छात्रा	४५०	१३७	५८७
	छात्र	४७९	२५७	७३६
	अन्य	०	०	०
	जम्मा	९२९	३९४	१३२३
३	छात्रा	४३४	१०४	५३८
	छात्र	४१०	२५०	६६०
	अन्य	०	०	०
	जम्मा	८४४	३५४	११९८
कक्षा १ देखी ३ जम्मा	छात्रा	१३७१	४३०	१८०१
	छात्र	१३७१	८८४	२२५५
	अन्य	०	०	०
	जम्मा	२७४२	१३१४	४०५६
४	छात्रा	४४४	१५	५३२
	छात्र	४०५	२१५	६१९
	अन्य	०	०	०
	जम्मा	८४९	३१०	१०५९
५	छात्रा	४६८	८६	५५४
	छात्र	४१५	१६२	५७७
	अन्य	१	०	१
	जम्मा	८८४	२४८	१०५४
कक्षा १ देखी ५ जम्मा	छात्रा	२२८३	६११	२८९४
	छात्र	२१९१	१२६१	३४५२
	अन्य	१	०	१
	जम्मा	४४७५	१८७२	६३४७
६	छात्रा	३९०	४२	४३२
	छात्र	३२०	१०२	४२२

	अन्य	०	०	०
	जम्मा	७१०	१४४	८७५
७	छात्रा	४०६	१४	४४८
	छात्र	३२९	२५	४१३
	अन्य	१	०	१
	जम्मा	७३६	३९	८६२
८	छात्रा	४०१	५	४४०
	छात्र	४०९	२	४७७
	अन्य	२	०	२
	जम्मा	८१२	७	९१९
कक्षा ६ देखी ८ जम्मा	छात्रा	११९७	६१	१३५४
	छात्र	१०५८	१२९	१२९९
	अन्य	३	०	३
	जम्मा	२२५८	१९०	२६५६
कक्षा १ देखी ८ जम्मा	छात्रा	३४८०	६७२	४२२६
	छात्र	३२४९	१३९०	४५८७
	अन्य	४	०	४
	जम्मा	६७३३	२०६२	८८१७
९	छात्रा	२९३	०	३२८
	छात्र	२५८	०	३०२
	अन्य	०	०	०
	जम्मा	५५१	०	६३०
१०	छात्रा	३०२	०	३३१
	छात्र	३०६	०	३५६
	अन्य	०	०	०
	जम्मा	६०८	०	६८७
११	छात्रा	१४४	०	१४४
	छात्र	१८०	०	१८०
	अन्य	०	०	०
	जम्मा	३२४	०	३२४
१२	छात्रा	१७८	०	१७८
	छात्र	१७९	०	१७९

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

कक्षा ९ देखी १२ जम्मा	अन्य	०	०	०
	जम्मा	३५७	०	३५७
	छात्रा	११७	०	११७
	छात्र	१२३	०	१०१७
	अन्य	०	०	०
कक्षा ईसिडि देखी १२ जम्मा	जम्मा	१८४०	०	१९९८
	छात्रा	४८४३	१९४	५९६५
	छात्र	४७२६	२००२	६७७०
	अन्य	४	०	४
	जम्मा	९५७३	२९८६	१२७३९

स्रोत: बोदेबर्साइन नगरपालिका शिक्षा शाखा EMIS २०८१

आधारभूत □□ (□-□) □□ १०६ □□□ □□□□□□, आधारभूत □□ (□-□) □□ २७
 □□□ □□□□□□, □□□□□□□□□ □□ (□-□□) □□ २४ □□□ □□□□□□,
 □□□□□□□□□ □□ (प्राविधिक धार ९-१२) मा ८ □□□ □□□□□□,
 □□□□□□□□□ □□ (११-१२) मा ४ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ छन्
 □ □□□ गरी ४२ □□□ बा□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□
 छन् □ □□□□□□□□ □□□□□□ आधारभूत □□□□ ६३.०३ □□□□□□□□
 □□□□□□□□ छन् □□□ □□□□□□□□□ □□□□ १७.०६ □□□□□□□□ □□□□□□
 □□□□□□ छन् भने बाकी बा□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ रहेका छन् □
 □□□□□□□□□ □□□□□ □ङ□□□□□□□ □□□ कुल□□ ५३.०८ □□□□□□□□
 □□□□□□ २५.५९ □□□□□□□□/करार □ २१.३२ □□□□□□□□ □□□□
 □□□□□□□□ हर्नु □□□□□□ □□□□□□ रूप□□ आधारभूत □□□□ ३७.४४
 □□□□□□□□ □ □□□□□□□□□ □□□□ ८.३३ □□□□□□□□ □□□□□□□□
 □□□□□□ छन् □ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ विद्यार्थी □□□□□□□□□□
 □□□□□□□□□ □□□□□ □□ □□□ आधारभूत □□□□ □□□□□ □□□□□ ५१
 □□□□ विद्यार्थी □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ पनि ५१ □□□□, प्रारम्भिक
 बालविकासमा २४ जना विद्यार्थी रहेका छन □ □□□□□□□ ४५ □□□ □□□□□ □□□□
 □□□□□□□ □□□ □□□□□ □-□ □□ □□□□□ □□□□□□ ४२ □□□□ विद्यार्थी
 □□□□□□ □ □

□□□□□□ □.११ पालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरूमा रहेका शिक्षकहरूको विवरण

क्र.	तह	स्था	रा	अस्था	करा	ज	कैफि
------	----	------	----	-------	-----	---	------

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

स		यी	हत	यी/अ नुदान	र	म्मा	यत (महि ला)
१	आधारभूत तह (१-५)	७८	२८			१०६	२९
२	आधारभूत तह (६-८)	१६	११			२७	६
३	माध्यमिक तह (९-१०)	१८	६			२४	२
४	माध्यमिक तह (प्राविधिक धार ९-१२)				८	८	०
५	माध्यमिक तह (११-१२)				४	४	०
६	पूर्वप्राथमिक शिक्षक (बालविकास केन्द्र सहजकर्ता)				४२	४२	४२
	जम्मा	११२	४५		५४	२११	७९

उपलब्धि □ □□□□□

बोदेबर्साइन नगरपालिका□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ दिँदै
 □□□□ □ □ □□□□ वर्ष □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
 गरिँदै □□□□ □ □ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ रूप□□
 □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ पहुँच□□
 □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□ □□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□
 □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ मुख्य चुनौती□□ □□□□ □□□□□ □ □
 □□□□□ □□□□□□ सूचक□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□
 □□□□□□□□ □□□एको छ □
 □□□□□□ □.१२ पालिकाको □□□□□□□ सूचक□□ □□□□□□

जिल्लाको नाम	सप्तरी	
पालिकाको नाम	बोदे वर्साइन नगरपालिका	
सूचक	लिङ्ग	अवस्था २०८०
कुल भर्नादर इसिडि पिपिसि	जम्मा	९५.४
	छात्र	१०४.३
	छात्रा	८४.५
खुद भर्नादर इसिडि पिपिसि	जम्मा	८१.३
	छात्र	८८.८
	छात्रा	७२.१

इसिडि अनुभवसहित कक्षा १ को भर्नादर	जम्मा	78.7
	छात्र	81.6
	छात्रा	75.0
कुल प्रवेशदर कक्षा १	जम्मा	128.0
	छात्र	127.4
	छात्रा	128.8
खुद प्रवेशदर कक्षा १	जम्मा	85.5
	छात्र	84.5
	छात्रा	86.6
कुल भर्नादर कक्षा १ – ५	जम्मा	133.1
	छात्र	133.6
	छात्रा	132.4
खुद भर्नादर कक्षा १ – ५	जम्मा	108.7
	छात्र	111.8
	छात्रा	105.2
कुल भर्नादर कक्षा ६ – ८	जम्मा	75.7
	छात्र	66.7
	छात्रा	86.6
खुद भर्नादर कक्षा ६ – ८	जम्मा	68.6
	छात्र	60.3
	छात्रा	78.7
कुल भर्नादर कक्षा १ – ८	जम्मा	110.0
	छात्र	106.5
	छात्रा	114.1
खुद भर्नादर कक्षा १ – ८	जम्मा	92.6
	छात्र	90.9
	छात्रा	94.6
कुल भर्नादर कक्षा ९ – १०	जम्मा	62.8
	छात्र	61.4
	छात्रा	59.4
खुद भर्नादर कक्षा ९ – १०	जम्मा	36.9
	छात्र	36.5
	छात्रा	37.4

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

कुल भर्नादर कक्षा ११ – १२	जम्मा	32.8
	छात्र	34.3
	छात्रा	31.4
खुद भर्नादर कक्षा ११ – १२	जम्मा	12.9
	छात्र	13.2
	छात्रा	12.3
कुल भर्नादर कक्षा ९ – १२	जम्मा	47.0
	छात्र	47.0
	छात्रा	47.2
खुद भर्नादर कक्षा ९ – १२	जम्मा	24.3
	छात्र	24.1
	छात्रा	24.4
कक्षा ८ सम्मको टिकाउदर	जम्मा	48.1
	छात्र	48.3
	छात्रा	48.1

तथ्याङ्क □□□□□ : CEHRD Flash Report 2080 □□□ बोदे वर्साइन नपा
EMIS Data, 2081

□□□□□□ □.१३ तह उत्तीर्ण दर, तह दोहोर्याउने दर तथा तह छोड्ने दर

सूचक	लिङ्ग	अवस्था २०८०
कक्षा १ - ५ को उत्तीर्ण दर	जम्मा	75.8
	छात्र	73.5
	छात्रा	78.3
कक्षा १ - ५ को कक्षा दोहोर्याउने दर	जम्मा	13.3
	छात्र	14.6
	छात्रा	12.0
कक्षा १ - ५ को कक्षा छोड्ने दर	जम्मा	10.8
	छात्र	11.9
	छात्रा	9.7
कक्षा १ - ८ को उत्तीर्ण दर	जम्मा	79.5
	छात्र	78.9
	छात्रा	80.4
कक्षा १ - ८ को कक्षा दोहोर्याउने दर	जम्मा	11.7
	छात्र	12.0

स्थानीय तहसीलहरू, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन तहसील, सप्तरी

	छात्रा	11.2
कक्षा १ - ८ को कक्षा छोड्ने दर	जम्मा	8.8
	छात्र	9.1
	छात्रा	8.4
कक्षा ९ - १० को उत्तीर्ण दर	जम्मा	98.0
	छात्र	98.3
	छात्रा	97.6
कक्षा ९ - १० को कक्षा दोहोर्याउने दर	जम्मा	2.0
	छात्र	1.7
	छात्रा	2.4
कक्षा ९ - १० को कक्षा छोड्ने दर	जम्मा	0.0
	छात्र	0.0
	छात्रा	0.0

तथ्याङ्क स्रोत : CEHRD Flash Report 2080 र EMIS Data, 2081

बोदेबर्साइन नगरपालिका ३० वडाहरूमा १३ वडाहरूमा ४३ वडाहरूमा CEHRD Flash Report 2080 अनुसार ७८.७ प्रतिशत र ९५.४ प्रतिशत क्रमशः ८१.३ प्रतिशत र १२८.० प्रतिशत क्रमशः ८५.५ प्रतिशत आधारभूत (१-५) को कुल ३३.१, १०८.७ रहेको छ । लैङ्गिक समता सूचक १.०४, शिक्षक विद्यार्थी अनुपात ५८, कक्षा ५ को उत्तीर्ण दर ७५.८ प्रतिशत रहेको छ भने अझै पनि कक्षा ५ दोहोर्याउने दर १३.३ र कक्षा ५ मा कक्षा छोड्ने दर १०.८ प्रतिशत रहेको छ ।

आधारभूत (१-५) को कुल ११०.०, २२.६, सूचक १.०७१, १-५ वडाहरूमा विद्यार्थी ९८, ८५.९, १ देखि उत्तीर्ण ७९.५, १ देखि ११.७, १ देखि ८.८

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

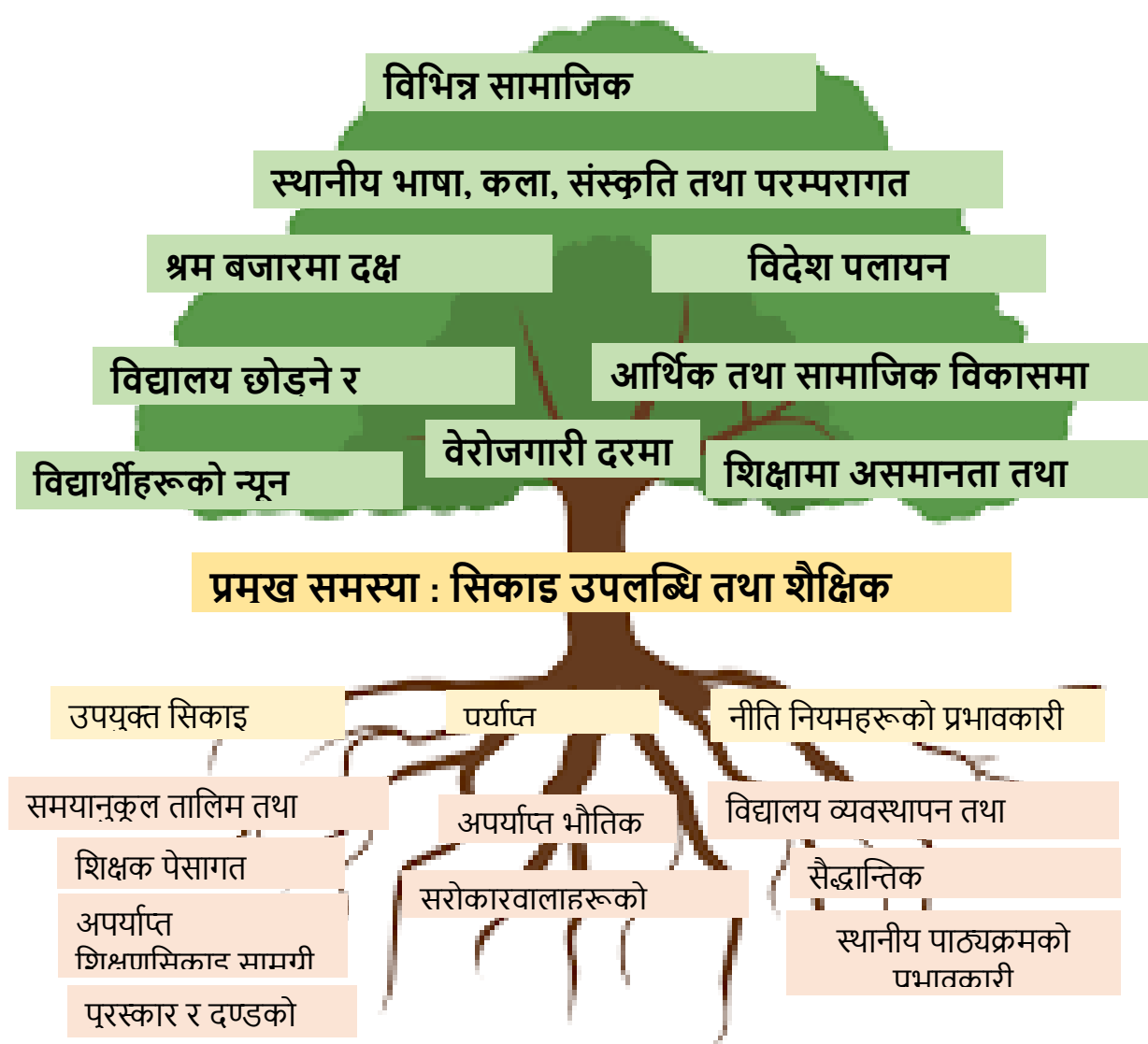
०००००००० ०० (००००० ०-००) ०० कुल ००००० ०० ६२.८, ०००
 ००००० ०० ३६.९, ००००००० ०००० सूचक ०.०५४, ०००००० विद्यार्थी
 ०००००० ८३.२५, ००००० ०-०० ०० उत्तीर्ण ०० ८९.४ ०००००००
 ०००००० ० ००० ०००००० ०० ०००००००००००० ०० २.० ० ०००००० ००
 ०० ०००००० ००००००० ०० ०.० ०००००००० ०००००० ० ०

१२७३९ विद्यार्थीको लागी २११ जना शिक्षक रहेको छ जसलाई औषतमा देखाउँदा प्रति शिक्षक ६०.३७ जना विद्यार्थी पर्दछ ।

बोदेबर्साइन नगरपालिका □□ □□□□ □□□□हरू□□ □□□□□□□
 □□□□□□□□ □□□□ □ □□□□□□□ □□□□ □□८१ □□ □□□□□□□
 □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□हरू□□ □□□□□
 □□□□□ □□□□□□□ □□□□ क्रमशः □□□□ हुँदै □इरहेको □□□□□□मा
 □□□□-□□ महामारी□□ लामो समयको □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
 □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ पारेको देखि□□□ □

[illegible][illegible]

राष्ट्रिय न्यूनतम हूँदे लागि देखि विद्यार्थी सुपरिवेक्षण

१.३ शिक्षा क्षेत्रका चुनौतीको SWOT विश्लेषण

□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□
 □□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□□□□
 □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□
 □□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ SWOT
 (Strengths, Weakness, Oppurtunities □ Threats □□□ □□□□, □□□□□
 □□□□, □□□□ □ □□□□□□) □□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□
 □□□□ □□□□□□□ □ □□ □□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□□
 □□□□□□□, □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□
 □□□□□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□

□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□ □ □□□□ □□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□
□□□□□□ □□□□□□ । यस नगरपालिकामा विद्यालय शिक्षा क्षेत्रका सबल पक्ष,
कमजोर पक्ष, अवसर तथा चुनौतीहरूलाई तपशिल अनुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

सबल पक्षहरू:

यस पालिकामा शिक्षा क्षेत्रमा रहेका सबल पक्षहरूलाई तपशिल अनुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

- प्रायजसो सबै विद्यालयमा प्रारम्भिक कक्षामा सहजीकरण गर्ने सहजकर्ता/प्रारम्भिक कक्षा शिक्षकको व्यवस्था रहेको,
- विद्यार्थी अनुपातमा आधारभुत तहमा शिक्षक दरबन्दी रहेको,
- पालिकामा विभिन्न विषयमा राम्रो अनुभव भएका तथा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम लिएका शिक्षकहरूको उपलब्धता रहेको,
- आधारभुत तह अन्तर्गत कक्षा १ देखि ५ सम्मको स्थानीय पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक निर्माण भई कार्यावनवयनमा रहेको,
- पालिकाले शिक्षा क्षेत्रमा चासो लिएको,
- विद्यालयमा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध रहेको,
- छोटो अवधिका भएपनि धेरैजसो शिक्षकहरूले आधारभुत तालिम प्राप्त गरेको,
- केही विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षाको अध्ययन शुरूवात भएको आदी ।

कमजोर पक्षहरू:

यस पालिकामा शिक्षा क्षेत्रमा रहेका कमजोर पक्षहरूलाई तपशिल अनुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

- आधारभुत तहमा विद्यार्थी संख्याको तुलनामा शिक्षकको उपलब्धता रहेता पनि मावि तहमा अझैपनि आवश्यकता अनुसार शिक्षक दरबन्दी पुर्याउन नसकिएको,
- सबै विद्यालयमा रहेका प्रारम्भिक कक्षामा सरकारले तोकेका मापदण्डहरू पुरा नभएको अवस्था रहेको,
- पालिकाले शिक्षालाई प्राथमिकतामा राखेपनि अझैपनि शिक्षामा पर्याप्त बजेट विनियोजन गर्न नसकेको,
- पालिकामा रहेका सबै विद्यालयहरूका शिक्षकहरूलाई अझैपनि एकिकृत पाठ्यक्रम सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गर्न नसकिएको,
- पालिकामा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात अनुसारको दरबन्दी मिलान गर्न नसकिएको,

स्थानीय तहमा शिक्षा योजना निर्माण गर्दा लिनुपर्ने आधार

स्थानीय तहमा शिक्षा योजना निर्माण गर्दा लिनुपर्ने आधार

२.१ स्थानीय तहमा शिक्षा योजना निर्माण गर्दा लिनुपर्ने आधार

स्थानीय तहमा शिक्षा योजना निर्माण गर्दा लिनुपर्ने आधार

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ १० वर्षे स्थानीय शिक्षा योजना)वि.स. २०८२-२०९१) □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ देखि□□□ □

□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□ आधारभूत □□□□□□□, □□□□□□□□□
□□□□□□□□□ □□□□□□ □ स□□□□□□□□ □□□□□□□□□, □□□□□□□□□
□□□□□□□ □□□ जीवन □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□ वि.सं. □□□□□
(□□□□ □□□□) □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□हर्□□□□
□□□□□□□□□ □□□ □□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ दूरदृष्टि, लक्ष्य,
□□□□□□□□□हर्□□□□□□□हर्□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□ सूचक
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □ □

- पहुँचको सुनिश्चितताको लागि “एउटा बच्चाको भर्ना : मेरो सामाजिक दायित्व” कार्यक्रम लागु गर्ने ।
- विद्यालय शिक्षामा पहुँच वृद्धि गर्नका लागि विद्यालय भर्ना तथा स्वागत कार्यक्रम, निःशुल्क पाठ्यपुस्तक, छात्रवृत्ति, दिवा खाजा, आदि जस्ता कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाउने ।
- सिमान्तकृत र आर्थिक रूपले विपन्न वर्गका तथा कार्यगत सिमितता भएका बालबालिकाहरूको पहिचान गरी विद्यालय पोसाक, शैक्षिक सामग्री वितरण, अभिभावक शिक्षा आदि जस्ता शैक्षिक सहयोग कार्यक्रम लागु गर्ने ।
- बाल मैत्री, अपांगमैत्री, लैंगिकमैत्री भौतिक संरचना तथा पुर्वाधार बनाउने ।
- बाल मैत्री, अपांगमैत्री, लैंगिकमैत्री कक्षाकोठाको व्यवस्थापन गरिने ।
- विद्यालयको शिक्षणसिकाइ क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि सिकाइ वातावरणको सुनिश्चित गर्न आवश्यकता तथा प्रस्तावनामा आधारित **पालिका प्रमुख शैक्षिक सुधार कार्यक्रम** लागु गर्ने ।
- माध्यमिक तहका विद्यार्थीका लागि यातायातको सुविधाको व्यवस्था गर्ने ।
- मदरसामा अध्ययनरत बालबालिकाहरूको लागि आवश्यकता पहिचान तथा सम्बोधन गर्ने ।

□.□.□ □□□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □

□□ई बालमैत्री तथा सिकारुमैत्री बनाउन शिक्षकलाई मनोवैज्ञानिक रूपमा तयार गर्ने ।

- शिक्षकको पेशागत सहयोगको लागि पालिकास्तरमा स्थानीय विज्ञ समूहको परिचालन, क्लस्टर तथा विद्यालयस्तरमा विषयगत शिक्षक समूहको निर्माण तथा परिचालन सहित मासिक घुम्ति शिक्षण कार्यक्रम लागु गर्ने
- सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा कक्षागत र विषयगत शिक्षक दरबन्दी सुनिश्चितता गर्ने ।
- शिक्षक संख्या कम भएका विद्यालय, लामो विदामा बसेका शिक्षकको सट्टामा तथा प्रस्तावित माध्यमिक विद्यालयहरूमा स्यमसेवक शिक्षक वा करार शिक्षकको व्यवस्था गरी विद्यालयलाई आवश्यक शिक्षकको व्यवस्था क्रमश गर्दै लग्ने ।
- नतिजा र नवप्रवर्तनका आधारमा शिक्षक, विद्यार्थी र विद्यालयलाई प्रोत्साहित गर्न पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने ।
- निरन्तर सिकाइको लागि सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको थप सुदृढीकरण तथा **एक वडा एक सिकाइ केन्द्र**लाई विस्तार गरी निरन्तर सिकाइ तथा जीवनउपयोगी सिपका कार्यक्रम सञ्चालनको पुर्ण जिम्मेवारी प्रदान गर्दै लग्ने ।

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

- सिकाइ सुधारको लागि प्रविधिमैत्री तथा बालमैत्री शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप क्रमशः लागु गर्ने ।
- पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला, सुचना तथा सञ्चार प्रयोगशाला, वाचनालय आदीको क्रमशः विकास गरिदै लग्ने ।

□.□.□ □□□□, □□□□□, □□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□
□□□□ □□□□□ □

- विज्ञान र प्राविधिक तथा ब्यावसायिक विषय अध्ययन गर्न चाहने विद्यार्थीहरुको लागि प्रोत्साहन स्वरुप छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने ।
- सञ्चालनमा रहेका प्राविधिक धारका विद्यालयहरुको थप व्यवस्थापन गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने ।
- विद्यालयहरुमा थप प्राविधिक धारका विषयको पठनपाठन सञ्चालन गर्नका लागि पहल गर्ने ।
- **पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम** लागु गर्ने ।
- स्थानीय तहले प्रत्येक वर्ष एक विद्यालय कम्तिमा एक शिक्षकलाई प्रविधि सम्बन्धि तालिम सञ्चालन गर्ने ।
- स्थानीय पाठ्यक्रमको शिक्षणलाई समय सान्दर्भिक स्थानीय परिवेशसँग मेल खानेगरी प्राविधिकमैत्री बनाइदै लग्ने ।
- अनुसन्धानमा आधारित परियोजना कार्यलाई शिक्षण सिकाइको अभिन्न अंग बनाइने ।
- विद्यालय तहको शिक्षण सिकाइमा सुधारको लागि सबै कक्षाहरुमा स्थानिय सामाग्रीबाट शिक्षक विद्यार्थी तथा अभिभाकको सहभागीतामा **‘म बनाउँछु मेरो शैक्षणिक सामाग्री’** कार्यक्रम लागु गर्ने ।
- कक्षाकोठामा सहपाठी सिकाईलाई जोड दिइ **‘म सिकाउँछु मेरो एक साथी’** अभियान सन्चालन गर्ने ।
- सिकाइ सुधारको लागि प्रविधिमैत्री तथा बालमैत्री शिक्षणसिकाइ क्रियाकलाप क्रमशः लागु गर्ने ।
- आयुर्वेद, प्राकृतिक चिकित्सा, योग ध्यान सहितको संस्कार युक्त शिक्षाको व्यवस्थापन गर्ने ।

□.□.□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □
□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□ □

- विद्यालय तहको शिक्षण सिकाइमा सुधारको लागि शिक्षक, विद्यार्थी तथा अभिभावकबाट निर्मित No cost , Low Cost and Local शैक्षिक सामग्री निर्माण कार्यक्रम लागु गर्ने ।
- बालबालिकाहरूको चौतर्फी विकासको लागि खेलकुद, साहित्य र सिर्जनात्मक कला आदि जस्ता सह तथा अतिरिक्त क्रियाकलापलाई सिकाइको अभिन्न अङ्ग बनाउने ।
□□ई सिकाइसँग जोड्न सक्ने गरी भौतिक व्यवस्थापन गर्ने,
- कला, साहित्य, विज्ञान तथा प्रविधि सँग सम्बन्धित प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- एक विद्यालय एक उद्यान कार्यक्रमलाई निरन्तरता गर्ने ।
- एक शिक्षक एक शैक्षणिक सामग्री सहितको झोला कार्यक्रमलाई निरन्तरता गर्ने ।
- एक माध्यमिक विद्यालय एक आविष्कार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

□.□.□ □□□□नी□ □□□, □□□□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□
□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□ □

- स्थानीय तथा परम्परागत सीपमा आधारित एवम् सांस्कृतिक संग्रहालय स्थापना गर्ने ।
- समय सान्दर्भिक र व्यापक हुने गरी स्थानीय परिवेशसँग मेल खाने प्राविधिक विषयबस्तु स्थानीय पाठ्यक्रममा समावेश गरी स्थानीय कला संस्कृतिको संरक्षण एवम् जगेर्ना गर्ने ।
- बालबालिकाहरूमा श्रम प्रति सकारात्मक भावना जगाउन जीवन उपयोगी सीप एवं गरिखाने शिक्षालाई प्रवर्धन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- एक विद्यालय एक राष्ट्रिय खेलाडी अभियान सञ्चालन गर्ने ।

□.□.□ **विद्यालय व्यवस्थापनमा सुशासन, जवाफदेहिता र उत्तरदायित्वमा सुधार गर्नु ।**

- विद्यालयको नेतृत्व क्षमता विकास गर्न प्रधानाध्यापक, विव्यस, शिअस र लेखा कर्मचारीहरूको लागि तालिम सञ्चालन गर्ने ।
- विद्यालय सुपरीवेक्षण तथा शिक्षकको पेशागत वृत्ति विकासका लागि पालिकास्तरमा निश्चित कार्यविधि बनाइ लागु गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार दरबन्दी मिलान गर्दै शिक्षा ऐन तथा नियमावलिमा तोकिए अनुसार प्रअ व्यवस्थापन गर्दै लग्ने ।
- अभिभावक, शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूमा 'मेरो विद्यालय सुधानु, मेरो कर्तव्य' अभियान संचालन गर्ने ।

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

- संस्थागत विद्यालय नाफा उन्मुख भन्दा गुठी उन्मुख र सामुदायिक विद्यालय स्वार्थपूर्ण राजनीतिक भन्दा समाज उन्मुख कार्यक्रम” सञ्चालन गर्ने ।

□.□.□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□
□

- शिक्षकको पेशागत र वृत्ति विकासका लागि पालिकास्तरमा निश्चित कार्यविधि बनाइ लागु गर्ने ।
- शिक्षकहरूको पेशागत विकासका लागि मागमा आधारित तालिमहरू सञ्चालन गर्ने र निरन्तर तालिम तथा प्रशिक्षण दिने ।
- प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्ताका लागि पेशागत तथा पुनर्ताजगी तालिमको व्यवस्था गर्ने ।

□.□.□ **आपतकालिन तथा संकटपूर्ण परिस्थितिमा पनि बालबालिकाहरूले शिक्षा प्राप्त गर्ने अवसरमा सुनिश्चित गर्नु ।**

- संकटको बेलामा पनि शिक्षण सिकाइ सञ्चालन गर्न पालिका स्तरमा विपत योजना, विपत्त कोष स्थापना तथा संचालनका लागि कार्यविधि विकास गरी सो अनुसार सञ्चालन गर्ने ।
- विपद्मा सिकाइ निरन्तरता कायम गर्न वैकल्पिक सिकाइ सहजीकरणका लागि तत्कालिन आवश्यकता र परिस्थिति अनुसार वडा वा पालिका मार्फत ReAL plan अनुसार बैकल्पिक माध्यम छनौट गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने
- अन लाइन, इ -लर्निङ, मोबाइल एपस् र भर्चुअल कक्षाबाट शिक्षण सिकाइ संचालन गर्ने ।
- शैक्षिक सामाग्री र स्रोतको वितरण तथा लचिलो शिक्षा प्रणालीको सुनिश्चितता गर्ने ।

□.□.□ **अनौपचारिक शिक्षा तथा जीवनपर्यन्त सिकाइका अवसरहरूलाई विस्तार गर्नु ।**

- आयुर्वेद, प्राकृतिक चिकित्सा, योग ध्यान सहितको संस्कार युक्त शिक्षाको व्यवस्थापन गर्ने ।
- समुदायको सशक्तिकरण र सचेतीकरण क्षमताको विकास गर्न उद्यमी र स्वरोजगारका लागि मागमा आधारित तालिमको विकास गर्ने ।
- **पढेर होइन परेर मात्र सिकिन्छ** भन्ने मान्यतानुसारको शिक्षाको विकास गर्ने ।
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरूबाट ब्यबसायिक तथा जीवन कौशल सीपहरू सिकाउने व्यवस्था गर्ने ।

- जीवन उपयोगी सीपहरु तथा साक्षरता अभियान संचालनको लागि साझेदारी र संजाल विस्तार गर्ने।

□.□.□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□
□

- बालबालिकाहरुको सिकाइ सुधारको लागि **आमा समुह प्रोत्साहन कार्यक्रम** कार्यविधि तयार गरी लागु गर्ने।
- बालबालिकाहरुको सिकाइ सुधारको लागि शिक्षक र अभिभावकहरुको नियमित अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- अभिभावक सचेतना कार्यक्रमबाट बालबालिकाको **घरमा पढाइ कुना** व्यवस्थापन गर्ने।
- बालबालिकाको समस्या समाधान गर्न अभिभावकहरूसँग सहकार्य गर्ने।
- एक शिक्षक एक शैक्षणिक सामाग्री सहितको झोला कार्यक्रमलाई निरन्तरता गर्ने।
- एक विद्यालय एक राष्ट्रिय खेलाडी अभियान सञ्चालन गर्ने।
- एक माध्यमिक विद्यालय एक आविष्कार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- “संस्थागत विद्यालय नाफा उन्मुख भन्दा गुठी उन्मुख र सामुदायिक विद्यालय राजनितिक भन्दा समाज उन्मुख कार्यक्रम” सञ्चालन गर्ने।
- पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम सञ्चालन
- मदरसामा अध्ययनरत बालबालिकाहरुको लागि आवश्यकता पहिचान तथा सम्बोधन गर्ने।

२.६ कार्यनीति

पहुँचको सुनिश्चितताको लागि “एउटा बच्चाको भर्ना : मेरो सामाजिक दायित्व” कार्यक्रम लागु गर्ने।

- बिशेष कारणले विद्यालय जान नसक्ने बालबालिकाहरुको पहिचान गरी उनिहरुको शैक्षिक सहयोगका लागि **बालबालिकासँग पालिका प्रमुख कार्यक्रम लागु गरी** अभिभावकत्व ग्रहण कार्यक्रम लागु गरिनेछ।
- सबै बालबालिकाहरुको भर्ना सुनिश्चितताका लागी शैक्षिक सत्रको शुरुमा सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्षको संयोजकत्वमा भर्ना अभियान लाई घरदैलो कार्यक्रम मार्फत सञ्चालन गरिनेछ।

- विद्यालय बाहिर रहेका सबै बालबालिकाहरूलाई विद्यालयमा भर्ना गर्ने अभियानलाई प्रभावकारि बनाउन शैक्षिक सामग्री तथा पोशाक वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक पदधारण गरेका पदाधिकारी, सरकारी वेतनधारी शिक्षक कर्मचारीहरूका सन्ततिहरूलाई सरकारी विद्यालयमा पढाउने नीतिलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।

विद्यालय शिक्षामा पहुँच वृद्धि गर्नका लागि विद्यालय भर्ना तथा स्वागत कार्यक्रम, निःशुल्क पाठ्यपुस्तक, छात्रवृत्ति, दिवा खाजा, आदि जस्ता कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाउने ।

- विद्यालय शिक्षामा पहुँच वृद्धि गर्नका लागि विद्यालय भर्ना तथा स्वागत कार्यक्रम, निःशुल्क पाठ्यपुस्तक, छात्रवृत्ति, दिवा खाजा रकममा वृद्धि, विद्यालय पोसाक, शैक्षिक सामग्री वितरण, अभिभावक शिक्षा आदि जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- हरेक वडा सहित पालिकामा विद्यालय बाहिर बालबालिका नभएको घोषणा गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- आधारभुत तहमा स्थानीय पाठ्यक्रमका आधारमा पाठ्यपुस्तक विकास गरी लागु गरिने छ ।
- सङ्घीय सरकारबाट छात्रवृत्ति, दिवा खाजा आदि जस्ता शीर्षकमा प्राप्त हुने बजेटमा थप बजेट स्रोत पहिचान तथा विनियोजन गरी ती कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाइने छ ।
- निजी विद्यालयका रूपमा सञ्चालित शिक्षण संस्थाको सञ्चालन, व्यवस्थापन, शैक्षिक गुणस्तर कायम तथा शुल्क व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि र मापदण्ड निर्धारण गरी लागू गरिने छ ।
- सडक सञ्जालले छोएका तथा विद्यार्थी संख्या बढी भएका सामुदायिक विद्यालयलाई स्कुल बसको सन्चालन र व्यवस्थापन क्रमशः गर्दै लगिने छ ।

सिमान्तकृत र आर्थिक रूपले विपन्न वर्गका तथा कार्यगत सिमितता भएका बालबालिकाहरूको पहिचान गरी विद्यालय पोसाक, शैक्षिक सामग्री वितरण, अभिभावक शिक्षा आदि जस्ता शैक्षिक सहयोग कार्यक्रम लागु गर्ने ।

- स्थानीय स्रोतमा आधारित कम मुल्य तथा विना मुल्यका शैक्षणिक सामग्रीको प्रयोगका लागि प्रोत्साहीत गरिने छ,
- सबैका लागि अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सुनिश्चित गर्न शारीरिक, मानसिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका बालबालिकाहरूलाई विशेष सिकाइ सामग्री र उचित शैक्षिक अवसरको सृजना गरिनेछ ।

□□□ **मैत्री, अपांगमैत्री, लैंगिकमैत्री भौतिक संरचना तथा पुर्वाधार बनाउने ।**

- सुरक्षित भौतिक पुर्वाधार सहितको बालमैत्री तथा मनोवैज्ञानिक रूपमा उपयुक्त सिकाई वातावरणयुक्त विद्यालयको विकास गरिने छ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा विद्यार्थी सङ्ख्याको आधारमा छात्रामैत्री र अपांगमैत्री सुविधायुक्त शौचालय बनाइने छ ।
- स्वच्छ र बाल स्वास्थ्यमैत्री धारा तथा पिउने पानीको विद्यालय क्षेत्रभित्र नै प्रबन्ध गरिने छ ।
- प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रका लागि छुट्टै भवन, बालमैत्री कक्षाकोठा व्यवस्थापन, विभिन्न खेल सामग्रीसहितको बालउद्यानको क्रमश विकास गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- सरकारी स्रोत तथा विद्यालयको आन्तरिक स्रोतबाट पर्खाल वा तार घेराबार निर्माण गरी विद्यालयलाई सिकाइका लागि शान्तिपूर्ण क्षेत्र बनाइने छ ।
- भौतिक सुधार गर्न सबै सामुदायिक विद्यालयलाई आवश्यकताका आधारमा प्राथमिकिकरण गरि योजना संचालन गरिने छ ।

बाल मैत्री, अपांगमैत्री, लैंगिकमैत्री कक्षाकोठाको व्यवस्थापन गरिने ।

- पढाइ, लेखाइका सहज र प्रचुर अभ्यासका लागि उमेरअनुसारका बालमैत्री तथा अपांगमैत्री फर्निचरको प्रबन्ध गरिने छ,
- कक्षाकोठामा अपांगमैत्री तथा छात्रामैत्री बसाइ व्यवस्थापन गरिनेछ,
- मदरसा समेतमा पनि आवश्यकता अनुसार फर्निचर तथा शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्थापन गरिनेछ

विद्यालयको शिक्षणसिकाइ क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि सिकाइ वातावरणको सुनिश्चित गर्न आवश्यकता तथा प्रस्तावनामा आधारित पालिका प्रमुख शैक्षिक सुधार कार्यक्रम लागु गर्ने ।

- प्रत्येक विद्यालयको सिकाइ वातावरण सुनिश्चित गर्न विद्यालयगत रूपमा आवश्यकताको पहिचान गरिनेछ,
- विद्यालयहरुको शिक्षणसिकाइ क्रियाकलापलाई प्रभावकारी बनाउन **पालिका प्रमुख कोषको** स्थापना गरी कार्यक्रमहरु सन्चालनमा ल्याइनेछ ।
- माध्यमिक स्तरको विद्यालयहरुमा सभाहल तथा साईकल मोटरसाईकलको व्यवस्था गरिनेछ ।
- पंखाको व्यवस्था सबै कक्षाकोठाहरुमा गर्दै लगिनेछ ।

□□□ **ई बालमैत्री तथा सिकारुमैत्री बनाउन □□□□□□□□□ मनोवैज्ञानिक रूपमा तयार गर्ने ।**

- सिकाइ सुधारको लागि प्रविधिमैत्री तथा बालमैत्री शिक्षणसिकाइ क्रियाकलाप क्रमश कक्षाकोठामा गरिनेछ ।
- शिक्षकलाई मनोपरामर्श सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- प्रत्येक शिक्षकलाई बालमैत्री तथा सिकारुमैत्री कक्षाकोठा सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिममा सहभागी गराइनेछ ।
- रंगरोगन, अपुरो भवन पुरा गर्ने तथा मर्मत सम्भारको कामलाई निरन्तरता दिने ।

शिक्षकको पेशागत सहयोगको लागि पालिकास्तरमा स्थानीय विज्ञ समूहको परिचालन, क्लस्टर तथा विद्यालयस्तरमा विषयगत शिक्षक समूहको निर्माण तथा परिचालन सहित मासिक घुम्ति शिक्षण कार्यक्रम लागु गर्ने

- शिक्षकको पेशागत सहयोगका लागी पालिकास्तरमा विषयगत विज्ञ समूह निर्माण गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा विषयगत समूह निर्माण गरिनेछ ।
- अन्तरविद्यालय विषयगत समूह छलफल कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय सामाग्रीबाट शैक्षणिक सामग्री निर्माण विषयगत रुपमा पालिका स्तरमा कार्यशाला र तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- एक टोल एक शिक्षण कार्यक्रम लाई मासिक घुम्ति शिक्षण कार्यक्रमका रुपमा विकास गरिनेछ ।

सम्पूर्ण विद्यालयहरुमा कक्षागत र विषयगत शिक्षक दरबन्दी सुनिश्चितता

- शिक्षक दरबन्दी मिलान र व्यवस्थापन प्राथमिकतामा राखिने छ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा कक्षागत र विषयगत शिक्षक दरबन्दीको विश्लेषण गरी आवश्यकतानुसार पुनर्वितरण गर्दै लगिनेछ ।
- विद्यालय नक्साङ्कनका आधारमा विद्यालय स्थापना, समायोजन तथा विस्तार गरिनेछ ।

शिक्षक संख्या कम भएका विद्यालय, लामो विदामा बसेका शिक्षकको सट्टामा तथा प्रस्तावित माध्यमिक विद्यालयहरुमा स्वयमसेवक शिक्षक वा करार शिक्षकको व्यवस्था गरी विद्यालयलाई आवश्यक शिक्षकको व्यवस्था क्रमश गर्दै लग्ने ।

- निश्चित कार्यविधि बनाइ शिक्षक बैङ्कको स्थापना गरिनेछ ।
- शिक्षक संख्या कम भएका विद्यालय, लामो विदामा बसेका शिक्षकको सट्टामा शिक्षक व्यवस्थापनका लागी पालिका प्रमुख कोषलाईसमेत सदुपयोग गर्दै लगिनेछ ।
- वार्षिक नीति तथा कार्यक्र मार्फत स्वयमसेवक शिक्षक कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।

नतिजा र नवप्रवर्तनका आधारमा शिक्षक, विद्यार्थी र विद्यालयलाई प्रोत्साहित गर्न पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने ।

- नतिजा र नवप्रवर्तनका आधारमा शिक्षक, विद्यार्थी र विद्यालयलाई प्रोत्साहित गर्न पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ ।
- पालिकास्तरिय गणित, विज्ञान, भाषा तथा स्थानीय सिप र कला प्रदर्शनी कार्यक्रम वार्षिक रुपमा सन्चालन गरिनेछ ।

सिकाइ सुधारको लागि प्रविधिमैत्री तथा बालमैत्री शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप क्रमश लागु गर्ने ।

- सबै विद्यालयमा प्रविधिमैत्री शिक्षणको लागि चाहिने न्युनतम सामग्रीको सहयोग गर्दै प्रविधिमैत्री शिक्षण लागु गरिने छ ।
- सञ्चालनमा रहेका प्राविधिक धारका विद्यालयहरुको विद्यमान अवस्थाको मूल्याङ्कन गरी शैक्षिक गुणस्तर सुधार गरिने छ ।
- विद्यालयमा अध्यापनरत जनशक्तिलाई अनिवार्य प्रविधिमैत्री बन्न र बनाउनका लागि कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- सामाजिक सञ्जाललाई शिक्षण सिकाइ कार्यमा आवद्ध गर्दै लग्ने ।
- प्रत्येक विद्यालयलाई मागमा आधारित कम्प्युटर ल्याव र **एक शिक्षक एक ल्यापटप** कार्यक्रमलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विद्यालयको नियमित शैक्षिक गतिविधिहरूको जानकारीको प्रतिवेदन मासिक रुपमा सुचना प्रविधि मार्फत लिने प्रबन्ध मिलाइने छ ।

पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला, सुचना तथा सञ्चार □□□□□□ प्रयोगशाला, वाचनालयको क्रमश: □□□□□ □□□□□ □□□□□

- निश्चित भूगोल र जनसङ्ख्याका आधारमा एक वडा एक पुस्तकालय कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा विज्ञान, गणित, भाषा तथा सूचना प्रविधि प्रयोगशाला एवं सिकाइ पार्कको विकास र विस्तार गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा इन्टरनेटको सुनिश्चितता गरी एक विद्यालय एक E-Library कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
- सबै वडाहरूमा एक-एक ओटा वाचनालय स्थापना गरिनेछ ।
- गणित, बिज्ञान र अंग्रेजी (MSE) लगायत अन्य विषयको सिकाइ उपलब्धि सुधार गर्न विद्यार्थीहरुको आवश्यकता पहिचान गरि थप सहायता कक्षाहरू संचालन गरिने छ ।

विज्ञान र प्राविधिक तथा व्यावसायिक विषय अध्ययन गर्न चाहने विद्यार्थीहरूको लागि प्रोत्साहन स्वरूप छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने ।

- माग र आवश्यकताको आधारमा उपयुक्त स्थानको पहिचान गरी थप प्राविधिक विद्यालय स्थापना गर्न पहल गरिने छ ।
- महिला, दलित, जनजाती, लोपोन्मुख समुदाय, अपाङ्गता भएका, कठिन भौगोलिक अवस्थामा रहेका, जोखिममा परेका, आर्थिक रूपले विपन्न, द्वन्द्व प्रभावित तथा सामाजिक कारणले बञ्चितमा परेका बालबालिकाहरूलाई प्राविधिक शिक्षाका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सीमान्तकृत तथा आर्थिक रूपले पछाडि परेका समुदायका बालबालिकालाई आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा, उच्च शिक्षा तथा प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा अध्ययनका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विज्ञान विषयको अध्ययन गर्न चाहने विद्यार्थीलाई विशेष छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।

सञ्चालनमा रहेका प्राविधिक धारका विद्यालयहरूको थप व्यवस्थापन गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने ।

- सञ्चालनमा रहेका प्राविधिक धारका विद्यालयहरूको भौतिक पक्ष मजबुत बनाउँदै लगिनेछ ।
- प्राविधिक धारका विद्यालयहरूमा अवश्यकतामा आधारित IT ल्यावको स्थापना गरी थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- प्राविधिक धारमा अध्यापन गराउने शिक्षकको तालिम प्रदान गर्ने तथा प्राविधिक भत्तामा बृद्धि गरिनेछ ।
- प्राविधिक धारमा अध्यापन गराउने उत्कृष्ट शिक्षकलाई आवाससहितको उचित प्रोत्साहन कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम लागु गर्ने ।

- सम्भाव्यता अध्ययन गरी माध्यमिक विद्यालयहरूमा आवाससहितको पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- अनुसन्धानमा आधारित परियोजना कार्यलाई शिक्षण सिकाइको अभिन्न अंग बनाइनेछ ।

विद्यालय तहको शिक्षण सिकाइमा सुधारको लागि सबै कक्षाहरूमा स्थानीय सामाग्रीबाट शिक्षक, विद्यार्थी तथा अभिभावकको सहभागीतामा 'म बनाउछु मेरो शैक्षणिक सामाग्री' कार्यक्रम लागु गर्ने ।

- समय सान्दर्भिक र व्याहारिक हुने गरी स्थानीय परिवेशसँग मेलखाने प्राविधिक विषयबस्तु स्थानीय पाठ्यक्रममा समावेश गरी स्थानीय कला संस्कृतिको संरक्षण एवम् जगेर्ना गरिने छ ।
- बालबालिकाहरूको सिकाइ सुधारको लागि शिक्षक र अभिभावकहरूको अन्तरक्रिया कार्यक्रमकम्तीमा हरेक तीन तीन महिनामा सञ्चालन गरिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- स्थानीय उत्पादनमा आधारित **शैक्षणिक सामग्री मेलाको** आयोजना गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयका कक्षाकोठामा सहपाठी सिकाइलाई जोड दिई **“म सिकाउछु मेरो एक साथी”** कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- संस्थागत विद्यालय नाफा उन्मुख भन्दा गुठी उन्मुख र सामुदायिक विद्यालय स्वार्थपूर्ण राजनितिक भन्दा समाज उन्मुख कार्यक्रमका लागि विशेष निती लिनेछ ।
- विद्यालयलाई स्वार्थपूर्ण राजनीतिकबाट टाढा राख्न सबै राजनीतिक दलको प्रतिवद्धता जाहेरीमा हस्ताक्षर गराइनेछ ।

• **सिकाइ सुधारको लागि प्रविधिमैत्री तथा बालमैत्री शिक्षणसिकाइ क्रियाकलाप क्रमशः लागु गर्ने ।**

- विद्यालयको शिक्षणसिकाइ क्रियाकलापहरू सञ्चालनको लागि न्यूनतम सिकाइ वातावरणको सुनिश्चित गर्न विद्यालय स्तरीय प्रस्तावनामा आधारित शैक्षिक सुधार कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
□□न, घेराबार जस्ता सिकाइका लागि आधारभूत पक्षको व्यवस्थापनमा गरिनेछ ।
- स्थानीय तहका सबै विद्यालयको PMECs (कक्षाकोठा, न्यूनतम शिक्षक, निशुल्क एक सेट पाठ्यपुस्तक तथा पाठ्यक्रम, पानी सहितको छात्रा शौचालय र न्यूनतम शैक्षिक सामग्री सहितको बुक कर्नर)लाई सुनिश्चित गरिनेछ ।
- सबै विद्यालयहरूमा प्रविधिमैत्री विद्यालय सुशासन एवं शिक्षण सिकाइका लागि चाहिने आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सिकाइको लागि निरन्तर मूल्यांकनलाई अनिवार्य गरी विद्यालय तहको बार्षिक परीक्षा पालिका स्तरीय सञ्चालन गर्ने ।

आयुर्वेद, प्राकृतिक चिकित्सा, योग ध्यान सहितको संस्कार युक्त शिक्षाको व्यवस्थापन गर्ने ।

- स्थानीय पाठ्यक्रममा आयुर्वेद, प्राकृतिक चिकित्सा, योग ध्यान, स्थानीय जातीय र धार्मिक संस्कार सम्बन्धी विषयवस्तुहरू समावेश गरिने छ ।
 - बालबालिकाहरूको चौतर्फी विकासको लागि खेलकुद, साहित्य र सिर्जनात्मक कला जस्ता सह तथा अतिरिक्त क्रियाकलापलाई सिकाइको अभिन्न अङ्ग बनाइने छ ।
 - खेलकुद, साहित्य र सिर्जनात्मक कला जस्ता विषयको अध्यापन गराउने शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विज्ञ शिक्षक झिकाइ पालिका स्तरमा तालिम तथा प्रशिक्षण संचालन गरिने छ ।
 - स्थानीय जडिबुटीहरूको पहिचान र प्रयोग गर्न स्थानीय बैद्यहरू मार्फत विद्यार्थीहरूलाई तालिम दिइ आयुर्वेदिक विधिद्वारा गाउँघरमा नै साधारण रोगको उपचार गर्न प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- आयुर्वेद, प्राकृतिक चिकित्सा, योग ध्यानलाई स्थानीय पाठ्यक्रममा समावेश गरी संस्कार युक्त शिक्षाको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

विद्यालय तहको शिक्षण सिकाइमा सुधारको लागि शिक्षक, विद्यार्थी तथा अभिभावकबाट निर्मित No cost , low cost and local शैक्षिक सामग्री निर्माण कार्यक्रम लागु

- पालिका स्तरीय शैक्षिक सामग्री निर्माण मेलाको आयोजना गरी उत्कृष्ट हुनेलाई पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्थानीय स्रोतमा आधारित शैक्षिक सामग्री निर्माणमा शिक्षक, विद्यार्थी तथा अभिभावकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

बालबालिकाहरूको चौतर्फी विकासको लागि □□□□□□, □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□ □□□ □□□□□ सह □□□ □□□□□□□□□ क्रियाकलापलाई सिकाइको अभिन्न अङ्ग बनाउने ।

- पालिका स्तरीय खेलकुद कार्यक्रमहरू (फुटबल, भलिबल, क्रिकेट लगायतका शारीरिक चाल सम्बन्धी खेलकुदहरू) लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड प्रतियोगितालाई थप व्यवस्थित बनाउँदै लगिनेछ ।
- पालिकास्तरिय साहित्यिक बाटिकाको स्थापना र संचालन गरी सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा साहित्यिक कार्यक्रमहरू मासिक रुपमा संचालन गरिनेछ ।

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

- विद्यालयहरुमा प्रत्येक शुक्रबारलाई Bookless Friday को रुपमा मनाइ अतिरिक्त तथा सह क्रियाकलापका माध्यमद्वारा विद्यार्थीको सिकाइ स्तरमा सुधार गरिनेछ ।
- कला, साहित्य, विज्ञान तथा प्रविधिसँग सम्बन्धित प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- हरेक विद्यालयहरुमा उद्यान कार्यक्रमका लागि आवश्यक काम र विशेष गतिविधि संचालन गरिनेछ ।
- एक विद्यालय एक राष्ट्रिय खेलाडी अभियान अन्तर्गत विभिन्न प्रतियोगिताहरु पालिका स्तरको सञ्चालन गरिनेछ ।
- एक माध्यमिक विद्यालय एक आविष्कार कार्यक्रमलाई पुरा गर्न ५ वटै माविहरुलाई क्षमता तथा दक्षता र प्रतिभा बमोजिम आविष्कारका लागि आवश्यक सहयोग र प्रतियोगिताहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

स्थानिय तथा परम्परागत सीपमा आधारित एंवम सांस्कृतिक संग्रहालय स्थापना गर्ने

- पालिका स्तरमा कम्तिमा एउटा स्थानिय तथा परम्परागत सीपमा आधारित सांस्कृतिक संग्रहालय स्थापना गरिनेछ ।
- जीवनोपयोगी सीपमा आधारित तालिमहरु वडागत रुपमा वार्षिक रुपमा सन्चालन गरिनेछ ।

□□□ □□□□□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □

- स्थानीय पाठ्यक्रममा समसामयिक र स्थानीय बिषयबस्तु समावेस गरि शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप संचालन गरिने छ ।
- बिद्यार्थीहरुलाई स्थानीय स्तरमा रहेका पाटी-पौवा, धार्मिक स्थल, गढी, चौतारा जस्ता साँस्कृतिक सम्पदाहरुको संरक्षण एवं सम्बर्धन गर्न जिम्मेवार बनाइने छ ।

□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□
□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □

- बालबालिकाहरुलाई घर, बिद्यालय वा आसपासका क्षेत्रहरुमा आवश्यक सरसफाई, मर्मतसम्भार, फुलबारी निर्माण, गोडमेल जस्ता क्रियाकलापहरुमा सहभागी गराई श्रमसिप एवं श्रम सस्कृतिको विकास गरिने छ ।

विद्यालय सुपरीवेक्षण तथा शिक्षकको पेशागत र वृत्ति विकासका लागि पालिका स्तरमा निश्चित कार्यविधि बनाइ लागु गर्ने ।

- विद्यालय सुपरीवेक्षण तथा पेशागत सहयोग र वृत्ति विकासका लागि प्रधानाध्यापक, शिक्षक, विद्यालय कर्मचारी, बि.व्य.स.र शि.अ.संघका पदाधिकारीहरु लाइ मागमा आधारित छोटो अवधि, लामो अवधि र पुनर्ताजगी जस्ता तालिमको ब्यबस्था गरिनेछ ।
- मापदण्ड तयार गरी शिक्षक तथा कर्मचारीको पेशागत वृत्ति विकास हेतु नमुना विद्यालयको भ्रमण लैजाने ।
- शिक्षकहरुलाई आकर्षण गर्नको लागि शिक्षक आवासको ब्यबस्था गर्ने ।
- एक शिक्षक एक शैक्षणिक सामाग्री सहितको झोला कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
-

□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□
□□□□□□□□ □□□□^{नु} □□□□ □□□□□□□□

- विद्यालयको सुशासन, जवाफदेहिता तथा ब्यवस्थापनमा प्रभावकारीता ल्याउन विद्यालयको नेतृत्वको क्षमता विकास कार्यक्रम, विद्यालय आचारसिंहता निर्माण र कार्यान्वयन, कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरी पुरस्कार र दण्ड, बाह्य परीक्षकबाट हरेक बर्ष विद्यालयको कार्यसम्पादन मुल्यांकन, सामाजिक परीक्षण, लेखापरीक्षण र बार्षिक रुपमा हुने विद्यालयको कार्यसम्पादन मुल्यांकन गरिने छ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा ई-हाजिरी, सिसि क्यामेरा, डिजिटल डिस्प्ले बोर्ड, सूचना पाटी, शिक्षक लगबुक र गुनासो पेटिकाको व्यवस्था गरिदै लगिने छ ।

आवश्यकता अनुसार दरबन्दी मिलान गर्दै शिक्षा ऐन तथा नियमावलिमा तोकिए अनुसार प्रअ व्यवस्थापन गर्दै ल□□□□ ।

- विद्यालय प्र अ को छनोट र नियुक्ति प्रक्रियालाई पारदर्शी, विश्वसनीय बनाउन कार्यविधि तयार गरी नेतृत्व परीक्षण लागु गरिनेछ साथै प्रधानाध्यापकहरुका लागि समयसापेक्ष रुपमा भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।
- आवश्यकता अनुसार दरबन्दी मिलान गर्दै शिक्षा ऐन तथा नियमावलिमा तोकिए अनुसार शिक्षक व्यवस्थापन गर्दै लगिने छ ।
- प्र.अ.लाई एक विद्यालय एक शैक्षणिक नेतृत्वकर्ताको रूपमा जिम्मेवार र जवाफदेही बनाइने छ ।
- विद्यालयको प्रशासनिक कार्य सम्पादनमा सहजताका लागि विद्यालयलाई क्रमशः सवारीसाधनको व्यवस्था गरिने छ ।

संकटको बेलामा पनि शिक्षण सिकाइ सञ्चालन गर्न पालिका स्तरमा विपत योजना, विपत्त कोष स्थापना तथा संचालनका लागि कार्यविधि विकास गरी सो अनुसार सञ्चालन गर्ने ।

- विपद्मा सिकाइ निरन्तरता कायम गर्न वैकल्पिक सिकाइ सहजीकरणका लागि तत्कालिन आवश्यकता र परिस्थिति अनुसार वडा वा पालिका मार्फत ReAL plan अनुसार बैकल्पिक माध्यम छनौट गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- संकटको बेलामा पनि शिक्षणसिकाइ सञ्चालन गर्न पालिका स्तरमा वैकल्पिक सिकाइ सहजीकरणको कार्यक्रमका लागि भर्चुअल सिकाइ सहजीकरणको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- बन्द वा समायोजनमा परेका विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकाको सुविधाका लागि आवाशीय प्रवन्ध र यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ ।
- विद्यार्थी सङ्ख्या धेरै भएका विद्यालयहरूलाई क्रमश आवश्यकताका आधारमा विद्यालय बस सेवा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- विपतको कारण सिकाइमा पुगेको क्षति आपुरणका लागि स्वाध्ययन सामग्रीको विकास र वितरण गरिने छ ।

□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□
□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □

- बिद्यालय तह पूरा गरि श्रम बजारमा जान तयार भएका युवाहरूलाई उनीहरूकै रुची र मागमा आधारित स्वरोजगारमूलक सीपहरूको विकास गर्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ सस्थाहरूसंगको साझेदारीमा नगरपालिकाले तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम गरिने छ ।
- स्थानीय स्तरमा उत्पलब्ध वस्तु तथा सेवाको उपभोगमा प्रोत्साहन गरी आयातित वस्तु तथा सेवाको प्रयोगलाई नीतिगत रुपमा निरुत्साहित गरिने छ ।

□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□ **व्यव**□□□□□□ □□□ □□□□□
□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ ।

- सिंगो समुदायको पहुच योग्य स्थानमा व्यवस्थित सिकाई केन्द्रको स्थापना तथा स्थानान्तरण गरिने छ ।
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको सहजकर्तालाई युवा लक्षित ब्यबसायिक तथा जीवन कौशल सिपहरूको शिक्षा तथा तालिम प्रदान गर्न सक्षम बनाइने छ ।

- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका सहजकर्ता मार्फत इच्छुक युवाहरूलाई तालिम उपलब्ध गराइने छ ।

बालबालिकाहरूको सिकाइ सुधारको लागि आमा समुह प्रोत्साहन कार्यक्रम कार्यविधि तयार गरी लागु गर्ने ।

- प्रत्येक बिद्यालयमा बालबालिकाहरूको सिकाइ सुधारको लागि आमा समूह निर्माण गरिने छ ।
- आमा समूहलाई विद्यार्थीहरूको दिवा खाजा, गृहअध्ययन, सरसफाई, नियमितता, नैतिकताको विकासमा जिम्मेवार बनाइनेछ ।

बालबालिकाहरूको सिकाइ सुधारको लागि शिक्षक र अभिभावकहरूको नियमित अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

- वि.व्य.स. र शि.अ. संघको सक्रियतामा हरेक विद्यालय स्तरीय अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- अभिभावक तथा समुदाय सचेतिकरणको लागि विद्यालय परिवार तथा माध्यमिक तहका विद्यार्थीहरूलाई परिचालन गरिनेछ ।
- मनोपरामर्श तथा नियमित स्वस्थ परीक्षणका लागि घुम्ती सेवा सञ्चालन गरिने छ । हरेक आवधिक परीक्षा पश्चात विद्यार्थीहरूको प्रगति प्रतिवेदन सहित **सिकाइका लागि अभिभावक सम्मेलन** गरिनेछ ।

मदरसामा अध्ययनरत बालबालिकाहरूको लागि आवश्यकता पहिचान तथा सम्बोधन गर्ने ।

- मदरसामा अध्ययनरत बालबालिकाहरूको आवश्यकतालाई प्राथमिकरण गरिनेछ ।
- राज्यको मूल प्रवाह नितीमा आउन नसकेका तथा नचाहेका मदरसा समेतलाई पनि ल्याउन विशेष नीति अपनाइनेछ ।
- शिक्षामा सबैको पहुँचलाई विशेष तवरले मदरसामा अध्ययनरत बालबालिकाहरूमा पनि गरिनेछ ।
- स्थानिय पाठ्यक्रमको पुर्नत सञ्चालन मदरसामा पनि गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा पठनपाठनका लागि तोकिएको पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक यहाँ पनि पुर्णरूपमा प्रयोगमा ल्याइनेछ ।

२.७ अपेक्षित उपलब्धि

बोदे वर्साइन नगरपालिकाको १० वर्षे शिक्षा क्षेत्रको योजना (२०८१-२०९०) को कार्यान्वयन भईसकेपछि पालिकाको शिक्षा क्षेत्रमा तपशिल बमोजिमको उपलब्धि भएको देखिने प्रक्षेपण गर्न सकिन्छ ।

- सबै बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित भएको हुनेछ ।
- समावेशी, समतामूलक, गुणस्तरिय शिक्षाको विकास भएको हुनेछ ।
- दक्ष, सक्षम, सिर्जनशील तथा नैतिकवान नागरिक तयार भएको हुनेछ ।
- नवप्रवर्तनमा आधारित प्रतिस्पर्धी र सिपयुक्त नागरिक तयार भएको हुनेछ ।
- स्थानीय सीप, परम्परागत तथा आधुनिक प्रविधिमा आधारित उत्पादनमुखी राष्ट्र निर्माणका लागि योग्य नागरिक तयार भएको हुनेछ ।
- विद्यालय व्यवस्थापनमा सुशासन, जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व बहन भएको हुनेछ ।
- शिक्षकको पेसागत सहायता र पेसागत विकास भएको हुनेछ ।
- आपतकालिन तथा संकटपूर्ण परिस्थितिमा पनि बालबालिकाहरुले शिक्षा प्राप्त गर्ने अवसर सुनिश्चित भएको हुनेछ ।
- अनौपचारिक शिक्षा तथा जीवनपर्यन्त सिकाइका अवसरहरुलाई विस्तार भएको हुनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न अभिभावकको सहभागिता वृद्धि भएको हुनेछ ।
- आयुर्वेद, प्राकृतिक चिकित्सा, योग ध्यान सहितको संस्कार युक्त शिक्षाको व्यवस्थापन भएको हुनेछ ।
- बालबालिकाहरुको चौतर्फी विकासको लागि खेलकुद, साहित्य र सिर्जनात्मक कला आदि जस्ता सह तथा अतिरिक्त क्रियाकलापलाई सिकाइको अभिन्न अङ्ग बनेका हुनेछ ।
- प्रारम्भिक कक्षामा सिकाई उपलब्धि बढाउन स्थानीय तहको आर्थिक, भौतिक तथा मानवीय लगानीमा वृद्धि भएको हुनेछ ।
- आपतकालिन तथा संकटपूर्ण परिस्थितिमा पनि बालबालिकाहरुले शिक्षा प्राप्त गर्ने अवसरमा वृद्धि भएको हुनेछ ।
- मदरसाहरुमा अध्ययनरत बालबालिकाहरु पनि पुर्णत पाठ्यक्रम बमोजिम शिक्षामा पहुँच पुगेको तथा मदरसाहरु सक्षम हुनेछ ।

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

३.१	कक्षा ९-१० को कक्षा छोड़ने दर	०	०	०
०				
□.	□□□□□□□□ □□□□□□ □□□			
□□□□□□□□	सिकाइ			
□.	□ वर्ष □□□□□□ □□□□□□□□ □□	६७.९८	७५	९०
□				
□.	□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□			
□.	आधारभूत □□	□०.□	४७	□□
□				
□.	□□□□□□□□ □□	१५.□	□□	□□
□				
□.	□□□□□□□□□□ □□□□□□□ न्यून□□			
□□□□□□□□	(PMEC) □□□□ □□□□□ विद्यालय			
□□□□□□□□				
□.	□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□	१	१५	३०
□	□□□□□□□ □□□□□□□□			
□.	आधारभूत विद्यालय	२	१२	२५
□				
□.	□□□□□□□□ विद्यालय	१	३	५
□				
□	स्थानीय □□□□□□ □□□□□□	<२%	१०%	१५%
	□□□□□□□□□□ □□□□□□ प्रतिशत (पालिका तर्फबाट मात्र)			

तथा : CEHRD Flash Report 2080 EMIS Data, 2081

□□□□□□□□ □ : □□□□□□□□ □□□□□□□□ मुख्य

□□□□□□□□□हर्ष

३.१ प्रारम्भिक बाल विकास र शिक्षा

□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□ □□□□□□ आधारभूत □□□□ □□
महत्त्वपूर्ण □□□□□□□□□ □□ □ □□□ □□□□ □□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□□, □□□□□□□ (□□□□□□□□),
□□□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□
□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ रूप□□ □□□□□ □ □ □□□
□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□
□□□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□ □
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ देखि □□ □□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □ □

□□□□□□□□□□ रूप □□□□ □□ □□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□
पूरा □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ गरिने □□□□ □□□□□□ गरिएको □
□□□ □□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□, □□□□□□ □□
□□□□□□□, □□□□□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□ □□□
□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□
□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□ मुख्य
□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□

सहजीकरण □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□ □ □□□□□ □ □□ □□□□□□□□ लागि □□□□ □□□□□□
□□□□ □ □□□□□ □□□□ □□□□□□ गरिएको □ □ □□□□□□□□□
□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□
□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□, □□□□□□□□ □□□□
□ □□□□□□□□□ □□□□ □□□□□, □□□□□□□□ □□□□□□□□□
□□□□□□□ □□□□□□□, □□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□, □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □
□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ सिप□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

- □□□□□मि□ □□□□□□□□ उमेर समूहका सबै बालबालिकाहरूलाई प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षाको पहुँचमा ल्याउनु,
- बालविकास केन्द्रहरूलाई प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रको राष्ट्रिय न्यूनतम मापदण्ड मार्गदर्शक पुस्तिका २०६७ को पहिलो संशोधन २०७५ को मापदण्ड अनुसार बनाएर गुणस्तरीय बनाउनु,
- सबै बालबालिकाहरूलाई प्रारम्भिक बाल शिक्षा तथा विकास/पूर्व प्राथमिक शिक्षाको अनुभवसहित कक्षा १ मा प्रवेश गराउनु,
- प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गर्दै बालबालिकाहरूको सर्वाङ्गीण विकास गर्नु,

□.□.३ □□□□□□

□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□
□□□□□□□□□□ गुणस्तरीय बनाउँदै □□□□□ पहुँच□□□ □□□□□□ □□□□□
□□□□□□ □□□□□ □ □□□□ लागि □□□□ □□□□□□□□□□हरू
□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □ :

- कम्तिमा १ विद्यालय १ बालविकास केन्द्रको अभियान सञ्चालन गरिने छ ।
- अभिभावक सचेतना तथा परिचालन कार्यक्रमलाई जोड दिइने छ ।
- बालविकासका सहजकर्ताहरूको क्षमता विकाससँगै प्रोत्साहनका गतिविधिहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- बालविकास केन्द्रलाई व्यवस्थित बनाउनका लागि अभिभावक तथा समुदायलाई समेत परिचालन गरिने छ ।
- प्रारम्भिक बालविकास उमेर समूहका बालबालिकाका लागि उपयुक्त हुने बालमैत्री विद्यालय, कक्षाकोठा, पिउने पानी, शौचालय तथा विद्यालय घेराबाराययुक्त विद्यालय निर्माणलाई प्राथमिकतामा राखी व्यवस्थापनका कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।
- □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□ □□□
□□□ सामग्री, □□□□□ सामग्री, □□□□□□□□ सामग्री, □□□□□
□□□□□□ सामग्री□□□□ □□□□□□, □□□□□□□□ □ □□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ गरिने □ □

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

- विद्यालयमा सञ्चालित दिवाखाजा कार्यक्रमलाई स्थानीय उत्पादनका पोसिलो खाना उपभोगमा जोड दिइने छ ।
- □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
क्षमता विकासमा ध्यान दिँदै तालिमप्राप्त □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□
□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ गरिने □ ।
- एक वडा एक नमुना बालविकास केन्द्रको निर्माण गर्दै लगिने छ ।
- प्रत्येक वडा वा टोलमा बालबालिकाहरूलाई स्थानीय स्तरका तथा कम लागतका खेल्ने र मनोरञ्जन गर्ने सामग्रीहरू सहितको क्रमशः बालउद्यान निर्माण गरिने छ ।
- बालविकास केन्द्रमा सङ्गले तयार गरेको पाठ्यक्रममार्फत सिकाइ सहजीकरण अनिवार्य गरिने छ ।
- सिकारूमैत्री एवम् सिकाइअनुकूल कक्षाकोठा व्यवस्थापनका लागि छापायुक्त कक्षाकोठा र विषयगत सिकाइ कुना निर्माणका लागि विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहित गरिने छ ।
- नियमित अनुगमन तथा समीक्षा बैठक सञ्चालन गरिने छ ।
- बालविकास सहजकर्तासँग कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरी निश्चित सूचकका आधारमा पुरस्कार तथा दण्डको कार्यक्रम लागु गरिने छ ।

□.□.४ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□हरू

(□) □□□□□□

- □□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□ गुणस्तरीय □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□
□□□□□

(□) □□□□□

- □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□
□□□□□□□□□ह□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□ □□□ पहुँच □□□□□,
- □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□
□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□
□□□□□□□□□ □नु□□□□□□□ □□□□□ □ □□ □□□□□□ □□□□□
□□□□□ □□□□□,

स्थानीय ०००००० ०००००, २०८२-२०९१, बोदेबसाइन ०००००००००, सप्तरी

- ००० ०००००००००० ०००००००० ०००००००००००० न्यून००
००००००० ० ००००० ००००००० ०००००० ०००
००००००००००० ०००००० ००० ००००००० लागि ०००००
०००००००००००० ००००००००० न्यून०० ००००००० ००००
००००० ००००,
- ००००००००००००००० ०००००००००००० ००० ००००००
०००००००००० ०००००००० ०००० ००००००००००० ००००००० ०००
अनुकूल ० ०००० ००००,
- ०००००००० ००००००० ०००००० ००० ०००००००००० ००००
०००००००००००००० ००००००० ०००००००००००० ०००००००
०००००० ००००० ०००००००, ०००००००००० ०००००००,
०००००००००००००० ००० ००००००० ०००००००००० ००० ०००००००
०००००००००००००० नमुना ०००००० ०००००,
- ०००००००००००० ०००००००००० ०००० ००००००००००
०००००००००००००००० ०००००००, ०००००००, ०००००००००००
सङ्घ ००००००० ० ०००००००००००००००००००००००००० ००००० ००००० ,

०००. ०००० ००.	०००० (०००००००)	०००० ००००/ ०००० (००००१/ ०२)	००००/ ००००/ ००००/ ००००/	००००/ ००००/ ००००/ ००००/	००००/ ००००/ ००००/ ००००/	००००/ ००००/ ००००/ ००००/
०	०००००००० ००० ०००००००००० ०० ००० ०००००० ००००००००	९५.५	८५	८७	८९	९२
०	खुद ००००००००	८१.३	२०	२५	२८	३०
०	०००००० ० ०० ००००००००० ०० ०००००० ००००००००० ०००	७८.७	७८	८१	८४	९०

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □								
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □	□□□□ □□□	□	□	□	□	□	□	
□	□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □	□□□		□				□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □	□□□	□	□	□	□	□	□□□	
□	□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □	□□□		□		□		□□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□	□□□□□□□□ □□□□□, □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □	□□□□	□	□	□	□	□	
□	□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □	□□□□	□	□	□	□	□	□
□□	□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □	□□□□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □	□□□□□ □□□□	□	□	□	□	□	□□
□□	□□.□□□□.□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □	□□□□□ □□□□	□	□	□	□	□	□□

□□	□□□□□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □	□□□	□	□	□	□	□	□□□	
□□	□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □	□□□	□	□	□	□	□	□	

३.२ आधारभूत शिक्षा

□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□ आधारभूत □□□□□□
□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ आधारभूत □□□□
□□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□ □ □ □□□□
जीवन□□□□□□ लागि □□□□□□ आधारभूत सिप □ □□□□□ □□□□□ गरी
□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□
□ □□□□□□ □□□□□□ □ई जीवन□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□
□□□□□□ □□ आधारभूत □□□□□□ □□ □ □□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□ आधारभूत □ □□□□□□□□□ गरी □□□ □□□□ □□□□□ □ □ □□
□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□ □□□□□□
□□□ □□□□□ □ देखि □□□□□ □ □□□□□ गरी □□□□□ □□ □□□□□□
आधारभूत □□□□□□ □□□□□ गरिएको □ □ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □
देखि □□ □□□□ गरी □□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□
□□□□□ गरिएको □ □

□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ आधारभूत □□□□□□□□□□ विद्यार्थी
□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□
□□□□□ □□□□□□□□□□□□

कक्षा १ देखि कक्षा ८ सम्म गरी जम्मा आठ वर्षको आधारभूत शिक्षा कायम गरिएको छ ।
पाठक्रम प्रारूप २०७६ अनुसार आधारभूत शिक्षा अधारभूत तहका शिक्षाका बालबालिका ५

देखि १२ उमेर पर्दछन् । विद्यालय तहको पाठ्यक्रम सक्षमतामा आधारित भएकाले यस तहमा रहेका सक्षमतालाई उद्देश्यका रूपमा लिनुपर्ने हुन्छ, जुन यस प्रकार रहेका छन्

- १ देशप्रेम र राष्ट्रिय एकताको भावनाबाट ओतप्रोत एवम् लोकतान्त्रिक मूल्य, मान्यता र संस्कारको विकास व्यवहारमा प्रदर्शन,
- २ भाषिक तथा सञ्चार सिपको विकास र व्यावहारिक, सिर्जनात्मक एवम् सान्दर्भिक प्रयोग,
- ३ सूचना र विचारहरूको आदानप्रदान, विश्लेषण तथा सूचना प्रविधिको समुचित प्रयोग,
- ४ तार्किक तथा व्यावहारिक गणितीय ज्ञान, सिप एवम् अभिवृत्ति विकास र प्रयोग,
- ५ वैज्ञानिक अवधारणा, तथ्य, सिद्धान्त र नियमप्रतिको जिज्ञासा एवम् बोध र व्यावहारिक जीवनमा प्रयोग,
- ६ मानवमूल्य र मान्यता एवम् सामाजिक गुणको विकास तथा नागरिक कर्तव्यप्रति सजग,
- ७ जनसङ्ख्या, वातावरण संरक्षण र दिगो विकास बिचको अन्तरसम्बन्धको बोध र व्यवस्थापनमा सहयोग,
- ८ शारीरिक तन्दुरुस्ती, स्वास्थ्यकर जीवनशैली र जीवनोपयोगी सिपको विकास, क
- ९ स्थानीय, आधुनिक पेसा, व्यवसाय र प्रविधि एवम् श्रमप्रति सम्मान तथा व्यवहारकुशल सिपको प्रयोग,
- १० नेपाली कला, साहित्य र संस्कृतिको संरक्षण तथा संवर्धन एवम् सिर्जनशीलताको विकास र प्रयोग,
- ११ राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिवेशसँग परिचित भई विविधता, विश्वबन्धुत्व र सह-अस्तित्व बोध तथा स्वीकार,
- १२ दैनिक जीवनमा आइपर्ने व्यावहारिक समस्याहरूको पहिचान, विश्लेषण तथा समाधान ।

यसैगरी □६ □□ □□□□□ □□□□□□□ आधारभूत □□□□ □□□□□□□□□ सबैका लागि अनिवार्य तथा निःशुल्क आधारभूत शिक्षा सुनिश्चित ग□□□□, □□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□, □□□□ □□□□□□□ दरबन्दी□□ □□□□□□□□ □□□□□, शिक्षण संस्थाहरूको प्रविधि सहितको भौतिक पूर्वाधार विकास□□ □□□ □□□□, पढ्नका लागि सिक्ने तथा सिक्नका लागि पढ्ने प्रक्रियालाई प्रोत्साहित गर्न विद्यालयमा उचित प्रयोगशाला र

- आधारभूत तहको सिकाइ उपलब्धिमा वृद्धि गर्न शिक्षणसिकाइलाई प्रभावकारी बनाउनु,
- कक्षा १ मा भर्ना भएका सबै बालबालिकालाई कक्षा ८ सम्मको शिक्षा अनिवार्य रूपमा पूरा गराउनु ,
- निर्धारित सिकाइ सक्षमता हासिल गरेका विद्यार्थीहरूलाई माध्यमिक शिक्षामा प्रवेशका लागि तयारी गराउनु ,
- विद्यालय शिक्षा पद्धतिलाई विविधता अनुकूल उत्थानशील र जवाफदेही बनाउनु ,
- आधारभूत तहको विद्यालयको भौतिक तथा शैक्षिक वातावरण बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री, समावेशी, प्रविधिमैत्री र सुरक्षित बनाउनु ।

□.□.३ □□नीति

- ५ देखि १२ वर्ष समूहका सबै बालबालिकालाई आधारभूत तहसम्मको शिक्षाको पहुँच पुर्याइने छ ।
- आधारभूत तहको शिक्षामा आन्तरिक सक्षमतामा सुधार ल्याइने छ ।
- सिकाइका लागि न्यूनतम आधारभूत पूर्वाधारमा सुधार गरिने छ ।
- शिक्षणसिकाइ क्रियाकलापमा सुधार गरिने छ ।
- विद्यार्थी मूल्याङ्कन प्रणालीलाई व्यवस्थित गरिने छ ।
- शिक्षक पेसागत सहयोग प्रणालीलाई व्यवस्थित र नियमित गरिने छ ।
- प्रारम्भिक कक्षा सिकाइ सिपको अभिवृद्धि गरिने छ ।
- आधारभूत तहको परीक्षा प्रणालीमा सुधार ल्याइने छ ।
- अभिभावक तथा समुदायको जिम्मेवारीपनालाई वृद्धि गरिने छ ।
- अभिभावक सचेतना कार्यक्रममार्फत अभिभावक परिचालन गरिने छ ।
- कक्षा १- ३मा बालमैत्री सिकाइ वातावरण निर्माण गर्ने,
- आधारभूत साक्षरता सिप विकासको लागि पढाइ तथा गणितीय साथै अन्य अन्तरविषयक जीवनोपयोगी पक्षको शिक्षण सिकाइ कार्यलाई सुनिश्चित गर्न पठन तथा गणितीय सिप केन्द्रित क्रियाकलापलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- छापामय कक्षा कोठा व्यवस्थापन नभएका कक्षा १ देखि ३ सम्मका बाँकी विद्यालयहरूलाई आगामी ५ वर्ष भित्र कक्षा कोठा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक वजेट व्यवस्थापन गरी पूर्ण गरिने छ ।

- स्थापना भएका कक्षा, पुस्तकलाय तथा बुक कर्नर नियमित पढाइ तथा स्वः सिकाइ एवम् गणितीय सिप विकास गर्ने सामग्रीहरूलाई उचित व्यवस्थापन तथा प्रयोग अनिवार्यता गरी सो को अभिलेख गरिने छ ।
- कक्षा १ देखी ३ सम्मका बालबालिकाहरूका लागि क्रमिक सिकाइ रणनीतिका आधारमा र कक्षा ४ र ५ का बालबालिका लागि निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कनसहित पठन सिपका आधारमा एवम् कक्षा ६ देखि ८ सम्मका बालबालिकाका लागि प्रविधिमैत्री सिकाइ सञ्चालन गरिने छ ।
- पठनसिप सम्बन्धी अभिभावकहरूको जागरूकता तथा सहयोग गर्ने आधारमा पालिका तथा विद्यालय स्तरीय अभिभावक सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- विद्यार्थी सिकाइ स्तरको पहिचानका लागि पालिका स्तरीय CB-EGRA सञ्चालन र उत्कृष्ट विद्यार्थी र विद्यालय सम्मान कार्यक्रम गरिने छ ।
- प्रारम्भिक कक्षाका सबै बालबालिकाहरूको प्रारम्भिक पहिचान गरी सोही अनुसारको सिकाइ सहयोग सहजीकरणको प्रणाली कार्यान्वयन गरिने छ ।
- आधारभूत तहमा अङ्ग्रेजी माध्यममा पठनपाठनका लागि विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहित गरिने छ ।
- गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयमा विद्यार्थीहरूको सिकाइ उपलब्धि सुधारमा जोड दिइने छ ।

□.□.४ □□□□□□ □ □□□□

(□) □□□□□□

- □□□□□□□ □□□ आधारभूत □□□□□□□ पहुँच □□□
□□□□□□□ □□□□□□□□□□ गरी □□□□□□□□□
□□□□□□ □□□□ □

(□) □□□□□

- सबै बालबालिकाहरूको आधारभूत शिक्षामा पहुँच सुनिश्चितता भएको हुने,
- ५ देखि १२ वर्ष समूहका सबै बालबालिकालाई आधारभूत तहसम्मको शिक्षाको पहुँचमा पुर्याउने तथा खुद भर्नादर र टिकाउदरमा वृद्धि भएको हुने ,
- आधारभूत शिक्षा प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूले न्यूनतम सिकाइ उपलब्धि हासिल गरेको हुने ,
- सिकाइका न्यूनतम आधारभूत पूर्वाधारमा सुधार गरी बालबालिकाहरूको सिकाइ स्तरमा अभिवृद्धि भएको हुने ,

स्थानीय , २०८२-२०९१, बोदेबसाइन , सप्तरी

	कुल	१२८.०	१२२	११५	१११	१०६	१००
	कुल	८५.५	८८	९०	९३	९७	१००
६	कुल	१३३.१	१२८	१२२	११५	१११	१००
७	कुल	१०८.७	१०५	१०३	१०२	१०१	१००
८	कुल	११०.०	१०८	१०७	१०५	१०३	१००
९	कुल	९२.६	९४	९६	९७	९९	१००
१०	सूचकाङ्क	०.९८	०.९८	०.९९	०.९९	१	
११	कुल	४८.१	५५	६८	७५	८५	९५
१२	कक्षा १-५ को उत्तीर्ण दर	७५.८	७९	८५	८९	९०	९५
१३	कक्षा १-५ को दोहोर्पाउने दर	१३.३	१२	११	८	६	४

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

१४	कक्षा १-५ को कक्षा छोड्ने दर	१०.८	८	६	४	२	१
१५	कक्षा १-८ को उत्तीर्ण दर	७९.५	८२	८५	८८	९०	९५
१६	कक्षा १-८ को कक्षा दोहोर्पाउने दर	११.७	१०	९	८	८	७
१७	कक्षा १-८ को कक्षा छोड्ने दर	८.८	८	७	६	६	५

□.□.५ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□ हर्नु

□□ □□	□□□□□□ □□□□□□□□ हर्नु	□□□□	□□□□□□□□□□	□	□	□	□	□	□□□ □□	□□ □□□ □
□	□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□ □ □□□□□	□□□				□		□	□	
□	□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □ □□□□□□□	□□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	
□	□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□	□□□	□	□	□	□	□	□	□	
□	□□□□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□	□□□		□		□			□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□								
□	□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ (□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□, □□□□□□□□, □□□□□□□□, □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□)	□□□□□ □□□□□	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	
□	□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□	□□□□		□		□		□	
□	□□□□□□ □ □□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □ □□□□□□□□□□	□□□□□ □□□□□	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□	□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□	□□□□□ □□□□□								
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□	□□□□	□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□□□ □-□ □□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□	□□□□□ □□□□□	□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□	□□□□□ □□□□□	□	□	□	□	□	□	□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□□ □□□□□□								
□□	□□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□	□□□			□		□	□	
□□	□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ (□□□□□□ □- □ □ □-□) □□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□□	
□□	□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□	□□□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□ □□□□□								
□□	□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□ □ □□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□	□□□			□		□	□	
□□	□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□ □ □□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□ □ □□□□ □ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□, □□□□□□□□, □□□□□□□ □□□□□□, □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □ □□□□ □□□□□ □□□□□□,	□□□□ □□□□	□	□	□	□	□	□□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

□□	□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □	□□□□ □□	□□	□□	□□	□□	□□	□□□	
□□	□□□□□□□□ □ □□□□□ □-□ □□ □□□□ □□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□ □	□□□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□ □□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ (ReAL Plan) □□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□ □	□□□	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	
□□	□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□ □□□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □	□□□	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□□	□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□ □	□□□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□□□□□ □ □□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□□□□ □ □	□□□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□□ □ □□□□ □ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□ □ □ □□□ □□□□□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□ □ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□□	□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□ □□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□	□□□□							
□□	□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □	□□□□	□	□	□	□	□	□□	
□□	□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□	□□□□ □□□□	□	□	□	□	□	□	
□□	□□□□, □ □□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□	□□□□		□	□	□	□	□	

	□□ □□□								
	□□□□□								
	□□□□□□□□□								
	□								
	□□□□□□□□□								
	□□□□□								
□□	□□□□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□	□
	□□□□								
	□□□□□□□□□								
	□□□□□□□□□								
	□ □□□								
	□□□□□□								
	□□□□□□□□□								
	□□								

३.३ माध्यमिक शिक्षा

नेपालको संविधान २०७२ ले शिक्षा सम्बन्धी हकलाई मौलिक हकको रूपमा प्रत्याभूत गरेको छ जसअनुसार माध्यमिक तह सम्म निशुल्क शिक्षा पाउने हक सुनिश्चित गरेको छ । विद्यालय तहमा विगत लामो समयदेखि माध्यमिक शिक्षा (कक्षा ९ - १०) ८०० पुर्णाङ्क र (कक्षा ११-१२) विभिन्न विधागत (उच्च माध्यमिक तहको रूपमा अभ्यासमा रहे तापनि हाल राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६ ले कक्षा ९ देखि १२ लाई माध्यमिक शिक्षा कायम गरेको छ । जुन वि.स .२०७७ को शैक्षिक शत्रबाट कार्यन्वयनमा रहेको छ । प्रारूपले गुरुकुल, गोन्पा विहार, मदर्सा, मुन्धलगायतका परम्परागत शिक्षा पद्धतिलाई माध्यमिक शिक्षामा समेटिएको छ । माध्यमिक शिक्षालाई साधारण, परम्परागत र प्राविधिक तथा व्यावसायिक गरी तिन प्रकारको हुने व्यवस्था गरेको छ । माध्यमिक शिक्षाको पाठ्यक्रम संरचना एकलपथको हुनेछ । कक्षा ९ र १० को साधारण धारतर्फ प्रत्येक कक्षामा नेपाली, अङ्ग्रेजी, गणित, विज्ञान तथा प्रविधि, सामाजिक अध्ययन र स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा गरी ६ वटा अनिवार्य विषयहरू र २ वटा ऐच्छिक विषयहरू रहनेछन् । यसैगरी कक्षा ११ र १२ को साधारण शिक्षातर्फ अनिवार्य विषयका रूपमा अङ्ग्रेजी, नेपाली र सामाजिक अध्ययन तथा जीवनपयोगी शिक्षा/अनिवार्य गणित अनिवार्य विषयका रूपमा छन भने तिनओटा ऐच्छिक विषय समावेश गरिएको छ । यसको अतिरिक्त कक्षा ११ र १२ मा ऐच्छिक विषयको रूपमा अतिरिक्त एक ऐच्छिक विषय थप गर्न सकिने छ । प्राविधिक तथा व्यावसायिक धारतर्फ थप एक वर्ष अवधिको व्यावहारिक अभ्यास समेटिनेछ । शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापका लागि पाठ्यभारको सट्टा कक्षा ९ र १० का लागि १०२४ घण्टाको पाठ्यघण्टा र कक्षा ११ र १२ का लागि जम्मा ८६४ घण्टाको पाठ्यघण्टाको व्यवस्था गरिएको छ । साथै उमेरगत रूपमा १३ र

१४ वर्षसम्म कक्षा ९-१० र १५ र १६ वर्षसम्म कक्षा ११-१२ लाई तथा तहगत रूपमा तह चार र पाँच मानिनेछ ।

नेपालमा विद्यालय शिक्षामा पहुँच बढाउन तथा गुणस्तरमा सुधार ल्याउन राष्ट्रिय स्तरमा विभिन्न प्रयासहरू हुँदै आएकामा सन् १९९० को दशक पश्चात यसले अझ गति लिएको देखिन्छ । यस अवधिमा राष्ट्रिय विकास योजना र शिक्षासम्बन्धी राष्ट्रिय स्तरका योजनाहरूमा विद्यालय शिक्षा सुधारका लागि नीति, रणनीति, कार्यनीति, कार्यक्रम र कार्ययोजनाहरू अगाडि सारिएका छन् । यसै सन्दर्भमा विद्यालय क्षेत्रको योजना, २०२१ -२०३० सम्मको पाँच वर्षे विद्यालय क्षेत्रको योजना स्वीकृत भई कार्यन्वयनमा रहेको छ । यस योजनाले नेपाललाई वि.स .२०८७ सम्ममा अनिवार्य तथा निशुल्क आधारभूत शिक्षा, निशुल्क माध्यमिक शिक्षा र सर्वसुलभ साक्षरता तथा जीवन पर्यन्त सिकाइ जस्ता विषयमा जोड दिएको छ ।

सोही योजना को आधार पत्रमा शिक्षा सम्बन्धी हकलाई मौलिक हकका रूपमा प्रत्याभूत गरी आधारभूत तहसम्म अनिवार्य र निशुल्क तथा माध्यमिक तहको शिक्षा निशुल्क पाउने व्यवस्थामा जोड दिइएको छ । शिक्षालाई रोजगारमूलक बनाउदै लैजान सिपमूलक तथा व्यावसायिक शिक्षाको विस्तारमा जोड दिई लगानी वृद्धि गर्ने, जनशक्तिलाई अन्तराष्ट्रिय स्तरमा समकक्षी र प्रतिस्पर्धी बनाउने, प्राविधिक शिक्षालाई हरेक स्थानीय तहसम्म सर्वसुलभ गराउने कुरा यस आधार पत्रमा उल्लेख गरिएको छ । यस योजनाले गुणस्तरीय शैक्षिक वातावरण सिर्जना, खोज तथा अनुसन्धान, सामाजिक तथा आर्थिक रुपान्तरणका लागि मानव संसाधन विकास, उत्पादनशील र नवप्रवर्तनशील मानव स्रोतको विकास, सबैलाई जीवनपर्यन्त शिक्षाको अवसर एवम शैक्षिक निकाय र शिक्षण संस्थामा सुशासन कायम गर्ने जस्ता पक्षलाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

३.३.१ वर्तमान अवस्था:

संघिय संरचना अनुरूप सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह बाट शिक्षाको व्यवस्थापन गर्ने कार्य भए पनि माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा मूलतः स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रभित्र राखिएको छ । शिक्षा क्षेत्रको विकास तथा व्यवस्थापनका लागि सोहीअनुसार शिक्षाका संरचनाहरू बन्ने क्रममा छन । प्रत्येक स्थानीय तहमा शिक्षा व्यवस्थापनका लागि शिक्षा शाखा स्थापना गरी सोही शाखाबाट शिक्षासँग सम्बन्धित सेवा प्रवाह गरिरहेको छ । गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चितता अभिवृद्धिका लागि विद्यालय शिक्षामा इन्टरनेटको पहुँचमा प्रगति, सूचना तथा सञ्चार प्रविधि (ICT) सुविधामा विस्तार, कम्प्यूटर तथा विज्ञान प्रयोगशालाको स्थापनामा जोड दिइरहेको अवस्था छ । विद्यालयको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण र शैक्षिक सहयोगको जिम्मा स्थानीय तहलाई दिए पनि प्रयाप्त जनशक्तिको अभाव, प्रशासनिक कार्य बोझका आदिका कारण शिक्षकको पेसागत सहयोग अपेक्षित रूपमा हुन सकिरहेको छैन ।

बोदेबर्साइन नगरपालिकाको माध्यमिक तहको शैक्षिक झलकः-

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□□□□□ □□ सम्मका जम्मा ५ वटा सामुदायिक विद्यालयहरू मात्र रहेका छन्
 जसमा २ वटा कक्षा १० सम्मका र ३ वटा कक्षा १ देखि १२ सम्मका विद्यालयहरू रहेका
 छन् । पालिकाको □□□□□□□□□ □□ (□-□□) □□ □८४० □□□ विद्यार्थी□□□
 □□□□□ छन् □ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ २१.४६ □□□□□□□
 विद्यार्थी □□□□□ छन् □ माध्यमिक □□□□ □□□ □□□□□ ९ देखि १० □□□□□
 □□□□□□ ५९५ □□□ □□□□□ ५६४ गरी □□□□□ ११५९, □□□□□ □१ देखि १२
 □□□□□□ □□□□□□ ३२२ □□□ □□□□□ ३५९ गरी □□□□□ ६८१ विद्यार्थी□□□
 □□□का छन् □ यस पालिकामा माध्यमिक तहमा कुनैपनि □□□□□□□□
 □□□□□□□□□ रहेका छैनन् ।

माध्यमिक तहका विभिन्न शैक्षिक सूचकहरू:

□□□.□. सूचकहरू		□□□□ वर्ष □□८१ □□ □□□□□□
१. □□□□□□□□ □□□□□□		
१.□	कुल □□□□□□□ □□□□□ □-□□	६२.८
१.□	□□□ □□□□□ □□ □□□□□ □-□□	३६.९
१.□	कुल □□□□□□□ □□□□□ □-□□	४७.०
१.□	□□□ □□□□□□□ □□□□□ □-□□	२४.३
१.□	कुल □□□□□□□ □□□□□ □□ -□□	३२.८
१.□	□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□ -□□	१२.९
१.□	□□□□□ □-□□ □□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□ सूचकाङ्क	□.□□
१.□	कक्षा ९-१० को उत्तीर्ण दर	९८.०
१.□	कक्षा ९-१० को कक्षा दोहोर्याउने दर	२.०
१.१०	कक्षा ९-१० को कक्षा छोड्ने दर	०
१.११	कक्षा ११-१२ को औषत सिकाइ उपलब्धि	
१.१२	कक्षा ९ -१० को उत्तीर्ण दर	९८.०
१.१३	कक्षा ९-१० को कक्षा दोहोर्याउने दर	२.०
१.१४	कक्षा ९-१० को कक्षा छोड्ने दर	०.०

(तथ्याङ्क □□□□□ CEHRD Flash Reports : २०८०, बोदेबर्साइन

न. पा. शिक्षा शाखा, EMIS २०८१)

अवसर र चुनौती

विपन्न तथा अपाङ्ग छात्रवृत्तिको व्यवस्था हुनु, शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा बुक कर्नरका लागि अनुदानको व्यवस्था हुनु, तालिम प्राप्त तथा युवापुस्ताका शिक्षकहरूको प्रवेश हुनु, सूचना सञ्चार प्रविधिको पहुँचमा विस्तार हुनु, प्रयोगशाला तथा पुस्तकालयहरूको स्थापना हुँदै जानु, निशुल्क पाठ्यपुस्तकको व्यवस्था हुनु, छात्राहरूका लागि स्यानिटरी प्याडको व्यवस्था हुनु, अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन हुनु, भौतिक पूर्वाधारहरूको विस्तार हुँदै जानु जस्ता यस तहको शिक्षाका लागि प्राप्त भएका प्रमुख अवसरहरू र□□□□ छन् □

सार्वजनिक शिक्षा प्रणालीमा गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नु, सरोकारवालाहरू बिच अपनत्व कायम गर्नु, शिक्षा र रोजगारी बिच तालमेल कायम गर्नु, शिक्षक र शिक्षाक्षेत्रको जनशक्तिमा जवाफदेहिता सुनिश्चित गर्नु, सार्वजनिक शिक्षामा सर्वसाधारण नागरिकको विश्वास जगाउने वातावरण सिर्जना गर्नु जस्ता सवालहरू शिक्षा क्षेत्रका प्रमुख चुनौतीहरू रहेका छन् । यसका अलावा तपशिलअनुसार अवसर र चुनौतीहरू उल्लेख गरिएका छन्:

- १) सङ्घीय संरचनाअनुरूप माध्यमिक शिक्षाको व्यवस्थापन र सञ्चालनमा नीतिगत, कानुनी तथा संरचनागत स्वरूपको विकास तथा कार्यन्वयन गर्ने र संस्थागत क्षमता विकास गर्ने,
- २) निःशुल्क माध्यमिक शिक्षालाई कार्यन्वयन गर्ने र माध्यमिक शिक्षाको पहुँचबाट बाहिर रहेको सङ्ख्यालाई विद्यालयमा ल्याउने,
- ३) विद्यालय छोड्ने (Drop Out) विद्यार्थीको अवस्था जान्नका लागि Child Tracking System कायम नहुनु,
- ४) आवश्यक विषयगत शिक्षक दरबन्दीको व्यवस्था गरी विद्यालयमा सक्षम र योग्य जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नु,
- ५) शिक्षकको वृत्ति विकासलाई पारदर्शी, नतिजामा आधारित र विद्यार्थीको सिकाइप्रति उत्तरदायी बनाउने,
- ६) सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा शिक्षक तथा विद्यार्थीको पहुँच विस्तार, शिक्षकको दक्षतामा वृद्धि र शिक्षण सिकाइमा प्रभावकारिता अभिवृद्धि गरी विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धिमा सुधार,
- ७) विद्यार्थीहरूलाई विभिन्न कुलतहरूबाट जोगाई सिकाइप्रति उत्प्रेरित गर्नु ।

३.३.२ उद्देश्यहरू

- १) बोदेबर्साइन नगरपालिकाको माध्यमिक तहको शिक्षाको विद्यमान अवस्थामा सुधार गर्नु,
- २) माध्यमिक तहको सिकाइ उपलब्धि र गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नु ।

- ३) लक्षित वर्गका विद्यार्थीहरूको पहुँच अभिवृद्धि गरी नैतिकवान, व्यावहारिक, सिपयुक्त र प्रतिस्पर्धी जनशक्ति उत्पादन गर्नु,
- ४) विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकालाई विद्यालयमा भित्राउने, टिकाउने र सिकाउने राष्ट्रिय लक्ष्यलाई सहयोग गर्नु,
- ५) सिकाइ सुधारका लागि शैक्षिक तथा भौतिक वातावरणलाई बालमैत्री बनाउनु,
- ६) उच्च शिक्षाको प्रवेशको लागि आधार तयार गर्नु,
- ७) माध्यमिक तहमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षालाई व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउँदै थप विस्तार गर्नु,
- ८) गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयको सिकाइ उपलब्धि सुधार गर्नु ।

३.३.३ रणनीति

योजनाका उद्देश्यहरू हासिल गर्न निम्नलिखित रणनीतिहरू अवलम्बन गरिने छः

- १) सङ्घीय मापदण्ड अनुसार स्थानीय तहले समन्वय गरी विद्यालय नक्साङ्कन मार्फत सबै बालबालिकाको पहुँच सुनिश्चित गर्न विद्यालयहरूलाई पुनर्वितरण, समायोजन तथा स्थापना गरिने ।
- २) माध्यमिक तहमा खुद भर्ना दर र टिकाउ दर बढाउन वैकल्पिक माध्यमको प्रयोग तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने,
- ३) सूचना तथा सञ्चार प्रविधिलाई शिक्षण सिकाइ प्रक्रियाको अभिन्न अङ्गका रूपमा एकीकृत गरी प्रविधिमैत्री, व्यावहारिक र नतिजामूलक बनाइने,
- ४) शिक्षक निरन्तर अध्यावधिक हुन र उत्प्रेरणा बढाउने कार्यक्रम सञ्चालन गरी दक्ष विषय शिक्षकको व्यवस्थालाई बढावा दिइने,
- ५) सबै विद्यालयहरूमा विद्यालयहरूको न्यूनतम भौतिक तथा शैक्षिक वातावरणमा सुधार ल्याई बालमैत्री विद्यालय बनाइने,
- ६) विद्यालय शिक्षामा स्थानीय सरकारको लगानी वृद्धि गरिने ।
- ७) शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि शिक्षण संस्थाहरूको निरन्तर अनुगमन, निरीक्षण तथा मूल्याङ्कनको व्यवस्था गरिने साथै माध्यमिक विद्यालयहरूलाई पुरस्कृत गर्न तथा नियमन गर्न उत्तरदायित्व र कार्यसम्पादन परीक्षण पद्धति लागु गरिने,
- ८) माध्यमिक विद्यालयमा सक्षम र उत्प्रेरित प्र.अ.को व्यवस्था गरी विद्यालय विकास तथा व्यवस्थापन प्रति प्र.अ.लाई उत्तरदायी बनाउने,
- ९) शिक्षक तयारी, विकास र सहायता प्रणालीलाई पुनःसंरचित गरिने,
- १०) गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयको सिकाइ उपलब्धि सुधार गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने ।

३.३.४ कार्यनीति

यस योजनाको उद्देश्य प्राप्तिका लागि निम्न लिखित कार्यनीति अबलम्बन गरिने छ

- १) समुदायको बालबालिकाका लागि माध्यमिक शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्न विद्यालय स्थापना, सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा समायोजन गर्न स्थानीय सहभागिता तथा सहकार्यको रूपमा कार्य अघि बढाइने छ ।
- २) माध्यमिक तहमा अध्ययनका लागि उत्प्रेरित गरिने छ, निशुल्क शिक्षाको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्दै यस तहका विद्यार्थीहरूका लागि विभिन्न प्रकारका छात्रवृत्तिको प्रबन्ध गरिने छ ।
- ३) सिकाइ सहजीकरणका सबै सामग्रीहरू प्राप्यताका लागि सूचनाप्रविधिको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- ४) योजनाबद्ध सिकाइ तथा सिकाइ सहजीकरणका योजना निर्माण गर्न सूचनाप्रविधिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- ५) शिक्षक तथा सिकाइ सहजकर्ताहरूका लागि सूचनाप्रविधिमा न्यूनतम दक्षता हासिल गराउन तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- ६) मागमा आधारित शिक्षक तालिमहरू सञ्चालन गरिने छ, अनुभवी तथा विज्ञताका आधारमा शिक्षक तालिमका रोष्टरहरू तयार गरी शिक्षक तालिमलाई थप कामयाबी बनाइने छ ,
- ७) विद्यालय सुपरिवेक्षणका लागि आवश्यक जनशक्तिसहितको निश्चित संयन्त्र तथा कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयनका लागि अधिकतम प्रयत्न गरिने छ, प्रत्येक विद्यालयलाई प्राविधिक सहायताका रूपमा महिनाको कम्तिमा एक दिन विद्यालय सुपरिवेक्षण गरिने छ,
- ८) प्रधानाध्यापकको कार्यदक्षता र कार्यकुशलतालाई विद्यालय सफलताको सूचक मानिने छ । प्र.अ.को पद परीक्षाको नतिजाका तथा विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धी आधारमा नवीकरण गरिने छ ।
- ९) गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयको सिकाइ उपलब्धी सुधार गर्न उपचारात्मक कक्षा र सहायता एवम् अनुभव शेयर कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- १०) शिक्षकका विषयगत सिकाइ उपलब्धीलाई पेसागत वृत्तिविकाससित जोडेर हेरिने छ ।

३.३.४ उपलब्धि तथा प्रमुख नतिजाहरू

(क) उपलब्धि (Outcomes)

माध्यमिक शिक्षामा सबैको पहुँच सुनिश्चित भई सान्दर्भिकता र गुणस्तरमा सुधार हुने,

(ख) नतिजा (Results)

- १) शिक्षण सिकाइ तथा विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धिमा लैङ्गिक, सामाजिक तथा आर्थिक लगायतका सूचकहरूमा सुधार भएको हुने,
- २) सबै बालबालिकाहरूलाई निःशुल्क माध्यमिक तहको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित भई खुद भर्ना दर तथा टिकाउ दरमा वृद्धि भएको हुने,
- ३) सबै माध्यमिक विद्यालयहरूले आधारभूत मापदण्ड पुरा गरेको हुने,
- ४) विद्यालय शिक्षामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि लगायतका प्रविधिको प्रयोगमा विस्तार तथा सहज उपयोग भई सिकाइ सहजीकरणलाई सहयोग भएको हुने,
- ५) शैक्षिक निकायमा कार्यरत जनशक्तिको क्षमता विकास भई माध्यमिक तहमा गुणस्तरीय शिक्षा प्रवाह तथा शैक्षिक सुशासन कायम भएको हुने,
- ६) माध्यमिक शिक्षाको सान्दर्भिकता र गुणस्तर विकासका लागि पाठ्यक्रम तथा पाठ्यसामग्रीको उचित व्यवस्थापन, उत्प्रेरित शिक्षकको व्यवस्थापन, प्रविधिको समुचित प्रयोग र सिकाइ वातावरणको निर्माण भएको हुने,
- ७) माध्यमिक विद्यालयहरूमा अध्यापन गरिने विभिन्न विधाका विषयहरूमा उपलब्धि सुदृढ भएको हुने,
- ८) प्राविधिक तथा व्यावसायिक विषयको विस्तार तथा आकर्षणमा वृद्धि भई नतिजामा सुधार भएको हुने,
- ९) गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयका सिकाइ उपलब्धिमा उल्लेख्य सुधार भएको हुने,

□□□. □□□□ □□.	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ (□□□□ /□□)	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□
□	□□□□□□□□ □ □□ (□□□□□ □- □□) □□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□	६८१	६९५	७००	७१०	७४५	७६५
□	□□□□□□□□ □ □□ (□□□□□□ □□□□□□	१३१७	१३५०	१३९०	१४४५	१५००	१५५०

स्थानीय , २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन , सप्तरी

३		१	१	१	१	१	०
४		६२.८	६४	६८	७२	७६	८०.९
५		३६.९	४०	४९	५५	५८	६०
६		४७.०	५०	५२	५५	५८	६०
७		२४.३	२९	३३	३७	३९	४०
८		३२.८	३४	३८	४०	४२	४५

स्थानीय ०००००० ०००००, २०८२-२०९१, बोदेबसाइन ०००००००००, सप्तरी

	०००००० ००००० ०००००									
०	०००००००००० ००००००० ०००००००० ०००००० ००००० ०००००००००	०० ०	०		०		०	०	२	
०	०००००००० ०००००००० ००००० ००००० ००००००००० ०००० ०००००००००००००० ०००० ०००००००००	० ००		०			०	०	२	
०	०००००० ००००००० ००००००००० ००००० ००००००, ०००० ०००००००००००	०० ०	०	०	०	०	०	०	५	
०	०००००००००० ०००००० ०००० ०००००००००० ०००००० ००००० ००००००००००० ००००००००० ००००००० ००००० (००० ००० ०००००००००, ०००००००, ००००००, ००००००००, ००००००००, ०००००००००, ०००० ००)	० ०० ०० ०० ०० ०० ०० ०० ०० ००	० ० ० ० ० ० ० ० ० ०	० ० ० ० ० ० ० ० ० ०	० ० ० ० ० ० ० ० ० ०	० ० ० ० ० ० ० ० ० ०	० ० ० ० ० ० ० ० ० ०	निरन्तर		
०	००००००००००० ००००००० ०००००००० ००००० ०००००००००	०० ० ०० ० ०० ० ०० ०	०० ० ०० ० ०० ० ०० ०	०० ० ०० ० ०० ० ०० ०	०० ० ०० ० ०० ० ०० ०	०० ० ०० ० ०० ० ०० ०	०० ० ०० ० ०० ० ०० ०	०० ० ०० ० ०० ० ०० ०	निरन्तर	

स्थानीय ०००००० ०००००, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन ०००००००००, सप्तरी

००	०००००००० ०००००००००००० ०००००००० ०००००० ०००००० ०००००००००००००००० ००००००	० ० ० ० ० ० ० ०	० ००	० ००	० ००	० ००	० ००	० ००	सबै	
००	०००००००००० ०००००००००००० ०००० ००० ००००००० ०००००००००० ०००००००००००००० ०००००००००००० ०००००००००० ००००००००००	० ००	०	०	०	०	०	००	२०	
००	००००००००००० ०००००००००००००० ०००००००० ०००० ०००००००००००००० ००००० ०००००००० ००००००००	०० ०	०	०	०	०	०	०	५	
००	०००००००००००० ००००००० ००००००००००००००० ० ००००००० ०००००० ००००००००००००० ००००००० ०००००० ००० ०००००० ००० ०००००००	० ० ० ० ० ०	०	०	०	०	०	०	५	
००	००००, ००००००० ० ००००००००००० ००००००० ००००००००००० ०००००० ००००००००००००० ००० ०००००० ००००००००००० ०००००००००००	०० ०	०	०	०	०	०	०	५	
०२	००००००००००००००० ०००००००००० ०००००००००००० ०००० ०००००००० ००००००००००००	०० ०	०	०	०	०	०	०	५	

३.४ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम

नेपालको सन्दर्भमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा अपरिहार्य विषयको रूपमा रहेको छ । शिक्षाले गरिखाने सिप सिकाउन सकेन र शिक्षालयहरू बेरोजगार उत्पादन गर्ने थलो मात्र बने भन्ने गुनासो सुनिन थालेको वर्तमान अवस्थामा प्राविधिक शिक्षालाई समयको मागको रूपमा नलिई आवश्यकताको रूपमा लिइएको छ । आमजनमानसमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षामा जोड दिनुपर्छ भन्ने अवधारणाको विकास भइसकेको छ । प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा सरकारले नै सञ्चालन गर्नुपर्ने र उत्पादित जनशक्तिलाई सरकारले नै रोजगारी दिनुपर्ने मान्यता पनि अघि सारिएको छ । विद्यालय शिक्षा कक्षा १ देखि १० सम्म प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक शिक्षामा जोड दिनु बढी उपयुक्त र सान्दर्भिक देखिन्छ । नेपाल सरकारको निर्णय र स्वीकृत ऐन, नियम तथा निर्देशिकाबमोजिम प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा सामुदायिक विद्यालयहरूमा पनि सञ्चालन गर्ने अवधारणा अगाडि सारियो । शिक्षा मन्त्रालय तथा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र मार्फत सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा ९ बाट प्राविधिक शिक्षा सञ्चालन गर्ने निर्णय वि.सं.२०६८ सालमा गरेको थियो सोही निर्णयानुसार २०७० सालदेखि कक्षा कक्षा ९ मा प्राविधिक शिक्षाको ९९ वटा विद्यालयहरूमा पठनपाठन प्रारम्भ भयो तत्पश्चात २०७२ सालदेखि ९३ वटा सामुदायिक विद्यालयहरूमा कक्षा ११ मा प्राविधिक शिक्षाको पठनपाठन सुरु भयो । यस अन्तर्गत ईन्जिनियरिङ तर्फ सिभिल, इलेक्ट्रिकल कम्प्युटर र कृषि तथा पशु विज्ञान तर्फ बालीविज्ञान र पशुविज्ञान कार्यक्रम सञ्चालनमा छन् । विद्यालय शिक्षामा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाको व्यवस्थाबाट कार्यमूलक, व्यावहारिक, प्राविधिक तथा व्यावसायिक सिपयुक्त दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरि विश्व श्रम बजारमा सहज प्रवेशको सम्भावना बढाउन तथा रोजगारीको सुनिश्चितता प्रदान गर्न शैक्षिक उत्पादनको गुणात्मकता वृद्धिका लागि सामुदायिक विद्यालयहरूमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा सञ्चालन गर्नु नितान्त जरुरी रहेको छ ।

३.४.१ वर्तमान अ□□□□□

हरेक देशमा दक्ष जनशक्तिको आवश्यकता पर्दछ । मुलुकको भौतिक, शैक्षिक राजनैतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा औद्योगिक विकासका लागि योग्य र दक्ष जनशक्तिको जरुरी पर्दछ । एक ओटा विद्यालयले प्राविधिकधार, विज्ञान, वाणिज्य, मानविकी तथा शिक्षा तर्फका कक्षा समेत संचालन गरिएका छन् भने यस न.पा. अन्तर्गत एउटा नमुना विद्यालयको रूपमा चन्द्रा नमुना मा.वि. बोदेबर्साइन संचालनमा रहेको छ । यसका अलावा श्री ५ महेन्द्र चुन्नी मा.वि. मानराजामा पढ्दै कमाउदै कार्यक्रम लागू भएको छ । शिक्षकको हाजिरीलाई विधुतीय प्रणालीमा आधारित बनाउन २९ ओटा विद्यालयहरूमा लागू छन् । तसर्थ यस नगरपालिकामा श्री चन्द्रा नमुना मा.वि. बोदेबर्साइन विद्यालयमा प्राविधिक धारको कम्प्युटर

ईन्जिनियरिङ कक्षा सञ्चालन भइरहेको छ । यस विद्यालयमा प्राविधिक धार अन्तर्गत शैक्षिक सत्र २०८१ मा कक्षा ९-१२ मा अध्ययनरत विद्यार्थीको सङ्ख्या १५० जना रहेका थिए । हालसम्म यस नगरपालिकाभित्र रहेका अन्य कुनै पनि विद्यालयमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक धारका कक्षाहरू सञ्चालन गर्न सकिएको छैन । यसको मुख्य कारण एक पालिका एक प्राविधिक विद्यालय भन्ने नीतिगत व्यवस्था, प्राविधिक दक्ष जनशक्तिको अभाव तथा व्यवस्थित र सुविधाजनक भौतिक व्यवस्थापनको समस्या रहेको देखिन्छ । विद्यार्थीहरूमा पेसा, व्यवसाय र प्रविधिप्रति रुचि जगाएर व्यवहारकुशल सिपको विकासमा जोड दिनुपर्ने कुराप्रति भने विद्यालयहरू त्यति सहज भएको देखिँदैन । यस्तो अवस्थामा प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गरी कक्षा १२ उत्तीर्ण गरेका र माथिल्लो तहको शिक्षामा जान आर्थिक र बौद्धिक क्षमता तथा रुचि र चाहनाका कारण असक्षम र अनिच्छुक विद्यार्थीहरू अलमलमा पर्ने गरेको देखिन्छ । त्यस्तै आवश्यकताको आधारमा व्यक्तिहरूका लागि नगरपालिकाले रोजगारमूलक सिप सिक्ने अवसर प्रदान गर्नुपर्दछ भन्ने मान्यताका साथ विश्वबजारको माग र प्रतिस्पर्धात्मक युग भएको हुँदा हरेक माध्यमिक विद्यालयहरूमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा उपलब्ध गराउन अपरिहार्य रहेको छ ।

□□□□□□□□ □□□ *व्यावसायिक* □□□□□□□□ *देखि* □□□ *चुनौतीहरू*

- प्राविधिक तथा व्यावसायिक धारको कक्षा सञ्चालन गर्न सम्वन्धन र अनुमति लिनमा समस्या ।
- भौतिक पूर्वाधार विकास गर्न ।
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक धारको जनशक्ति व्यवस्थापन गर्न ।
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाको महत्त्वको प्रत्याभुति दिलाउन ।
- प्राविधिक धारका विषयप्रति विद्यार्थीहरूलाई आकर्षित गर्न ।
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक धारको स्थापनाका लागि स्थान तय गर्न आर्थिक व्यवस्थापन गर्न ।
- माग र आवश्यकताका आधारमा छोटो अवधिका तालिम सञ्चालन गर्न ।
- प्रयोगात्मक कार्यका लागि आवश्यक प्रयोगशाला तथा फिल्डको व्यवस्थापन गर्न ।

□.४.२ □□□□□□□□□

- थप प्राविधिक तथा व्यावसायिक विद्यालय स्थापना, संस्थागत विकास तथा सुदृढीकरण गर्नु ।
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक धार सञ्चालित विद्यालयहरूको संस्थागत तथा पूर्वाधार विकास गरि दक्ष जनशक्तिको उत्पादन गर्नु ।

- प्राविधिक तथा रोजगारमूलक शिक्षा प्रदान गरि व्यावसायिक तथा आत्मनिर्भर जनशक्ति निर्माण गर्नु ।
- प्रयोगात्मक कार्यका लागि आवश्यक प्रयोगशाला तथा फिल्डको दिगो व्यवस्थापन गर्नु ।

३.४.३ र□□□□□हरू

- यस नगरपालिका भित्र स्नातक तहसम्म प्राविधिक तथा व्यावसायिक धारको पठनपाठनको व्यवस्था गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ ।
- अन्य इच्छुक माध्यमिक विद्यालयहरूलाई प्राविधिक धार सम्बन्धन प्राप्त गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ ।
- स्थानीय तह मार्फत प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा सञ्चालनार्थ आवश्यक राय सल्लाह गरी आवश्यक आर्थिक पहल गरिने छ ।
- प्राविधिक धारको पढाइका लागि अभिप्रेरित गरी पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम थप व्यवस्थापन गरी सञ्चालन गरिने छ ।
- स्थानीय आवश्यकताको आधारमा व्यक्तिहरूका लागि नगरपालिकाले रोजगारमूलक छोटो अवधिका तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- प्राविधिक धार सञ्चालित विद्यालयमा प्रयोगात्मक कार्यका लागि आवश्यक प्रयोगशाला तथा फिल्डको दिगो व्यवस्थापन गरिने छ ।

३.४.४ □□□□□□ र नतिजा

क. उपलब्धि

- विद्यार्थीहरूले सुरक्षित र उपयुक्त भौतिक पूर्वाधारसहितको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा अध्ययन गर्ने अवसर पाएको हुने ,
- दक्ष तथा रोजगार उन्मुख जनशक्ति तयार भएको हुने ।
- आत्मनिर्भर जनशक्ति उत्पादन भएको हुने ।

ख □□□□□

- सुरक्षित र सूचना प्रविधिमैत्री भौतिक पूर्वाधार सहितको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षामा अध्ययन गर्ने अवसर पाएको हुने ।
- यस नगरपालिकामा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा सञ्चालन स्थायित्व तथा सुदृढीकरण भएको हुने ।
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाको अवसर लाभग्राहीहरूले आफ्नै स्थानीय तहमा सहज र सरल रूपमा प्राप्त गरेका हुने ।
- स्वावलम्बी तथा आत्मनिर्भर जनशक्ति उत्पादन भएको हुने ।

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□□□. □□□□ □□.	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ (□□□१/ □२)	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ (□□□१/ □२)	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ (□□□१/ □२)	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ (□□□१/ □२)	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ (□□□१/ □२)	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ (□□□१/ □२)	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ /□□ (□□□१/ □२)
□	□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□	१		१			२
□	□□□□□□ □□□ □□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□	१५०	१८०	२००	२२०	२५०	३००

३.४.५ प्र□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाका प्रमुख क्रियाकलापहरू तथा लक्ष्य

क्र.स.	प्रमुख क्रियाकलापहरू	इकाइ	भौतिक लक्ष्य(५ वर्ष)			
			१	२	३	४
□	□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□□	□□□□				□
□	□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□	□□□□□□□□			□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□	□□□□□□□□				□
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□
□	□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□	□□□□		□	□	□

□	□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□	□□□		□		
---	---	-----	--	---	--	--

३.५ अनौपचारिक शिक्षा तथा आजीवन सिकाइ

औपचारिक शिक्षा प्रणालीभन्दा अलग रूपबाट खास उद्देश्य प्राप्तीका लागि प्रदान गरिने शिक्षा नै अनौपचारिक शिक्षा हो । विद्यालयमा उपस्थित भई शिक्षा हासिल गर्न नसक्ने व्यक्तिलाई अनौपचारिक शिक्षा दिने नीतिगत व्यवस्था पाइन्छ । नेपालमा अनौपचारिक शिक्षासम्बन्धी आधारभूत प्रौढ साक्षरता शिक्षा, साक्षरोत्तर शिक्षा, निरन्तर शिक्षा र वैकल्पिक शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनु पर्ने नीतिगत व्यवस्था रहेको देखिन्छ । अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम अन्तरगत १५ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका निरक्षर पौढहरूलाई लक्षित गरी निरन्तर शिक्षा तह १ निरन्तर शिक्षा तह २ कार्यक्रम आ .व २०७२/०७३ देखि निरन्तर सञ्चालन हुँदै आएको छ । अनौपचारिक शिक्षा विशेष गरेर सिक्ने बानीको विकास गर्नका लागि तथा कार्यमूलक साक्षरताको अभिवृद्धि गर्न तथा पढेर सिक्ने बानीको विकास गर्नु पनि महत्त्वपूर्ण रहेको छ । शिक्षा जन्म देखि जीवन पर्यन्त चलिरहने प्रक्रिया हो । यसको अर्थ शिक्षा मानिसको जन्म बाट आरम्भ भई यसको अन्त्य मृत्यु पश्चात मात्र हुने गर्दछ । शिक्षा क्षेत्रमा नयाँ सोचाइ र नयाँ चिन्तनको उजागर गर्नका लागि कुनै विशेष क्षेत्रमा सिप प्राप्त गर्न उत्सुक व्यक्तिहरूका चाहाना परिपूर्ति गर्नका लागि निरन्तर शिक्षा अपरिहार्य रहन्छ । सोही योजना मा राखिएको उद्देश्य सबै नागरिकका लागि जीवनपर्यन्त शिक्षाको अवसर सुनिश्चित गर्नका लागि अनौपचारिक शिक्षा तथा वैकल्पिक सिकाइ मार्फत बाट सिकेका तथा सिपलाई आयमूलक कार्यक्रम सँगै सम्बद्ध गरी जीवनपर्यन्त शिक्षालाई सुनिश्चित गर्नु रहेको छ ।

नेपालको संविधानले प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क तथा माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा निःशुल्क पाउने हक सुनिश्चित गरेको छ । यसरी सरकारले साक्षरता तथा निरन्तर शिक्षा कार्यक्रमहरूको समन्वयात्मक रूपले विकास, योजना तथा सञ्चालनका लागि स्थानीय सरकारहरूसँग सहकार्य गर्ने अनौपचारिक शिक्षा र औपचारिक शिक्षाको दोहोरो प्रवेशको अवसर प्रदान गरी प्राप्त ज्ञानको समकक्षता निर्धारण तथा प्रमाणीकरण गर्ने तथा निरक्षर र नवसाक्षरलाई जीवनपर्यन्त शिक्षा दिन सामुदायिक सिकाइ केन्द्रमार्फत साक्षरता स्वयम सेवक परिचालन गर्ने नीति लिएको छ ।

निरक्षर जनताहरूलाई साक्षर बनाउने र नव साक्षरलाई निरन्तर शिक्षा दिने राज्यको दायित्व हो । अर्कोतिर उनीहरूका लागि आयमूलक र कार्यमूलक कार्यक्रम दिनु पनि आवश्यक देखिन्छ । जसलाई सार्थक बनाउनका लागि सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको अवधारणा कार्यान्वयनमा आएको छ । एकातिर सञ्चालनमा रहेका सिकाइ केन्द्रको व्यवस्थापन प्रभावकारी ढंगले हुन सकिरहेको छैन भने साक्षर भएकाहरू पनि निरन्तर शिक्षाको अवसर नपाउदा पुनः निरक्षर बन्नु पर्ने अवस्था टडकारो रूपमा रहेको छ । राज्यले काम दिन नसक्दा र सामुदायिक सिकाइ केन्द्रले काम खोज्न नसक्ने कारणले गर्दा कतिपय सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरू बन्द हुने अवस्थामा छन् ।

३.५.१ वर्तमान अवस्था

बोदेबर्साइन नगरपालिकामा सामुदायिक सिकाइ केन्द्र ३ वटा रहेका छन् । स्थानीय तहका सबै वडाहरूमा सामुदायिक सिकाइ केन्द्र खोल्ने सरकारको नीति भए पनि बोदेबर्साइन नगरपालिकाका १० वटा वडाहरू मध्ये ३ वटा वडामा मात्रै सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालनमा रहेका छन् । निरन्तर सिकाइका लागि सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई जिम्मेवार बनाउने केन्द्र सरकारको नीति रहेता पनि यस पालिकामा रहेका सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरू आफ्ना नियमित कार्यमा मात्र सिमित रहेका छन् ।

बोदेबर्साइन नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका सङ्ख्यालाई वृद्धि गरेर यिनीहरूको उद्देश्यअनुसार चलायमान बनाई सञ्चालन गर्न आवश्यक देखिएको छ । माध्यमिक तहका विद्यालयहरूसँग समन्वय गरी कक्षा ८, १० र १२ मा नियमित विद्यालय जान असमर्थ रहेका बालबालिकाका लागि खुला तथा दूर एवम् वैकल्पिक शिक्षाको प्रबन्ध गर्न आवश्यक रहेको छ । वैकल्पिक सिकाइलाई पर्वद्धन गरी जीवनोपयोगी सिप र जिविकोपार्जन एवम् प्राविधिक सिपयुक्त जनशक्ति उत्पादनसित सम्बद्ध गराउन सके नियमित विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाको भविष्यमा सरल हुने छ । स्वरोजगार र उद्यमी बन्ने अवसर प्राप्त गर्ने छन् ।

सामुदायिक सिकाइ केन्द्र, खुला विद्यालय तथा वैकल्पिक निरन्तर सिकाइका लागि कार्यविधि र मापदण्ड बनाई नगरपालिकाले सञ्चालन गर्नमा ध्यान पुर्याउने छ ।

अवसर र चुनौती

क. अवसर

- प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षा, अभिभावक शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, खुला तथा वैकल्पिक शिक्षा निरन्तर सिकाइ र विशेष शिक्षासम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड,

योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन र नियमनको अधिकार स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण भएको छ ।

- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको सहकार्यमा साक्षरता कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउने अवसर रहेको छ ।
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको सहभागितामा विद्यालय उमेरका बालबालिकालाई विद्यालयमा ल्याउन, विद्यालय नियमित गराउन र घरमा पठन पाठनको वातावरण बनाउने अवसर रहेको छ ।
- अनौपचारिक शिक्षा र सिप आर्जन गर्ने व्यक्तिलाई संस्थागत विकासमा आवद्ध गरी समुदाय स्तरमा रोजगार र व्यक्तिगत रूपमा स्वरोजगार बनाउने प्रशस्त अवसर रहेको छ ।
- अनौपचारिक शिक्षाबाट साक्षरता कक्षा र निरन्तर शिक्षा पूरा गरी सिप आर्जन गर्ने व्यक्तिलाई सिप परीक्षणमा सहभागी गरी प्रमाणपत्र दिन सकिने अवसर रहेको छ ।
- अतिरिक्त शिक्षा र व्यक्तिगत रूपमा सिप आर्जन गरेका व्यक्तिलाई साक्षरता र निरन्तर शिक्षाको कार्यक्रममा सहभागी गराई सिप परीक्षण गरी समकक्षता निर्धारण गर्ने अवसर रहेको छ ।
- सूचना प्रविधिका साधनलाई भरपुर प्रयोग गर्न सकिने अवस्था रहेको छ ।
- अनौपचारिक शिक्षालाई जीविकोपार्जनसित जोड्न सकिने अवस्था रहेको छ ।

ख. चुनौती

- आवश्यकतामा आधारित निरन्तर शिक्षासँग सम्बन्धित ढाँचा तथा सिकाइ सामग्री विकास तथा सोको कार्यान्वयन गर्न,
- साक्षर व्यक्तिहरूलाई निरन्तर शिक्षाको कार्यक्रम दिन,
- साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रमलाई समय सापेक्ष प्रविधियुक्त र कार्यमूलक बनाउन,
- अनौपचारिक शिक्षाका अध्ययन सामग्रीहरू समयसापेक्ष बनाउन,
- साक्षरता कार्यक्रममा सहभागी भएका व्यक्तिहरूले सिकेको ज्ञान र सिपलाई रोजगारसँग जोड्न साथै सिपको प्रमाणपत्र रोजगारको अवसरसँग जोड्न,
- अनौपचारिक शिक्षा तथा निरन्तर सिकाइको सहज र सर्वसुलभ पहुँच सुनिश्चित गर्न,
- साक्षर भएका लक्षित समूहबाट साक्षरता सिपको प्रयोग र अभ्यास पूर्ण बनाउन,
- अनौपचारिक शिक्षा र निरन्तर शिक्षा सञ्चालन गर्ने संस्था र संयन्त्र विकास गरी चलायमान बनाउन,
- निरक्षरहरूको सङ्ख्या ठूलो भएको स्थानमा मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने परिपाटीमा परिवर्तन ल्याउन,
- आधुनिक सूचनाप्रविधिका सामग्रीलाई जीवन उपयोगी सिपसँग आबद्ध गर्न,

३.५.२ उद्देश्य

- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई शैक्षिक सूचना केन्द्रको रूपमा विकास गर्नु,
- निरक्षर व्यक्तिहरूलाई साक्षर बनाउनु,
- अनौपचारिक तथा निरन्तर शिक्षालाई जीवनोपयोगी सिपसँग आबद्ध गराउनु,
- निरन्तर शिक्षा, जीवनपर्यन्त शिक्षा, खुल्ला शिक्षा, आयमूलक तथा सिपमूलक जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी व्यक्तिका दैनिक जीवनसँग सम्बन्धित आवश्यकताहरूको परिपूर्ति गर्नमा सहयोग गर्नु,
- महिला तथा पिछडिएका लक्षित समूहका प्रौढहरूलाई जीवनोपयोगी सिपको विकास गरी सिकाइमा निरन्तर सहयोग पुर्याउनु,
- विभिन्न कारणले विद्यालयको पहुँच नपुगेका बालबालिकाहरू तथा प्राथमिक तह पूरा गरी अध्ययन गर्ने मौका नपाएका किशोरकिशोरीलाई वैकल्पिक कक्षा मार्फत् सिकाइका लागि खुल्ला विद्यालयमा समाहित गर्न,
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको क्षमता अभिवृद्धि गरी सो केन्द्रमार्फत् जीवनोपयोगी सिप, आयमूलक कार्यक्रम र सिपमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु गराउनु,
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई विद्यालय तहको शिक्षा प्रभावकारी बनाउने सहयोगी संस्थाको रूपमा विकास गर्नु ।

३.५.३ रणनीति

- सबैका लागि अनौपचारिक तथा निरन्तर शिक्षाको अवसर सुनिश्चित गराईने छ ।
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई कार्य सम्पादन गर्न सहजताका लागि प्रत्येक वडाको घरधुरी सर्वेक्षण गरिने छ ।
- नगरलाई साक्षर नगरका रूपमा विकसित गरिने छ ।
- महिला तथा पिछडिएका लक्षित समूहका प्रौढहरूलाई जीवनोपयोगी सिपको विकास गरी सिकाइमा निरन्तर सहयोग पुर्याईने छ ।
- विभिन्न कारणले विद्यालयको पहुँच नपुगेका बालबालिकाहरू तथा प्राथमिक तह पूरा गरी अध्ययन गर्ने मौका नपाएका किशोरकिशोरीलाई वैकल्पिक कक्षा मार्फत् सिकाइका लागि खुल्ला विद्यालयमा समाहित गरिने छ ।
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको क्षमता अभिवृद्धि गरी सो केन्द्रमार्फत् जीवनोपयोगी सिप, आयमूलक कार्यक्रम र सिपमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई विद्यालय तहको शिक्षा प्रभावकारी बनाउने सहयोगी संस्थाको रूपमा विकास गरिने छ ।

- सबैका लागि शिक्षा, समावेशी शिक्षा, महिला शिक्षा, प्रौढ शिक्षा , कार्यमूलक साक्षरता, शिक्षामा समता र समानता जस्ता शिक्षासम्बन्धी नवीन अवधारणालाई साकार रूप दिइने छ ।

३.५.४ कार्यनीति

- अनौपचारिक तथा निरन्तर शिक्षालाई नागरिकका जीविकोपार्जनसँग जोडेर हेर्ने,
- नगरपालिका क्षेत्रभित्रका जनसङ्ख्याबाट साक्षर तथा निरक्षर र तहगत शैक्षिक तथ्याङ्क विश्लेषण गर्ने ,
- निरक्षरहरूलाई सोही स्तरबाट साक्षरलाई उसको सिकाइ स्तरबाट योजना बनाई कार्यमूलक सिकाइ गर्न योजना तयार गर्ने ,
- भएका सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई थप व्यवस्थित गरी सहजकर्तामार्फत सिकाइ सहजीकरण गर्ने,
- अनौपचारिक शिक्षाका सिकाइलाई नागरिकका दैनिक जीवनका कृषि, व्यापार, सिकर्मी, डकर्मी, सिलाइबुनाइ आदि स्थानीय सिपसँग आबद्ध गराई कार्यमूलक विकासमा सहयोग गर्ने,
- नगरपालिकाबाट विनियोजन हुने बजेटको निश्चित प्रतिशत रकमलाई अनौपचारिक शिक्षा तथा निरन्तर सिकाइका क्षेत्रमा पनि छुट्याई प्रतिफलयुक्त लगानी गर्ने,
- अनौपचारिक शिक्षालाई सिपसँग, सिपलाई रोजगारीसँग जोडेर किशोरकिशोरीलाई व्यावसायिक बनाउने ,
- फुर्सदिला युवा तथा पढाइ छाडेर बसेकाहरूका लागि आयमूलक कार्यक्रम जस्तै पशुपालन, मत्स्यपालन, कुखुरापालन, मौरीपालन, कृषिव्यवसाय जस्ता कार्यमा आबद्ध गराउने,
- विद्यालय शिक्षामा पहुँच नपुगेकाहरूका लागि पहुँच सुनिश्चित गर्न छात्रवृत्ति तथा अन्य उत्प्रेरणाका कार्यक्रम अघि बढाउने,
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरूलाई चलायमान बनाई उद्देश्यअनुसार सञ्चालन गर्ने,
- निरन्तर सिकाइका लागि खुला शिक्षा सञ्चालन भइरहेका विद्यालयलाई कृयाशील बनाई बिचैमा पढाइ छोडेकाहरूलाई पढाइ निरन्तरताका लागि अवसर प्रदान गर्ने ,
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई आवश्यकता अनुसार सिपमूलक तालिम दिई रोजगारी र स्वरोजगार बनाउने ।

३.५.५ उपलब्धि र नतिजा

क. उपलब्धि

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□□□□ □□□ (□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□) (%)						
□	□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□	३	०	०	१	१	५
□	□□□□□□□□□ □ □□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□	०	०	१	१	१	१
□							

३.५.६ प्रमुख क्रियाकलाप तथा लक्ष्य

क्र स	प्रमुख क्रियाकलापहरू	इका इ	भौतिक लक्ष्य						कैफिय त
			१	२	३	४	५	जम्मा	
□	□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□	□□ □□ □□□	०	□	□	□	१	४	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□	□□□□ □□□□ □	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□□□ □□□□ □		

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□	□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□		○	□	○	○	○	□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□	□□□□ □□□□ □	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□□□ □□□□ □	
□	□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□	□□□□			□		□	□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□	□□□□		□			□	□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□	□□ □□ □□□□		□	□	□	□	□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□	□□□□ □□□□			□	□	□	□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□	□□□□ □□□□			□	□	□	□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□	□□□□ □□□□			□	□	□	□	
□	□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□	□□□□		□		□		□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□								
□ □	□□.□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□	

□□□□□□□□ □ : □□□□□सम्बन्धित □□□□□□□हर्नु

४.१ पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, सिकाइ सामग्री तथा मूल्याङ्कन

मानिसले आफ्ना ज्ञान, सिप, सामाजिक मूल्य मान्यता र अनुभवहरूलाई एक पिँढीबाट अर्को पिँढीमा स्थानान्तरण गर्दै आएको हुन्छ। यही अनुभव स्थानान्तरण गर्ने कार्यलाई शिक्षा भनिएको हो। शिक्षा पद्धतिलाई मार्गदर्शन गर्ने महत्त्वपूर्ण आधार पाठ्यक्रम हो। बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकासका लागि आवश्यक पर्ने ज्ञान, सिप र अनुभवको विस्तृत योजनालाई पाठ्यक्रम भनिन्छ। पाठ्यक्रमले बालबालिकाको सम्पूर्ण शैक्षिक अनुभवलाई समेट्ने प्रयास गर्दछ। पाठ्यक्रममा कुन विषयवस्तु सिकाउने भन्ने मात्र नभई विद्यार्थीले सिकेको वा नसिकेको सुनिश्चित गरी आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गरी मूल्याङ्कन निर्धारण गर्ने महत्त्वपूर्ण आधार हो। बालबालिकाहरूका आवश्यकता, क्षमता र रुचि अनुसार विषयवस्तु, दिइन्छभने त्यस्ता विषयवस्तुको सामाजिक महत्त्व पनि रहन्छ। पाठ्यक्रमको माध्यमबाट प्राप्त शिक्षाले व्यक्तिलाई समाज र विश्वपरिवेश अनुकूल समायोजन हुन, रोजगारी प्राप्त गर्न, पेसा व्यवसाय गर्न र आर्थिक क्रियाकलापमा सरिक हुन सहयोग प्राप्त हुनुपर्छ।

पाठ्यक्रमले राखेका उद्देश्य प्राप्तिका लागि शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप सञ्चालन पश्चात उद्देश्य अनुरूप विद्यार्थीहरूको व्यवहारमा के कति परिवर्तनहरू आएका छन् वा छैनन् र निर्धारित उद्देश्यहरू के कति मात्रामा पूरा भए भनी लेखाजोखा गर्नु नै मूल्याङ्कन हो। पाठ्यक्रमद्वारा निर्देशित ज्ञान, सिप तथा अभिवृत्ति प्राप्तिमा विद्यार्थी सक्षम बनाउने दिशामा शिक्षण सिकाइसञ्चालित हुनुपर्छ।

उच्चस्तरीय राष्ट्रिय शिक्षा आयोग २०७५ ले विद्यालय संरचना परिवर्तन भई प्रारम्भिक कक्षादेखि कक्षा ८ सम्म आधारभूत शिक्षा र कक्षा ९ देखि १२ सम्म माध्यमिक शिक्षा कायम भएको अवस्थामा सङ्घीय संरचना अनुकूल हुने गरी विद्यालय शिक्षाको पाठ्यक्रमको पुनर्संरचना हुन आवश्यक रहेको उल्लेख छ। पाठ्यक्रमलाई समयानुकूल परिवर्तन गर्दै जीवनाकूल बनाउनु जरुरी देखिन्छ।

राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ ले विद्यालय शिक्षामा नीतिगत तथा संरचनागत नवीन आयाम समावेश गरी कक्षा १ देखि ३ सम्म एकीकृत पाठ्यक्रम, कक्षा ४ देखि ८ सम्म विषयगत तथा कक्षा ९ देखि १२ सम्म एकल पथिय पाठ्यक्रम ढाँचा अवलम्बन गर्ने कुरा सुझाएको छ। यसरी हेर्दा पाठ्यक्रम एउटा शिक्षा प्रणालीलाई मार्ग दर्शन गर्ने आधार भएकोले मानवीय आवश्यकता बालबालिकाका रुचि, सामाजिक, मूल्य, मान्यता र समाज तथा विश्व परिवेशमा विकास भएका ज्ञान सिप तथा प्रविधि अनुकूल पाठ्यक्रमलाई एउटा गतिशील र लचिलो प्रक्रियाको रूप मा लिन आवश्यक छ।

४.१.१ □□□□□□□ □□□□□□

बोदेबर्साइन नगरपालिका मा जम्मा ३० सामुदायिक विद्यालयहरू रहेका छन् भने १३ वटा संस्थागत विद्यालयहरू रहेका छन् । ४२ वटा बालविकास केन्द्रहरू रहेका छन् । ती विद्यालयहरू मध्ये १ नमुना विद्यालय रहेको छ र १ प्रविधिक धार सञ्चालन भएको विद्यालय रहेको छ । यस पालिकाभित्र सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरूमा जम्मा १२७३९ विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन् । (स्रोत: बोदेबर्साइन नगरपालिकाको इमिस २०८१) नगरपालिका भित्रका १३ वटा संस्थागत विद्यालयहरूले आ-आफ्नै तरिकाले निजी क्षेत्रबाट प्रकाशित पाठ्यपुस्तकहरूको छन् भने सामुदायिक विद्यालयहरूमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले तय गरेको पाठ्यपुस्तक पठनपाठन भईरहेको छ । यस पालिका भित्र वर्तमान परिस्थितिमा विद्यालय शिक्षाको राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ कार्यान्वयनमा रहेको छ जस अन्तर्गत शैक्षिक वर्ष २०७७ देखि १ र ११ मा नयाँ पाठ्यक्रम अनुरूप अध्ययन अध्यापन कार्य सुरु गरी शैक्षिक वर्ष २०८० सम्म कक्षा १२ सम्म सबै कक्षामा कार्यान्वयन भएको छ । सामुदायिक विद्यालयहरूको आधारभूत तह तर्फ स्थानीय पाठ्यक्रम लागु गर्नुपर्ने कार्यविधि अनुसार यस पालिकाले पनि कक्षा १ देखि ५ सम्मको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयनमा रहेको छ ।

यसै गरेर पालिका र शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइद्वारा पनि बेला बेलामा सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूलाई पेसागत क्षमता विकाससम्बन्धी विभिन्न गोष्ठी र तालिमहरू गराई शिक्षण सिकाइमा सुधारको प्रयास गरिएको छ तापनि परिवर्तित समय र परिस्थिति अनुरूप शिक्षण सिकाइ कार्यको प्रभावकारिता र शिक्षकको तयारी, विकास, कार्यकुशलता र उत्प्रेरणा, सिकेको कुरा कक्षाकोठामा प्रयोग, पाठ्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका पक्षमा सुधारको जरुरी देखिन्छ ।

पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले पाठ्यपुस्तक तथा सन्दर्भ सामग्रीहरूको विद्युतीय प्रति तयार गरी वेवसाइटमा राखेको छ । साथै प्रारम्भिक कक्षा पढाइ कार्यक्रम अन्तर्गत पनि यस पालिकाका सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा १८० विभिन्न शीर्षकका सन्दर्भ पढाइ सामग्रीका पुस्तकहरू वितरण भएका छन् । सहज अवस्थामा मुद्रित पाठ्यपुस्तक तथा पाठ्यसामग्रीको पहुँचमा खासै समस्या नदेखिए तापनि विभिन्न किसिमको महामारी र बिपद्को बेलामा विभिन्न विधि र माध्यममा पाठ्यसामग्रीको पहुँचमा वृद्धि गर्नुपर्ने अवस्था कोभिड-१९ को □□□भावले सिकाइमा भएको अवरोध तथा सिकाइ सामग्रीको अपर्याप्तता देखाएको छ । सधैं आमनेसामने विधिमा मात्र भर नपरी शिक्षण तथा मूल्याङ्कनका क्रममा पनि वैकल्पिक विधि र माध्यमको आवश्यकता जरुरी देखिन आउँछ ।

□□□□ □ चुनौतीहरू

नेपालमा राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ को कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा देशभरका विद्यालयहरूमा शैक्षिक वर्ष २०७७ देखि नयाँ पाठ्यक्रम लागु भई सोहि अनुरूपको हाल कक्षा १ देखि कक्षा १२ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □ । प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयका सम्पूर्ण विद्यार्थीहरूले कक्षा १० सम्म निःशुल्क पाठ्यपुस्तक प्राप्त गर्नु, अपाङ्गता, दलित तथा छात्रा छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरीनु, पालिका भित्रका बाल शिक्षकहरूले तालिम प्राप्त गर्नु, कक्षा ११ र १२ सञ्चालित सबै सामुदायिक विद्यालयहरूले अनिवार्य विषयका पाठ्यपुस्तक खरिदका लागि रकम अनुदान प्राप्त गर्नु, स्रोत कक्षा सञ्चालन भएका विद्यालयहरूमा वार्षिक रूपमा अनुदान रकम विद्यालयले प्राप्त गर्नु, स्थानीय तह र प्रदेश सरकारले विज्ञान प्रयोगशाला र ICT LAB ५ विद्यालयमा स्मार्ट कक्षा सहित १८ ICT LAB को व्यवस्थापनमा सहयोग गर्नु, परिस्थिति अनुकूल वर्तमान समयमा संस्थागत तथा सामुदायिक विद्यालयहरूमा वैकल्पिक विधिको प्रयोगद्वारा अनलाइन परिक्षा सञ्चालन, Online Class, Messenger Group द्वारा वैकल्पिक कक्षा सञ्चालन हुनु, कतिपय विद्यालयहरूमा आफ्नै वेबसाईट हुनु, कक्षा १ देखि ३ सम्म सत प्रतिशत आन्तरिक मूल्याङ्कन, कक्षा ४ देखि ८ सम्म ५० प्रतिशत र कक्षा ९-१२ मा २५ प्रतिशत आन्तरिक मूल्याङ्कन लागु हुनु, कक्षा १ देखि ८ सम्म स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण भई कार्यान्वयन हुनु, सशर्त अनुदान अन्तर्गत पालिकाद्वारा प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयहरूमा बुक कर्नरका लागि रकम निकासा हुनु लगायतका गतिविधि र कार्यक्रमहरूले यस क्षेत्रका सुधारको अवसर अनुभूत गराउँछ ।

यस पक्षको चुनौतीको रूपमा शिक्षण सिकाइ कार्यको प्रभावकारिता, शिक्षकको तयारी, शिक्षण सिकाइ उद्देश्य प्राप्तिका लागि शैक्षिक सामग्रीको निर्माण र प्रयोग, समय व्यवस्थापन, विद्यार्थीहरूको नियमितता, कक्षाकोठा व्यवस्थापन, पाठ्यक्रमले निर्देशित गरे अनुसार मूल्याङ्कन, विद्यार्थीहरूको विद्यालय उपस्थितिमा नियमितता, बालबालिकाहरूको पाठ्यपुस्तक उपलब्धतामा ढिलाई, विद्यालयमा प्रर्याप्त तहगत पाठ्यक्रम र शिक्षक निर्देशिकाको अभाव आदि रहेका छन् भने यस क्षेत्रका मुख्य समस्या र चुनौतीहरूलाई निम्न बुँदामा उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

- नयाँ पाठ्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि शिक्षक तयारी, विकास र समयमै पाठ्यक्रम प्रवोधिकरणको व्यवस्था गर्न ।
- स्थानीय पाठ्यक्रमको पाठ्यसामग्री निर्माण र कार्यान्वयनको व्यवस्थापन गर्न ।
- सबै शिक्षकहरूलाई नयाँ पाठ्यक्रम र पाठ्यसामग्री सम्बन्धी अभिमुखिकरण गराउन ।

- प्रारम्भिक कक्षाहरूमा उद्देश्य प्राप्तिअनुरूपको मातृभाषा, बहुभाषा र स्थानीय भाषा प्रयोगमा कठिनाई ।
- अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूका लागि पाठ्यक्रम तथा सिकाइ सामग्रीहरूको उपलब्धता र अपाङ्गताको प्रकृति अनुसारको लचकता प्रदान गर्न ।
- पाठ्यपुस्तकको सुधार र गुणस्तर कायम गर्न ।
- विद्यार्थीहरूका लागि मुद्रित तथा डिजिटल साथै प्रविधिमैत्री सामग्रीको विकास र उपलब्धता हुन ।
- पाठ्यक्रमले निर्देशित गरे अनुसार मूल्याङ्कन व्यवस्थित गर्न, मूल्याङ्कन पद्धतिलाई सिकाइ र जीवनउपयोगी सिपसँग जोड्न ।
- आधारभूत तह कक्षा १-३ मा निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन प्रणाली मार्फत उदार कक्षोन्नति नीति अपनाइएको भएता पनि पूर्णरूपमा कार्यान्वयन गर्न ।
- एकीकृत पाठ्यक्रम सम्बन्धी सबै शिक्षकहरूलाई तालिम दिन ।
- सिकाइ सहजीकरण र मूल्याङ्कनमा सूचना प्रविधिको उपयोग सहितको वैकल्पिक विधिको प्रयोग गर्न ।
- स्रोत कक्षा सञ्चालित विद्यालयको शिक्षकहरूलाई अपाङ्गताको प्रकृति अनुसारको तालिमको व्यवस्था गर्न ।
- पालिका भित्रका सबै विद्यालयहरूमा प्रविधि मैत्री शिक्षण सिकाइका लागि कम्तीमा सबै विद्यालयमा एक एक ल्यापटप, एक प्रिन्टर र इन्टरनेटको व्यवस्थापन गर्न ।
- विद्यालयमा रहेका सन्दर्भ पढाइका सामग्रीहरूको उचित व्यवस्थापन तथा प्रयोग गर्न ।
- नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा विद्यार्थी सङ्ख्या, भौगोलिक अवस्था अनुकूलको शिक्षक तथा दरबन्दी उपयुक्त वितरण गर्न ।
- वेबसाइटहरूमा उपलब्ध सामग्रीहरूमा विद्यालय, अभिभावक र विद्यार्थीहरूको पहुँचमा सुनिश्चित गर्न ।
- बिपद् र महामारीको समयमा विभिन्न विधि र प्रविधिको प्रयोग तथा पहुँचको व्यवस्थापन र टोलबस्ती घुम्ती तथा रेडियो टेलिभिजन शैक्षिक कार्यक्रमको सुनिश्चिततामा पहुँच पुर्याउन ।

४.१.२ □□□□□□□□

यस योजनाले पालिका भित्र पाठ्यक्रम र मूल्याङ्कन सम्बन्धी निम्न लिखित उद्देश्यहरू राखेको छः

- पाठ्यक्रमलाई समय सापेक्ष, सान्दर्भिक, गुणस्तर प्राप्तिका लागि प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्नु ।
- स्थानीय परिवेश बमोजिम निर्मित स्थानीय पाठ्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु ।
- सिकाइलाई दैनिक जीवनसँग सम्बन्धित गराउने र विषयवस्तुलाई अन्तरसम्बन्धित गरी सिकाइ क्रियाकलाप सञ्चालन गर्नु ।
- पाठ्यक्रममा आधारित शिक्षण सिकाइद्वारा स्थानीय र आधुनिक परिवेश अनुसार बालबालिकाहरूमा ज्ञान, सिप र व्यवहारकुशल सिपको विकासमा सहजीकरण गर्नु ।
- पाठ्यक्रमलाई जीवन्त अनुभवमा आधारित सिपसँग जोडी विकास र कार्यान्वयन गर्नु ।
- शिक्षकहरूलाई पाठ्यक्रमसम्बन्धी अभिमुखीकरण तथा मूल्याङ्कन प्रणाली सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गर्नु ।
- पाठ्यक्रमलाई प्रविधिसँग सम्बन्धित गराई प्रविधमैत्री सिपयुक्त सक्षम जनशक्ति तयार गर्नु ।

४.१.३ □□नीतिहरू

उल्लेखित उद्देश्यहरू हासिल गर्नका लागि निम्न रणनीतिहरू अवलम्बन गरिने छ :

- पाठ्यक्रमको उद्देश्य प्राप्तिका लागि पालिका भित्रका विद्यालयहरूमा यसको मूल्याङ्कन र कार्यान्वयन पक्षको सुनिश्चित गरिने छ ।
- सिकाइलाई दैनिक जीवनसँग जोड्न स्थानीय परिवेश र भौगोलिक अवस्था अनुकूलको विषयवस्तुलाई सिकाइ क्रियाकलापमा समावेश गरिने छ ।
- बालबालिकाहरूमा स्थानीय र आधुनिक परिवेश अनुसारको शिक्षण सिकाइ सहजीकरण गरी ज्ञान, सिप, र व्यवहार विकासमा टेवा पुर्याईने छ ।
- स्थानीय परिवेश र भौगोलिक अवस्थाका आधारमा बालबालिकाहरूमा विभिन्न सिपसँग सम्बन्धित चरणबद्धरूपमा तालिम र परियोजना कार्यहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- पालिका भित्रका आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयहरूमा क्रमशः सञ्चार र प्रविधिको पहुँचको सुनिश्चित गरिँदै लगिने छ ।

- प्रत्येक आधारभूत तथा माध्यमिक तहका सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यपकहरूलाई प्रविधिसँग जोड्न क्रमशः ल्यापटपको व्यवस्था गरिँदै लगिने छ ।
- पालिका भित्रका सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरू विच आ-आफ्ना शैक्षिक प्रणाली र सिकाइ प्रक्रियाका आ- आफ्ना विचार आदान प्रदान गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।
- पालिकाभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरू मध्ये कार्यसम्पादनका आधारमा उत्कृष्ट विद्यालयलाई क्रमशः उचित मुल्याङ्क गरी पुरस्कृत गरिने छ ।
- तहगत सबै शिक्षकहरूलाई पाठ्यक्रम सम्बन्धी अभिमुखीकरण तथा तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- प्रारम्भिक कक्षाहरूमा सिकाइ सहजीकरणका लागि बालमैत्री शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूको सिकाइ अवसर वृद्धि गर्न शैक्षिक सामग्रीहरूको विकास र प्रयोगलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन प्रणाली र आन्तरिक मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारिताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
- कोभिड-१९ जस्तै अन्य प्रकारका विपतका बखतमा पढाइ निरन्तरताका लागि कक्षा १ देखि ३ सम्म तथा माथिल्ला कक्षाहरूमा पनि गृह विद्यालय कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूपले निर्दिष्ट गरेअनुसार स्थानीय सरकारलाई विद्यालय तहमा पाठ्यक्रम कार्यान्वयन पक्षमा सक्षम बनाइनेछ ।
- महामारी, विपद् तथा सङ्कटको बेला सिकाइलाई निरन्तरता दिन वैकल्पिक सिकाइका आधारहरू पहिचान गरी सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूको पेसागत सक्षमता विकास गरिने छ । उक्त प्रयोजनका लागि स्थानीय अनलाइन पत्रपत्रिका साथै रेडियोहरूको साझेदारी भूमिकामा सिकाइ सामग्रीहरू उत्पादन गरी छपाई तथा प्रसारण गरिने छ ।
- विद्यार्थीहरूको लागि सिकाइ सामग्रीहरू तथा सन्दर्भ सामग्रीहरूको पालिकाबाट विकास गरी सामुदायिक विद्यालयका दक्ष शिक्षकहरूबाट स्थानीय तहको आर्थिक लगानीमा स्थानीय रेडियोको प्रयोग गरी प्रसारण गरिने छ ।

- सामुदायिक विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू, शि.अ. सङ्घका पदाधिकारीहरू, सरोकारवालाहरू साथै जनप्रतिनिधिहरूको सहभागितामा प्रत्येक वडा भित्र रहेका विद्यालयहरू बिच वर्षमा कम्तिमा एक पटक वडा कार्यालयको संयोजकत्वमा पढाइ मेला वा सिकाइ प्रतिस्पर्धा आयोजना गरिने छ ।
- प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयहरूमा सहपाठी सिकाइ समूह गठन गरी कमजोर सिकाइ क्षमता भएका बालबालिकालाई सहयोग गर्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयनमा ल्याई सिकाइ उपलब्धि सुधार गरिने छ ।
- अतिरिक्त क्रियाकलापलाई प्रथमिकतामा राख्दै पालिकामा कोषको खडा गरी शैक्षिक भ्रमण, तथा पालिका स्तरीय शैक्षिक प्रदर्शनीको आयोजनाको प्रबन्ध मिलाइने छ ।
- सबै कक्षा र तहका परीक्षाहरूलाई पालिका स्तरबाट सञ्चालन गरी मूल्याङ्कनलाई व्यवस्थित गरिने छ ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहको परीक्षालाई स्तरीय र मर्यादित बनाई सुधार गरिने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा तहगत संयोजकको व्यवस्था गरिने छ भने प्रत्येक विद्यालयका शिक्षकहरूले वार्षिक सिकाइ योजना बनाई विद्यालय प्रशासन र वि.व्य.स. सँग समझौता गरी सिकाइ उपलब्धि प्रति शिक्षकहरूलाई जिम्मेवार तथा जवाफदेही बनाइने छ ।
- नगरपालिकाद्वारा निर्मित स्थानीय पाठ्यक्रम बमोजिम पाठ्यपुस्तक तथा पाठ्यसामग्रीहरू विकास गरिने छ ।

४.१.४ □□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□

(□) □□□□□□

- पालिका भित्रका विद्यालयहरूमा विद्यालय तहको पाठ्यक्रम तथा मूल्याङ्कन प्रणाली प्रभावकारी र शैक्षिक गुणस्तर कायम भई दैनिक जीवनका लागि आधारभूत सक्षमतासहित सिर्जनशील, सकारात्मक सोच भएको, प्रविधिमैत्री सिप भएको, सिकाइप्रति प्रतिवद्ध, रोजगार उन्मुख स्थानीय परिवेशसँग परिचित नागरिक तयार गर्न सहयोग मिल्ने ।

(□) □□□□□□ □□□□□

- पालिका भित्रका विद्यालयहरूमा पाठ्यक्रम र मूल्याङ्कन सुधारसहित कार्यान्वयन भएको हुने,

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

	□ □ □ □ □ □ □						
□	□ □	३०	३०	३०	३०	३०	३०
□	पाठ्यसामग्रीह रू अपाङ्गतामैत्री, बालमैत्री ,स्थानीय परिवेश अनुसार सान्दर्भिक भएका विद्यालय	२	५	८	१०	१५	२०

8.3.4

क्र स	प्रमुख क्रियाकलापहरू	इकाई	भौतिक लक्ष्य						बाँकी ५ वर्ष को लक्ष्य	कै फि यत
			१	२	३	४	५	ज म्मा		
□	□ □ □ □ □ □ □ □ , □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ , □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ , □	□ □ □	□	□	□	□	□	□	□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□□□ □□□□□□□□□									
□	□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□ , □ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□	□□□ □□□	□□ □ □□ □	□□ □ □□ □	□□ □ □□ □	□□□ □□□	□□ □ □□ □	□□ □ □□ □	□□ □ □□ □	
□	□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□	□□□		□		□		□	□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□,	□□ □□ □□□ □		□	□	□	□	□	□	
□	□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□	□□□	□ □□ □□ □-□							
□	□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□	□□ □□ □□□ □	□□ □ □□ □□	□□ □ □ □□	□□ □ □□ □□	□□□ □□□ □	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

[illegible]

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□□□ □□□□□□□									
□ □	□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□	□□ □□ □□□ □	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□□ □□□ □	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	निर न्तर	
□ □	□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ /□□□□□□□□□□ □□ □□:□□□□□ □□□□□□□□	□□ □□□ □□□ □□□ □□□	□□ □□ □□ □□ □ □□ □□ □□ □	□□ □□ □□ □□ □ □□ □□ □□ □	□□ □□ □□ □□ □ □□ □□ □□ □	□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □	□□ □□ □□ □□ □ □□ □□ □□ □	आव श्यक ता अनु सार		
□ □	□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□	□□□□	□	□	□	□	□	□	५	
□ □	□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□	□□□□		□		□		□		

□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□ □□□□□□□ मुख्य □□□□□□□□ □ □
□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□
□□□□ हर्लू □□ □□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ लागि □□□ हर्लू □□
□□□□□□ □□□□□□□, □□□□□□□, □□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□ □ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□ □ □
□□□□□□□□□ राष्ट्रिय □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□
□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ सँग
सम्बन्धित □□□□□ □ □□□□ लागि □□□□□□ दरबन्दी □□□□□, □□□□□□
□□□□□, □□□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□, □□□□□□
□□□□□□□□□□, सङ्घीय □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□, □□□□□□
हर्लू □□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□ हर्लू □□
□□□□□ □□□ □□□□□ □ □□□□ □□□□□ □□□□□ हर्लू □□ □□□□□
□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□□□ लागि □□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□ सूचना □□□□□□□ □□□ □□□□□□ सँग □□□□□□□□ □□□□□□
□□□□□□ □□□ □□□□□□ □ □
□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ पहुँच □□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□, □□□□□□ □ □□□□□□
□□□□□□□□ हर्लू गरिएका छन् □ □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□ □□□□□□□ दरबन्दी □□ □□□□□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□ □ □□□□□□□ पूर्ण □□□□□ □□□□□ □□□□□□□
□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □
□□□□□□□□ हर्लू □□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□ देखि □□□□□ □□□□□□□□□ आधारभूत
(□ देखी □) □ □□□□□□□□ (□ देखी □□) □□□□ □□□□□□□□□ गरिएको □ □
□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ स्रोत □□□□ हर्लू □□ समयानुकूल □
□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ देखि □□□□□
□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ दरबन्दी

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

नगरपालिका□□ □□□□ रूप□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□
 □□□□□□ दरबन्दी□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □ □

बोदेबर्साइन नगरपालिकाको तहगत शिक्षक दरबन्दी विवरण २०८२

□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□
 □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□

□□□□□□□□□		□□□□□□ □□□□□□□□□□		□□□□□□□□□□		□□.□□.□□-□□	
□□□□□□□□□	□□□□	□□□□□	□□□□	□□□□□	□□□□	□□□□□	□□□□
□.□□.	□□□□	□□□□	□□□□	□.□□	□□□□	□.□□	□□□□
७९	२८	१५	११	१८	६	४	०

क्र. स	तह	स्था यी	रा हत	अस्था यी/अ नुदान	करा र	ज म्मा	कैफि यत (महि ला)
१	आधारभूत तह (१-५)	७८	२८			१०६	२९
२	आधारभूत तह (६-८)	१६	११			२७	६
३	माध्यमिक तह (९-१०)	१८	६			२४	२
४	माध्यमिक तह (प्राविधिक धार ९-१२)				८	८	०
५	माध्यमिक तह (११-१२)				४	४	०
६	पूर्वप्राथमिक शिक्षक (बालविकास सहजकर्ता) केन्द्र				४२	४२	४२
	जम्मा	११२	४५		५४	२११	७९

(बोदे बर्साइन नगरपालिका शिक्षा शाखा २०८२)

□□□□ □ चुनौतीहरू

(□) □□□□

- स्थानीय सरकारलाई शिक्षाको जिम्मेवारी दिनु,
- योग्यता प्राप्त शिक्षकको उपलब्धता हुनु,
- तालिम प्राप्त शिक्षकको पर्याप्तता रहनु,
- योग्य तथा तालिम प्राप्त प्र.अ को व्यवस्था हुनु,

(□) चुनौती

- पर्याप्त विषयगत दरबन्दी व्यवस्था गर्न,
- तहगत, योग्यता र तालिमप्राप्त प्रधानाध्यापकको सबै विद्यालयहरूमा दरबन्दीको व्यवस्था गर्न,
- तहगत शिक्षक दरबन्दी मिलान र व्यवस्थापन गर्न,
- विद्यालय सुपरिवेक्षण र अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउन,
- शिक्षकलाई सेवा प्रवेशको तालिमको व्यवस्था गर्न,
- हालको संरचनागत तहमा योग्यता र तालिम पुगेका शिक्षकको व्यवस्था गर्न,
- गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयका शिक्षकको सहज उपलब्धता गर्न,
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक विषयका शिक्षकको उपलब्धता गर्न,
- शैक्षिक तथ्याङ्कहरूको व्यवस्थापन गर्न,
- प्रविधियुक्त शिक्षण सिकाइलाई प्रयोगमा ल्याउन उपयुक्त तालिमको व्यवस्था गर्न,
- शिक्षामा एकीकृत रूपमा बजेटको विनियोजन,
- संस्थागत रूपमा सञ्चालित विद्यालयका शिक्षकहरूलाई तालिमको व्यवस्था गर्न,
- शिक्षक पेसागत सहयोगको स्थायी संयन्त्र स्थापना गर्न,
- विद्यार्थी अनुपात र विषयगत आवश्यकताका आधारमा शिक्षक व्यवस्थापन गर्न ।
- नियमित तालिम तथा नयाँ नयाँ शैक्षणिक विधि र पद्धतिबारेमा जानकारी गराउन,

४.२.२ □□□□□□□□

- शिक्षक पेसागत विकासलाई आवश्यकतामा आधारित र नतिजामुखी बनाइ शिक्षकको दक्षता र उत्प्रेरणामा सुधार गर्नु,
- विद्यालय सुपरिवेक्षण प्रणालीलाई आपूर्तिमा आधारित नभएर मागमा आधारित बनाउनु,
- कार्यरत शिक्षकको सक्षमता परीक्षण गर्ने व्यवस्था गरी पेसागत सक्षमता , कार्यसम्पादन स्तर र अनुभवलाई वृत्ति विकास सँगै आवद्धता गर्नु,

- सबै विद्यालयमा योग्य तथा सक्षम विषयगत शिक्षकको व्यवस्था गर्नु,
- विद्यालय सुपरिवेक्षण प्रणाली तथा शिक्षक पेसागत सहयोग प्रणालीलाई मागमा आधारित बनाइ शिक्षकहरूको गुणस्तर तथा सक्षमतामा सुधार गर्नु,
- विद्यालयको प्रशासनीक , व्यवस्थापकीय तथा शैक्षिक सुधारका लागि सहभागितामूलक संयन्त्र निर्माण गरी शैक्षिक सुशासन कायम राख्ने,
- प्रधानाध्यापक तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई विद्यालयको समग्र पक्षको अनुगमन र सुपरिवेक्षणमा जिम्मेवार बनाई स्थानीय तहले समन्वय र सहजीकरण गर्नु,
- शिक्षकको पेसागत विकास तथा निरन्तर पेसागत सहयोगका लागि प्रणाली स्थापना गर्नु,
- विद्यालय सुपरिवेक्षण, शिक्षक पेसागत सहयोग, कोचिङ, मेन्टरिङ प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्नु,

४.२.३ □□□□□□

- विद्यालयमा तहगत तथा कक्षा शिक्षकको पहुँचमा सुधार गर्ने,
- शिक्षक सक्षमता अभिवृद्धि गरी विद्यालय शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार गर्ने,
- विद्यालय सुपरिवेक्षण प्रक्रियालाई प्रधानाध्यापक तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा आधारित बनाउन जोड दिने,
- विद्यालय सुपरिवेक्षण, शिक्षक पेसागत सहयोगका लागि विषय विज्ञको समूह निर्माण गरी नियमित रूपमा विद्यालयलाई सहयोग गरिने छ ।
- कोचिङ मेन्टरिङ प्रणालीलाई व्यवस्थित गरी कक्षाकोठामै शिक्षकहरूलाई सहयोग पुग्ने गरी मेन्टर परिचालन गरिने छ ।
- गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयका शिक्षकलाई प्राथमिकताका साथ पेसागत सहायता प्रदान गरिने छ ।
- शिक्षकहरूको विषयगत सञ्जाल निर्माण गरी सिकाइ आदानप्रदान गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।
- पालिकाले आफ्नो तथा अन्य संघसंस्थासँगको समन्वयमा नियमित तालिम तथा नयाँ नयाँ शैक्षणिक विधि र पद्धतिबारेमा तालिम संचालन गरिने छ ।

४.२.४ उपलब्धि र □□□□□

(□) उपलब्धि

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

- □□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ विद्यार्थी□□ सिकाइ
□□□□□□ □□□□□ □

(□) □□□□□

- स्थानीय स्तरबाट हुने शिक्षक नियुक्ति प्रक्रिया स्वच्छ र पारदर्शी भएको हुने,
- विद्यार्थी सङ्ख्याको आधारमा शिक्षक वितरण भएको हुने,
- शिक्षक पेसा जिम्मेवार र मर्यादित पेसाका रूपमा रूपान्तरण भएको हुने,
- शिक्षक सहायता प्रणाली व्यवस्थित भएको हुने,
- शिक्षकको पेसागत विकासमा स्थानीय तहको प्रयाप्त सहयोग भएको हुने,
- शिक्षकहरू सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रति अभ्यस्त भएको हुने र सो को प्रयोग शिक्षण सिकाइ प्रक्रियामा समेत भएको हुने,
- शिक्षकको विषयगत सञ्जालको निर्माण भई अनुभवको आदान प्रदान भएको हुने,
- शिक्षकको आत्मविश्वास तथा ज्ञान र सिपमा वृद्धि भएको हुने ।

□□□ □□□□□		□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□	□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□		□□□□ /□□	/□□	/□□	/□□	/□□	/□□
		(□□□□१/ □२)					
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□	४२	४२	४२	४२	४२	४२
□	□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ (%)	७०	७५	८०	८५	९०	१००

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□	□□□□□□□□ □□ (□□□□□ □- □□) □□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ (%)	७५	८०	९०	९५	१००	१००
□	□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□ (%)	२५	३५	५०	७०	८५	१००
□	□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□	५	१०	१५	२०	२५	३०
□	महिला शिक्षक प्रतिशत	३७	४०	४२	४४	४७	५०

8.2.4 □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□

□ □	□ □ □ □ □ □	□ □ □	□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □						□ □
□	□ □ □ □ □ □ □ □	□	□	□	□	□	□	□ □ □	□ □
□	□ □ □ ହରୁ							□ □	□ □
□	□ , □ □ □ □ □ , □	□ □ □		□	□	□	□	□ □	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

□	□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□	□□□□	□	□	□	□	□	□	
□	□□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□	□□□□		□		□		□	
□	□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□ □□□□□□□□	□□□□	□	□	□	□	□	□	
□	□□□□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	□□□□ □□□□ □	
□	□□□□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□, □ □□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□	□□□□	□	□	□	□	□	□	

	०० ०००००० ००००००० ०००००००० ०० ०००००								
०	००० ००००० ०००००००० ०० ०००० ०० ००००००० ०० ०००००००० ०० ०००००	०००			०			०	
०	०००००००० ०००००००० ०००००००० ०००००० ०००.०. ००० ०००००००० ० ००००००	००० ०० ०० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	
०	००००००० ०००० ०००००० ०००००० ०००००००	००० ००० ०	०	०	०	०	०	०	
० ०	०००००० ००००० ०००००० ० ०००००००० ०० ०००००० ००००००० ००००००	०००		०				०	
० ०	०००००० ००००००० ००००००	००० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	००० ००० ०	
० ०	००००००० ०००००० ००००००० ००००००	०००	०	०	०	०	०	०	
० ०	lglZrt sfo{;Dkfbg ;"rssf cfwf/df	०००	०	०	०	०	०	०	

	k To]s jif{ k To]s □□□□ □□□□□ pTs[i6 lzlfS k':sf/af6 k':s[t ug]{ .								
□ □	k To]s ljBfnodf slDtdf Ps 'ljwfo'St ICT Lab sf] k aGw ug]{ .	□□ □□ □□□ □	□	□	□	□	□	□	
□ □	;'kl/]lf0fnfO{ ljBfnodf cfwfl/t agfpg ljBfnosf k wfgfWofks, cg'ejL lzlfS jf d]G6/, ljifo lj1 / ;dsIfL lzlfSaf6 ;'kl/]lf0f u/fpg] u/L # lbg] lfdtf ljSf; tflnd ;~rfng ug]{ .	□□□	□	□	□	□	□	□	
□ □	ljBfyL{ l;sfO pknIAwsf cfwf/df sfo{;DkfBg d"Nofa\sg ug{ k wfgfWofks / :yfgLo txnfO{ lhDd]jf/ agfpg] .	□□□	□	□	□	□	□	□	
□ □	□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □	□□□			□	□	□	□	
□ □	□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	

	०००००००० ० ००० ००००००० ०००० ००००००० ००००००० ००००० ०००००								
० ०	०००००००० ०० ०००००० ० ०००००० ०००००००० ०० ०००००० ०००००० ०००००००० ०० ०००००	०००		०			०	०	

४.३ शैक्षिक समता र समावेशीकरण

००००००० ००००००००० ००००००००० ००००००० ००००
०००००००० रूप ०० ०००००००० ००००० ०००० ०००००००
०००प्रे ०००००० ००० ००००, ०००००, ०००००००, ०००००००
०००००००००००००००० ०००००००० ०००००००० ००० ००००००० ०००००००
०००० ०००००००हरु ०० ०००००००० ०००, ०००००००० ०
००००मूलक ०००००००० ००००००००००००० ००००० ०००००००० ००००
०००००००००० रूप ०० ०००००००० ००० ००००००० ००००००
०००००००० रूप ०० ०००००००० ००००० ० ० ०००००००० रूपमा
वि ००००००००० ००००००० ०० ०००००००००००००००० ००००००००
००० ००००००००००००००००० ०००० ०००० ००००००००००० ००००० ००००
०००कू ०००० ००००००० ००००००० ०० ००००००००० ००००००० ०० ०
००००००० ००० ०००००००० र ०००००००००० रूपमा वि ०००००० ०००००
००००० ०० ० ०००० ००००००००, ००००००००००० ० ०००००००००० तीय
०००००००००० ००००००० ०००००० ० ० ही ०००००००० ०००००० ००००००
० ब ०००००००००००००० ०००००० ०००००००हरु ००० ०००००० ००० ०
०००००००, ०००००००००, ००००००० ००००००० ००० ०००इ ००००
००००००००००० ००००००० ०००००००० ००००००, ०००००गि ०० ०
००००००००० ०००००००००० ००००००० ० ०ल्लि ०००० ०००००००० ००००

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

[illegible]

□.3.4 □□□□□□□□□□□□□□□□हरू □□□□□□□□□□हरू

□□	□□□□□□	□□□	□□□□□□□□□□□□					□□	
□	□□□□□□□□	□	□	□	□	□	□	□□□	□□

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□	□□□हरू							□□	□□
□	□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□	□□□		□	□	□	□	□	
□	□□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□	□□□		□	□		□	□	
□	□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□	□□□		□		□		□	

	□□□□□□ □□□□□□								
□	□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□	□□□		□		□		□	
□	□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□	□□□
□	□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □	□□ □□ □□□ □		□	□	□□	□	□□	

४. ४ विद्यालय पोषण तथा स्वास्थ्य कार्यक्रम

□□□□, □□□ □टा□□ □□□□□ □□□ □री□□□□ □□□□□□ □□□□□
 □□□□ □त्व □ बृ□□ □□□□ □□□□□□ □पू□□□□□□ □□□□ □नि
 □□□□□□□□ □□□□ □ □□□□□□□□□□□□ वृ□□□□□ □ □□□□□□□
 □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□□□□ □□□□
 □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □
 □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ हर्लू□□ □□□□□□□□ □□□□
 □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
 □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
 □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
 □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
 □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

स्थानीय □□□□□□ □□□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□□, सप्तरी

- विद्यार्थी □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□, □□□□□□
□□□ सरसफाई□□□□□□ □□□ □□□□ □□□□, स्वच्छ □□□□□□□□ □
□□□□□□□□ □□□□□□ सरसफाई □□□□□□□□ मिलाइने छ □
- □□□□□□□□हरू□□ □□□□□□□□ उपचार □□□ □□□□□ □□□
□□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ बनाइने छ □
- □□□□रीहरू□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □
□□□□सम्बन्धी □□□□□□ □□□ स्थानीय □□□□□□□□□□ संस्था□□
□□□□□□ □□□□□□□□ कार्यक्रम बनाई □□र्या□□□□□□ गरिने □ □
- □□□□ □□□□का □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□ग्री□□ □□□□
□□□□नी□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□ गरिने □ □
- □□□□□□□□ □□□प्रे□□□□□□ □□□□□□ □इ□□□□□□ दिवा □□□□
□□□□□□ □□□उन पहल गरिने छ ।
- □□द्या□□हरू□□ □□□□ □□□ समूहहरू□□□□ □□□□ □□□
□□□□□□□□सम्बन्धी □□□□□□□□ व्यवस्था गरिने □ □
- □□□□□□□□□□ □□द्या□□□□□□ □म्पू□□□□ □□□विकास□□□□□□ □□□□□□ □
□□□□□□□□ □□□□□□□□हरू□□□□ स्थानीय □□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ गरिने □□□□□□□□ मिलाइने □ □
- जङ्ग फुडलाई निरूत्साहित गरिने छ ।
- □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□
□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ली □□□□ गरिने □ □
- □□□□ □म्पू□□□□□□ली □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□
सरसफाई □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ व्यवस्था मिलाइने □ □
- □□□द□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□हरू□□□ □□□□ □पू□□□□□□ □□
□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ गरिने □ ।
- □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □म्ती□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□ □ □□

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□						
□	□□□□□□□□, □ □□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□	१२	१६	१५	२०	२५	३०
□	□□□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□	१	५	१०	१५	२०	२५
□							

□.४.५ □□□□□□ □□□□□□□□□ हर्नु □□□ □□□□□□ हर्नु

□□ □□□□□□	□□□ □□□□□ □□□□□□	□□□□□
□. □□□□□□□□□□ हर्नु	□	□
□□		
.		
		□ □ □ □ □ □ □ □ □ □
□	□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□	□□□ □□ □□□ □□□ □□ □□ □□
□	□□□□□□□ □□ □	□□ □ □ □ □ □ □ □ □

अवस्थामा शिक्षा भनिन्छ । यस प्रकारको शिक्षाको मुख्य उद्देश्य भनेको उल्लिखित जुन कुनै कारणले सिर्जित सङ्कटपूर्ण अवस्थामा पनि बाल अधिकारको संरक्षण गर्दै, जीवनको रक्षा गर्ने तथा समुदाय, घरपरिवार, समाज तथा शिक्षासँग सरोकारवाला सबै पक्षलाई संलग्न गराई सङ्कटको व्यवस्थापन गर्ने, सामाजिक द्वन्द्व तथा हिंसा र दुरूपयोगबाट बालबालिकाहरूको सुरक्षा राख्नुका साथै सिकाइलाई निर्बाध रूपमा सञ्चालन गर्नु हो । यस धारणाअन्तरगत सम्भावित सङ्कटको पूर्व तयारी, आपतकालीन अवस्थाको व्यवस्थापन तथा सङ्कट पश्चात क्षतिको सम्पूर्ण कुरा समेटिएको हुन्छ ।

आपतकालीन तथा सङ्कटपूर्ण अवस्थामा शिक्षाको अवधारणा बाल अधिकारको रूपमा स्वीकार गरिए पछि यसलाई थप प्रभावकारी बनाउने कार्य प्रारम्भ भएको हो । अधिकारका क्षेत्रमा भएका अन्तर्राष्ट्रिय कानूनहरू, विश्वव्यापी घोषणाहरू, अन्तर्राष्ट्रिय एवम् क्षेत्रीय घोषणा तथा प्रतिवद्धताहरूबाट परिलक्षित यस अवधारणालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न विभिन्न राष्ट्रहरूले आ-आफ्नो नीति, कानून तथा योजनाहरूमा आपतकालीन अवस्थामा शिक्षा (Education in emergency) लाई समावेश गर्ने गरेका छन् । नेपालमा पनि प्रकोप व्यवस्थापन तथा सङ्कटकालीन अवस्थामा शिक्षा प्राप्त गर्ने बालबालिकाको अधिकारलाई कुण्ठित हुन नदिने गरी नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्थाका अतिरिक्त आवधिक राष्ट्रिय योजना, शिक्षा क्षेत्रको दीर्घकालीन योजना र वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश गरिँदै आइएको छ । विशेषतः लामो द्वन्द्वको परिवेशमा शिक्षा क्षेत्रमा परेको प्रभाव, २०७२ को विनाशकारी भूकम्प तथा विभिन्न समय र स्थानमा घटेका प्राकृतिक प्रकोपका घटनाहरूका साथै कोभिड-१९ लगायतका महामारीहरूका प्रभावका कारण बालबालिकाको शिक्षा प्राप्त गर्ने अधिकारमा पुगेको अवरोधबाट पाठ सिकी यस स्थानीय शिक्षा योजना(२०२४-२०३३) मा आगामी १० वर्षका लागि नीति तथा कार्यक्रमिक प्राथमिकता र कार्यान्वयन ढाँचा समावेश गरिएको छ ।

बोदेबर्साइन नगरपालिकाका विद्यालयहरूको कुरा गर्दा यस क्षेत्रका अधिकांश विद्यालय साँघुरो क्षेत्रफलभित्र रहेका छन् । विद्यालय क्षेत्रमा कुनै प्राकृतिक प्रकोप आईहालेमा खुल्ला स्थान कम रहेको छ भने कतिपय विद्यालयहरूमा विद्यार्थी संख्याको तुलनामा ठाउँको अभाव रहेको छ । केही विद्यालयहरू नदी, खोला तथा पोखरीको छेउमा छन् । नदी तथा खोला किनारामा भएका विद्यालयहरूमा वर्षायाममा बाढी पहिरोको जोखिम हुन्छ भने खुल्ला तथा सुरक्षित स्थान कम भएका विद्यालयहरूमा भुईँचालो आएमा जोखिम हुन्छ । यी सबैखाले समस्याहरूको समयमा बालबालिकाहरूको सिकाइ सुनिश्चित गराउन परिवेश अनुसार फरक फरक योजना बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।

४.५.१ वर्तमान अवस्था

क) नीतिगत अवस्था

नेपालको संविधानमा अनिवार्य तथा निःशुल्क आधारभूत शिक्षा, निःशुल्क माध्यमिक शिक्षा, सुविधाविहिनहरूका लागि निःशुल्क शिक्षाको व्यवस्था गरिएको छ । अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा ऐन २०७५, अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा नियमावली २०७७, दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, सुविधाविहिनहरूका लागि विशेष सहयोग, मातृभाषामा शिक्षा, भयरहित शिक्षण सिकाइ निर्देशिका २०६७, विद्यालय शान्ति क्षेत्र निर्देशिका २०६८, बालमैत्री विद्यालय राष्ट्रिय प्रारूप २०६७, समावेशी शिक्षा नीति २०७३ को व्यवस्था केन्द्रीय स्तरमा भई कार्यान्वयनमा रहनुले यो बोदेबर्साइन नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरू समेत समेटिएका छन् । यो बिपद् वा सङ्कटपूर्ण अवस्थामा सिकाइ सञ्चालन गर्नमा नीतिगत अवस्था पर्याप्त रहेको छ । त्यसैगरी बृहत विद्यालय सुरक्षा न्यूनतम प्याकेज २०१८ ले सुरक्षित विद्यालय सञ्चालनमा मार्गदर्शन प्रदान गर्दछ । पन्ध्रौँ योजनालेसमेत निःशुल्क शिक्षाको मापदण्डको बारेमा उल्लेख गरेको छ । राष्ट्रिय शिक्षा नीति २०७६ मा पनि सुरक्षित सिकाइ वातावरणका लागि भौतिक तथा मानवीय व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने कुरा उल्लेख गरेको छ ।

ख) नगरपालिकामा आईपरेका बिपत्ति र तिनीहरूको सम्बोधन

२०७२ सालमा आएको विनाशकारी भूकम्प तथा २०७७ सालबाट सुरु भएको कोभिड-१९ को प्रकोपबाट बोदेबर्साइन नगरपालिका पनि प्रभावित भयो । २०७२ सालको बिनासकारी भूकम्पले केहि विद्यालयहरूमा आंशिक तथा पूर्ण रूपमा क्षति पुगेकोमा पुनर्निर्माण प्राधिकरणबाट विद्यालयहरू निर्माण भइरहेका छन् । त्यसैगरी कोभिड-१९ को प्रभावले करिब दुई शैक्षिक सत्रमा विद्यालयहरू अधिकांश समय बन्द रहे । त्यस अवस्थामा प्रभावकारी तथा सुरक्षित शिक्षाको वैकल्पिक माध्यम प्रयोग गर्न नसक्दा विद्यालय तहका बालबालिकाहरू प्रत्यक्ष सिकाइबाट वञ्चित रहे । विद्यालय तहको पाठ्यक्रमलाई आधार मानी केन्द्रीय स्तरमा विभिन्न विषयमा अनलाइन तथा अफलाईन सिकाइ सामग्रीहरू तयार गरी वेबसाइटमा राखिएको छ । नेपाल सरकारले मिति २०७७ जेठ १८ गते वैकल्पिक प्रणालीबाट सिकाइ सहजीकरण निर्देशिका जारी गर्यो र २०७७ असार १ गतेबाट वैकल्पिक माध्यमबाट कक्षा सञ्चालनका लागि सर्वजनिक रूपमा आव्हान गरिएकोमा नगरपालिका स्तरमा प्रभावकारी रूपमा सिकाइ सञ्चालन गरिएको पाइएन । विभिन्न विद्यालयमा फरक-फरक अभ्यास गरेको पाईयो । नगरपालिकाले यस सम्बन्धमा कुनै ठोस आधार तयार गरी सम्बन्धित पक्षलाई निर्देशन गर्न सकेन ।

उल्लिखित अवस्थाहरूले आगामी दिनहरूका लागि शिक्षाको संरचना, भौतिक पूर्वाधार, सिकाइ वातावरण, सिकाइका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत साधन, आपतकालीन अवस्थामा सिकाइ निरन्तरताका लागि आवश्यक हुने व्यवस्थापकीय तथा पेसागत क्षमता र

आपतकालीन अवस्थाको तयारी, प्रतिकार्य र पुनरुत्थानको भरपर्दो प्रणाली विकास गर्नुपर्ने आवश्यकतासमेत देखिएको छ । कोभिड-१९ ले पारेको प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्ने उद्देश्यले अहिले पालिकाअन्तर्गतका सबै सामुदायिक विद्यालयमा सिकाइ आपुरण तथा द्रुत सिकाइ योजना (ReAL Plan) कार्यान्वयनका लागि आधारभूत सर्वेक्षण सम्पन्न भइसकेको छ र अन्य थप गतिविधि सञ्चालन गर्ने तयारी भइरहेको छ ।

अवसर तथा चुनौतीहरू

बोदेबर्साइन नगरपालिकाभित्र कार्यरत शिक्षकहरूले विभिन्न तालिमको अवसर बढी पाउनु, उष्ण हावापानी पाईनु, यातायातको हिसाबले विभिन्न कच्ची तथा पक्की सडकमार्ग रहनु, हरेक विद्यालयले विद्यालय सुधार योजना निर्माण गर्दा जोखिम व्यवस्थापनको पनि सम्बोधन गर्नुपर्ने भएकाले त्यसको केही अभ्यास भएको देखिन्छ ।

प्राकृतिक प्रकोप, महामारी वा अन्य कारणले उत्पन्न हुने आपतकालीन अवस्थाको स्थान, परिवेश र अवस्था अनुसार केही पूर्वानुमान गर्न सकिए तापनि समय स्वरूप र मात्राको एकिन भविष्यवाणी गर्न सकिँदैन । त्यसैगरी कतिपय प्रकोप, महामारी तथा आपतकालको पूर्वानुमान गर्न नसकिने पनि हुन्छ । एउटै नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरू भएपनि सबैका लागि एकै प्रकारको योजना बनाउनु सान्दर्भिक नहुन सक्छ ।

चुनौतीहरू

- आपतकालीन अवस्थामा शिक्षाको योजना बनाउँदा अन्य योजनासँगै एकीकृत गर्न वा छुट्टै बनाउन ।
- प्राकृतिक प्रकोप तथा सोको विषयमा मात्र केन्द्रित हुन वा अन्य महामारी तथा सामाजिक तथा राजनीतिक आन्दोलनसमेतको योजना बनाउन ।
- अनुमान गर्न नसकिने बिपद्को योजना कस्तो बनाउने भन्ने निक्कैल गर्न ।
- वैकल्पिक शिक्षाका साधन तथा उपायहरू कार्यान्वयन गर्न गराउन ।
- शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखामा जनशक्तिको कमी परिपूर्ति गर्न ।

४.५.२ उद्देश्यहरू

यस पालिकाको बिपद्को अवस्थामा शिक्षाका उद्देश्य निम्नबमोजिम हुने छन् :

- सङ्कटको सम्भावित जोखिम कम गर्न औपचारिक तथा अनौपचारिक शिक्षाको माध्यमबाट पूर्व सावधानी र तयारीको वातावरण तयार गर्नु ।
- सम्भावित सङ्कटको सामना गर्ने अर्थात् उत्थानशील प्रणालीका लागि भौतिक मानवीय र आर्थिक स्रोतको तयारी गर्नु ।
- सङ्कटको प्रतिकार्यको संयन्त्र र कार्यढाँचा तयार गर्नु ।

- सिकाइ आपुरण तथा द्रुत सिकाइ योजना (ReAL Plan) कार्यान्वयन गर्नु ।

४.५.३ रणनीति

योजनाका उद्देश्यहरू हासिल गर्न निम्न अनुसारका रणनीतिहरू अवलम्बन गरिने छ :

- सङ्घीय सरकारले कार्यान्वयनमा ल्याएका विभिन्न नीति नियम तथा ऐन कानूनहरूको पूर्ण पालना गरिने छ ।
- सङ्कटासन्नताको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरिने छ ।
- सङ्कटासन्नताको मूल्याङ्कनको आधारमा पूर्वानुमान तथा प्रतिकार्यको बृहत योजना र विद्यालयहरूले आ-आफ्ना विद्यालयको योजना तयार पार्ने छन् ।
- विपद् प्रतिरोधी भौतिक पूर्वाधारको निर्माण तथा पुनस्थापना गरिने छ ।
- शैक्षिक सेवा निरन्तरताको लागि आवश्यक हुने यन्त्र, उपकरण, औषधी, खाद्यान्न, पोसाक तथा अन्य राहत सामग्रीको प्रबन्ध गरिने छ ।
- विद्यार्थी, शिक्षक, अभिभावक तथा अन्य सरोकारवालाहरूको तयारी, रोकथाम, प्रतिकार्य र पुनस्थापनाका लागि क्षमता विकास गरिने छ ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि परम्परागत ज्ञान सिपको समेत खोजी तथा संरक्षण सम्बर्धन गरिने छ ।
- सिकाइ आपुरण तथा द्रुत सिकाइ योजना (ReAL Plan) कार्यान्वयनका लागि विभिन्न क्रियाकलाप अन्तर्गत । १) विपत तथा महामारीबाट पुगेको क्षति न्युनीकरणका लागि Diagnostic Tools बाट विद्यार्थीको पूर्व परीक्षा सञ्चालन गर्ने, २) उत्तरपुस्तिका परीक्षण र विद्यार्थीको सही उत्तरलाई १ र कमजोर तथा गलत उत्तरलाई ० मा वर्गीकरण गर्ने । ३) तथ्याङ्क इन्ट्री सिट तयारी गर्ने, ४) तथ्याङ्क इन्ट्री गर्ने, ५) तथ्याङ्क विश्लेषण गर्ने, ६) तथ्याङ्कका आधारमा विद्यार्थीको वर्गीकरण/ तह निर्धारण गर्ने, ७) रिमेडियल शिक्षणको लागि विषयवस्तु छनोट तथा उपयुक्त रणनीतिको अवलम्बन ।
८) Post Test & Endline Data Entry ।
- विपद् व्यवस्थापन तथा सङ्कटकालमा अन्य पालिकाहरूमा भए गरिएका असल अभ्यासहरूको अनुसरण गर्ने संयन्त्र विकास गरिने छ ।
- विद्यालय शान्ति क्षेत्रको अवधारणालाई सार्थकता दिन स्थानीय राजनैतिक दल, पेसागत संगठनहरू, विद्यार्थी संगठन तथा क्लबहरू सामाजिक सांस्कृतिक समूह तथा समाजहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी यसप्रति सबैलाई जिम्मेवार बनाईने छ ।
- अभिभावकहरूले आफ्नो बच्चाहरूलाई सिकाइ सहजीकरण गर्न सकिने सामग्री छपाइ तथा वितरण गरिने छ ।

- विद्यालयमा भएका सन्दर्भ पढाइ सामग्रीहरूलाई विद्यार्थीहरूलाई घरमा लगेर पढ्ने वातावरण मिलाइने छ ।
- प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम न्यूनीकरणका लागि हरित विद्यालय अभियान, जलवायु परिवर्तन शिक्षा तथा दिगो विकासका अवधारणासमेतलाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

४.५.४ कार्यनीति

- विपद्को परिचय, प्रकृति र प्रकारका बारेमा विद्यार्थीहरूलाई जानकारी गराउने,
- विपद्हरूको वर्गीकरण यसका कारण, सम्भावना तथा असरका बारेमा बुझ्न बुझाउन सक्ने गरी अभिमुखीकरण गर्ने,
- रोकथामका पूर्व तयारी तथा पूर्व तयारीका कामहरूका बारेमा विद्यार्थी, अभिभावक तथा विद्यालयसँग सराकारवाला सबैलाई प्रदर्शनी सञ्चालन गर्ने,
- सरकारको नीतिको नियम परिधिलाई ख्याल गरी विपद्सम्बन्धी कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने,
- प्राविधिक सल्लाह र योजनाअनुसार विपद्प्रतिरोधी भौतिक संरचना बनाउने बारेमा विद्यार्थीहरूलाई पाठ्यक्रममा नै विषयवस्तु राखेर सिकाइ सहजीकरण गर्ने,
- विपद्को समयमा रोकथाम तथा उद्धारको कामका लागि जनशक्ति र स्रोतसाधनको पहिचान, प्राप्ति र परिचालनमा पूर्वतयारी गरी तयारी अवस्थामा राख्ने,
- विपद्का बेलामा बालबालिकाको सिकाइमा पूर्ण क्षति नहोस् भन्नका लागि भौतिक कक्षाहरूको विकल्पमा वैकल्पिक माध्यमबाट सिकाइ गर्न उचित व्यवस्थापन गर्ने,
- दूर शिक्षा प्रणाली, तथा सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी शिक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिने,
- सिकाइ आपुरण तथा द्रुत सिकाइ योजना (ReAL Plan) कार्यान्वयन गरी पाठ्यक्रमका उद्देश्यानुसार सिकाइ उपलब्धि हासिल हुन नसकेका विषयवस्तुलाई सिकाइ पूरा गराउने,
- विद्यार्थीका सिकाइ समयमा राजनैतिक कार्यक्रमलाई विद्यालय क्षेत्रभित्र प्रतिबन्ध लगाउने,

४.५.५ उपलब्धि र नतिजा

(क) उपलब्धि

- आपतकालीन तथा सङ्कटपूर्ण अवस्थामा पनि बालबालिकाहरूको सुरक्षासहित शिक्षा प्राप्त गर्ने अधिकार सुनिश्चित हुने ।

(ख) नतिजा

- पालिकाका विद्यालयहरूमा प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापनका लागि पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्उत्थानको योजना निर्माण तथा क्षमता विकास भएको हुने ।

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

- आवश्यक भौतिक, मानवीय र आर्थिक स्रोतको व्यवस्थापनसहित विद्यालय सक्षम भएको हुने ।
- सङ्कटपूर्ण अवस्थामा समेत विभिन्न माध्यमको प्रयोग गरी शिक्षण सिकाइ निरन्तर सञ्चालन भएको हुने ।

□□□□ □□□□ □□		□□□□ □□□□ □□□□ /□□ (□□□१ /□२)	□□□□ □□□□ □□□□ /□□	□□□□ □□□□ □□□□ /□□	□□□□ □□□□ □□□□ /□□	□□□□ □□□□ □□□□ /□□	□□□□ □□□□ □□□□ /□७
□	□□□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□- □□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□	५	२	२	२	५	८
□	□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□	१	२	५	७	१०	१५
□	□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□	१	१	१	२	३	४

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□□□						
□	ReAL Plan लागु गर्ने विद्यालय	३०	३०	३०	३०	३०	३०
५	प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापनका लागि पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्उत्थानको योजना निर्माण गर्ने विद्यालय	१	१	२	७	७	७
६	सङ्कटपूर्ण अवस्थामा समेत विभिन्न माध्यमको प्रयोग गरी शिक्षण सिकाइ निरन्तर सञ्चालन गर्ने विद्यालय	१	२	५	१०	१५	२०

४.५.६ प्रमुख क्रियापलाप तथा लक्ष्यहरू

क्र.स.	प्रमुख क्रियाकलापहरू	इकाइ	भौतिक लक्ष्य					भौतिक लक्ष्य-५ वर्ष	कैफियत
			१	२	३	४	५		
□	□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□	□□ □			□			□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□	□□ □		□				□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□	□□ □		□				□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□								
□	□□□□□□□□ □□ □□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□□□□	□□ □□ □□□ □	□□ □□□ □□□ □□□ □□□	□□ □□□ □□□ □□□ □□□	□□ □□□ □□□ □□□ □□□	□□ □□□ □□□ □□□ □□□	□□ □□□ □□□ □□□ □□□	□□ □□□ □□□ □□□ □□□	
□	□□□□□□ □□□□□□□□□ □□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□	□□ □			□		□	□	
□	□□□□□□□□□ □ □□□□□□□□□ □□□ □ □□□□□□□	□□ □	□	□	□	□	□	□	
□	□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□□□□	□□ □	□	□	□	□	□	□	
□	□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ (ReAL Plan) □□□□□□□□□ □□	□□□	□	□	□	□	□	□	
□	□□□□□□□□□	□□	□□	□□	□□	□□	□□	□□	

- ७) कक्षाकोठाहरूलाई प्रयोगशालाको रूपमा परिणत गर्न ।
- ८) विद्यालयमा मनोरञ्जनात्मक वातावरण सिर्जना गर्न ।
- ९) एक चोटी निर्माण भएसकेका संरचनाका लागि समय समयमा मर्मत सम्भार गर्न ।
- १०) सबै विद्यालयमा घेराबार निर्माण गर्न ।

□.६.२ □□□□□□□□

- १) सुरक्षित विद्यालय पूर्वाधार विकास गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदानमा सहयोग गर्नु ।
- २) विद्यालय शिक्षा पूर्वाधारका लागि आवश्यक मापदण्डको विकास र कार्यान्वयन गर्नु र स्रोत पहिचान गर्नु ।
- ३) भौतिक पूर्वाधार विकास एवम् बिस्तारका लागि पारदर्शी तथा जवाफदेही प्रणालीको विकास गर्नु ।
- ४) पालिकाका विद्यालयहरूमा निर्माण हुने सबै पूर्वाधारहरूलाई अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री र लैङ्गिकमैत्री बनाउनु ।

□.६.३ □□□□□□हरू

- १) पालिकामा सञ्चालित विद्यालय तह र विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा पूर्वाधारको पुनः वितरण गरिने छ ।
- २) विद्यालय पूर्वाधार विकासका लागि सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको लागत साझेदारीका आधारमा स्रोत व्यवस्थापन गरिने छ ।
- ३) पूर्वाधार विकासका लागि वार्षिक रूपमा तोकिएका ससर्त अनुदान बापतका योजना तथा कार्यक्रमहरू माग र आवश्यकताका आधारमा वितरण गरिने छ ।
- ४) पालिकाका विद्यालयहरूमा निर्माण हुने सबै पूर्वाधारका कार्यहरूलाई अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री, लैङ्गिकमैत्री र भूकम्प प्रतिरोधी बनाइनेछ ।
- ५) कक्षा १ देखी ३ सम्मका कक्षाकोठालाई बालमैत्री तथा छापामय बनाइने छ ।
- ६) विद्यालय पूर्वाधार विकासका लागि विकास साझेदार तथा विभिन्न सङ्घ संस्था एवम् निकायसँग लागत साझेदारी गरिने छ ।
- ७) स्थानीय सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकाय बिच आपसी समन्वय, सहकार्य र साझेदारीमा विद्यमान पूर्वाधार एवम् जनशक्तिको उपयोगसम्बन्धी नीति तयार गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ८) पूर्वाधार निर्माणसँगै सुरक्षित विद्यालय एवम् वातावरणीय पक्षलाई एकीकृत प्रणालीको विकास गरी संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गरिने छ ।

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

- ९) रमाइलो वातावरणमा शिक्षण सिकाइ सञ्चालन गर्न प्रशस्त मात्रामा शैक्षिक सामग्रीका साथै खेल सामग्रीयुक्त बालउद्यान निर्माणको कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- १०) कक्षाकोठाहरूलाई प्रयोगशालाको रूपमा परिणत गर्न मापदण्ड अनुसारका आवश्यक सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।

□.□.□ □□□□□□ □□□ □□□□□**हलू**

() □ □ □ □ □ □ □

- सबै [] हरू [] युक्त []

() □ □ □ □ □

- भौतिक पूर्वाधार विकासको लागि स्रोत र जिम्मेवारीसहित कार्यान्वयन भएको हुने ।
- पूर्वाधार विकासको आवश्यकता पहिचान र वितरणको मापदण्ड तयार भएको हुने ।
- विद्यालयहरूमा अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री एवम् लैङ्गिकमैत्री र भूकम्प प्रतिरोधी संरचनाको व्यवस्था भएको हुने ।
- विद्यार्थीहरूलाई रमाइलो वातावरणमा शिक्षण गर्न विभिन्न प्रयोगशालाहरूको निर्माण भएको हुने ।
- कक्षाकोठाहरू शैक्षिक सामाग्रीयुक्त भएको हुने ।
- स्वच्छ वातावरण, सुविधायुक्त शौचालय तथा सफा खानेपानीको प्रबन्ध भएको हुने ।
- विद्यालय तथा कक्षाकोठाहरूको समय समयमा मर्मत सम्भार गरिएको हुने ।

--	--	--	--	--	--	--	--

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

□	□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□	५	५	५	५	५	५
□	□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□	५	२	३	५	५	५
□	□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □ □□□□□□	५	१	०	०	१	१

□.६.५ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□ हरू

क्र. सं.	प्रमुख क्रियाकलापहरू	इकाइ	भौतिक लक्ष्य					कैफियत
			१	२	३	४	५	जम्मा
□	□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□	□□□		□	-		-	□
□	□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□, □	□□ □□ □□□ □	□	□	□	□	□	□

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□□□ □□□□□□, □□□□□ □□□□□□□ □□, □□□□□□□□, □□□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□ □								
□	□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□ (□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□□)	□□ □□ □□□ □	□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □	□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □	□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □	□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □	□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □		
□	□□□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□, □□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□ (□□□□□□ □□ □□□□□□)	□□ □□ □□□ □	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	
□	□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□	□□ □□ □□□ □		□	□	□	□	□	

	□□□□								
□	□□□□□ □ □□□□ □ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□	□□ □□ □□□ □	□	□	□	□	□	□□	
□	□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □ (□□□□□□□) □□□□□□□)	□□ □□ □□□ □	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	□□ □ □□ □□	

४.७ विद्यालयमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि

विश्वमा सूचना र प्रविधिको विकासले अत्यन्तै चाँडो फड्को मारेको छ । यसले ज्ञानको बिस्फोटन गराएको छ । यसबाट एकातिर ज्ञान आर्जन गर्न सहज भएको छ भने अर्कातिर हाम्रा शिक्षण सिकाइका विधि तथा तौरतरिकामा आमूल परिवर्तन ल्याएको छ । शिक्षामा सूचना तथा प्रविधिको अत्याधिक प्रयोगले अवसर तथा चुनौती दुवै सिर्जना गरेको छ । सूचना तथा सञ्चारको प्रभावकारी प्रयोगले शिक्षण सिकाइलाई प्रभावकारी बनाउन र शैक्षिक गुणस्तरको अभिवृद्धि गर्नमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ । यसले विद्यालय तहको शिक्षण सिकाइमा सहजता ल्याउनुका साथै परीक्षा मूल्याङ्कन, विद्यालयको व्यवस्थापकीय पक्ष तथा आर्थिक पारदर्शिता र सुशासन कायम गर्नमासमेत मद्दत गर्दछ । आजको विश्वमा आर्थिक तथा शैक्षिक भिन्नताका कारण वर्गीय समाज निर्माण भईरहेको अवस्थामा सूचना र प्रविधिको कुशल प्रयोगले धनी र गरिब वर्ग बिचको खाडल कम गराउन मद्दत गर्दछ । शिक्षामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको गुरुयोजना सन् २०१३-२०१७ □□□□□□□ गरिएको □□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□

शिक्षामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गर्नुका उद्देश्यहरूमा सबै विद्यार्थीहरूका लागि सूचना तथा सञ्चार प्रविधिलाई आधारभूत साक्षरताका रूपमा विकास गरी डिजिटलाइज्ड गर्ने, शिक्षामा समतामूलक पहुँच पुर्याई गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने र शिक्षाको सेवा प्रवाह तथा

प्रणालीमा सुधार गरी सुशासनको प्रत्याभूति गर्ने रहेका छन् । गुरु योजनाले पहिचान गरेका चार ओटा क्षेत्रहरूमा सूचना तथा सञ्चारका लागि संरचना तयार गर्ने, मानवीय स्रोत विकास गर्ने, डिजिटल सामग्री विकास गर्ने र शैक्षिक पद्धति तथा व्यवस्थापन सुधार गर्ने रहेका थिए । हालको परिवेशमा अनुकूल रणनीति, क्रियाकलाप तथा लक्ष्यहरू अध्यावधिक तथा परिमार्जन गरी यो पालिकास्तरीय योजनामा समावेश गर्नुपर्ने देखिएको छ । कोभिड-१९ को □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ सञ्चार□□ महत्त्व□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ प्रकारका महामारीहरूमा सूचना तथा सञ्चार शिक्षाले सिकाइलाई निरन्तरता दिनमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ । महामारीको समयमा अनलाइन र अफलाईन दुवै माध्यमको प्रयोग गरी सिकाइलाई निरन्तरता दिन खोजिए पनि मानवीय क्षमता तथा संरचनाको अभावले सबैलाई समेट्न सकिएको छैन । यस्तो अवस्थामा सबैका लागि पहुँच पुग्ने गरी शिक्षामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको विकास गर्नु चुनौतीपूर्ण कार्य रहेको छ ।

४.७.१ व□□□□□□□□ □□□□□□□□

विद्यालय शिक्षामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगसम्बन्धी सङ्घीय सरकारसँग प्रशस्त कानुनी आधारहरू छन् । यसअन्तरगत ब्रोडब्यान्ड नीति २०७१, नेपालको सूचना तथा प्रविधि नीति २०७२, डिजिटल नेपालको कार्यढाँचा २०७६, राष्ट्रिय शिक्षा नीति २०७६, शिक्षामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी गुरु योजना २०१३-२०१७ समेतले शिक्षा क्षेत्रमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको स्थापना, सञ्चालन, व्यवस्थापन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने कुराको व्यवस्था गरेको छ । यस नगरपालिकामा भने आफ्नै नीति वा कानूनको व्यवस्था छैन । सङ्घीय सरकारकै नीति बमोजिम नै सञ्चालन भईरहेको अवस्था छ ।

विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रमअन्तरगत विभिन्न विद्यालयहरूमा पूर्वाधार विकास गर्ने, सूचना प्रविधि व्यवस्थापन प्रणालीको स्थापना तथा सञ्चालन गर्ने जस्ता कार्यहरू भएका छन् । बोदेबर्साइन नगरपालिकाका मा.वि. तहका केही विद्यालयहरूले आफ्नै, नगरपालिका तथा अन्य निकायको व्यवस्थापनमा सिसिटिभि क्यामेरा जडान गरी सकिएको छ । पालिकाका करिब १०० प्रतिशत विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवा बिस्तार गरिएको छ । सङ्घीय तथा प्रदेशबाट विभिन्न ससर्त बजेटबाट पालिकाका ६ विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला नवप्रवर्द्धन कक्षाकोठा व्यवस्थापन ११ विद्यालयका २१ वटा कक्षाकोठा र ५ कम्प्युटर ल्याबहरू निर्माण भएका छन् र यसका लागि पालिकाको आफ्नै स्रोतबाट लगानी गर्न नसकिएको अवस्था देखिन्छ । यस नगरपालिकाका नमुना विद्यालय लगायत अन्य १० विद्यालयहरूमा विभिन्न निकायको सहयोगमा स्मार्ट बोर्ड सहित अन्य सिकाइका सामग्रीमार्फत शिक्षण सिकाइ भइरहेको छ । पालिकाको आफ्नै स्रोतबाट सूचना तथा सञ्चार

क्षेत्रमा लगानी गर्न सकिएको अवस्था न्यून मात्रामा रहेको छ । पालिकाबाट शिक्षकहरूका लागि हरेक वर्ष प्रविधिसम्बन्धी तालिम समय समयमा सञ्चालन गरिएका छन् ।

चुनौती

- सबै विद्यालयहरूको भौतिक तथा भौगोलिक अवस्था फरक फरक भएकाले विद्युत, इन्टरनेट कनेक्टिभिटी आदिको बिस्तार गर्न ।
- सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगका लागि आवश्यक अन्य पूर्वाधारहरूको प्रभावकारी व्यवस्था गर्न ।
- केही शिक्षकहरूलाई नयाँ प्रविधिसँग परिचित गराई कक्षाकोठामा प्रविधिको प्रयोग गराउन ।
- सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रयोगका लागि क्षमताको विकास गराउन ।
- सेवा प्रदायक संस्थाहरूसँग समन्वय गर्न ।

७.२ □□□□□□□□हरू

- सिकाइलाई प्रभावकारी, गुणस्तरीय र सान्दर्भिक बनाउन सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग बिस्तार गर्नु ।
- सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगलाई समतामूलक ढंगले सबै लक्षित समूहसम्म बिस्तार गर्नु ।
- शिक्षासम्बन्धी विभिन्न सेवामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि प्रयोग गरी सहज, छिटो छरितो र सस्तो बनाउनु ।
- शिक्षाको समग्र व्यवस्थापनलाई सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गरी प्रभावकारी, कार्यकुशल, पारदर्शी र समतामूलक बनाउनु ।

७.३ र□□□□□हरू

- सबै विद्यालयहरूमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिका आधारभूत संरचनाहरू तथा उपकरणको व्यवस्था गरी सुरक्षित भौतिक र प्राविधिक प्रबन्ध मिलाइने छ ।
- कार्यरत सबै शिक्षकहरूको क्षमता विकास गरिने छ । अब प्रवेश हुने शिक्षकहरूका लागि प्रविधि प्रयोगको सिप आवश्यक सर्त हुनेछ ।
- पालिका स्तरमा प्राविधिक सहायताका लागि सक्षम शिक्षकहरूको छनौट गरी विषयगत समिति बनाइने छ । सो समितिलाई आवश्यकता अनुसार डिजिटल सामग्री निर्माणमा जिम्मेवार बनाइने छ ।
- सङ्घ, प्रदेश तथा अन्तरपालिका समन्वयमा तालिम सञ्चालन गरी शिक्षकहरूको क्षमताको विकास गरिने छ ।
- शिक्षक सहायता तथा पृष्ठपोषण प्रणालीमा सूचना तथा सञ्चार प्रणालीको प्रयोग गरिने छ ।

- विश्वव्यापी रूपमा उपलब्ध शैक्षिक स्रोत सामग्रीहरू विद्यालय, शिक्षक एवम् विद्यार्थीको पहुँचमा पुर्याइने छ ।
- IEMIS को प्रयोगलाई थप बिस्तार तथा व्यवस्थित गराइने छ ।
- पालिकामा विभिन्न समूहहरूका विभिन्न माध्यम (Virtual/In-person) सिकाइ आदानप्रदानका लागि सिकाइ समूह (CoP) निर्माण गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- सिकाइका विश्वव्यापी ढाँचा अनुरूप शिक्षकहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- बाँकी रहेका सबै विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवा बिस्तार गरिने छ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक अध्ययन केन्द्र तथा सामुदायिक पुस्तकालयहरूमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गरी सेवालाई सहज र प्रभावकारी बनाइने छ ।

□.७.४ उ□□□□□□ □ □□□□□

(क) उपलब्धि

- विद्यालयमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको बिस्तार भई सिकाइलाई प्रभावकारी, गुणस्तरीय र सान्दर्भिक बनाउन सहयोग पुग्नाका साथै विद्यालय शिक्षाको व्यवस्थापनमा सुधार भई सुशासन कायम हुने ।

(ख) नतिजा

- शिक्षामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रभावकारी प्रयोगका लागि पालिका स्तरमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि स्रोतकेन्द्रको स्थापना भएको हुने ।
- सबै विद्यालयमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको पूर्वाधारको विकास भई सबैको पहुँच पुगेको हुने ।
- सबै विद्यालयहरूमा शिक्षण सिकाइ तथा अन्य व्यवस्थापकीय कार्यमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग भएको हुने ।
- पालिका स्तरमा सूचना तथा सञ्चार शिक्षक सहायता प्रणालीको विकास भएको हुने ।
- पालिका स्तरमा रहेका सामुदायिक अध्ययन केन्द्र तथा पुस्तकालयहरूमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग भएको हुने ।
- अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन प्रणालीमा सुधार भई लागत, जनशक्ति र समयको बचत भएको हुने ।

□□□	□□□□	□□□□	□□□□/	□□□□/	□□□□/	□□□□/	□□□६/
□□		□□□□	□□	□□	□□	□□	□७
		(□□□१/					
		□२)					

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□	□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□	३०	०	०	०	०	०
□	□□□□□□- □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□	१	३	३	६	८	९
□	□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□	१	३	३	६	८	९
□	□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□	१	१०	१०	५	४	०
□	□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□	३०	०	०	०	०	०

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□.७.५ प्र□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□ हस्त

क्रियाकलाप	इकाई	पाँच वर्षको लक्ष					hDd f	s}lkm ot
		१	२	३	४	५		
ICT LAB								
		३०					३०	
ICT								
IEMIS								
ICT LAB								
(Virtual/In-person) (CoP)								

□□□□□□□□ ह॒रू □□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□□
 □□□□□□□□ ह॒रू □□□ □□□□□□□□ ति □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□
 □□□□□□ □□□□□ □□ का □न् □

.6.2

□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□
 □□□□□□□□ हसू □□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□
 □□□□□□□ □□□□□□□ तिहसू □□□□□□ □रिरहे □□ □ □□□□□□□□□
 □□□□ सम्पूर्ण □□□□□□□□□□ हसू □□□ □□□□□□□ रूप □□ □□सि □□□□
 शीर्षकमा वि □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□
 □ :

- १) आधारभूत तह छात्रा छात्रवृत्ति प्रति विद्यार्थी - रु ४००/-
- २) आधारभूत तह दलित छात्रवृत्ति प्रति विद्यार्थी - रु ४००/-
- ३) अपाङ्ग छात्रवृत्ति प्रति विद्यार्थी
आवासिय छात्रवृत्ति – वार्षिक रु ५०,०००/-
सहयोगी सहायता छात्रवृत्ति – वार्षिक रु ५,०००/-
यातायात सेवा छात्रवृत्ति – वार्षिक रु ३,०००/-
शैक्षिक सामग्री छात्रवृत्ति – वार्षिक रु १,०००/-
- ४) विपन्न लक्षित छात्रवृत्ति – वार्षिक रु ६,०००/- देखि २४,०००/- सम्म
- ५) वैदेशिक रोजगार सन्तति छात्रवृत्ति –
- ६) सहिद तथा द्वन्द्व पिडित परिवार छात्रवृत्ति

[illegible]

- २) प्रदान गरिने छात्रवृत्तिको रकम अति न्यून रहनु ।
- ३) अधिकांश छात्रवृत्ति गरिब केन्द्रित नभई जातजाति र लिङ्गमा आधारित भएकाले यसको औचित्यमा प्रश्न उठ्नु ।
- ४) छात्रवृत्ति वितरण र यसको प्रभावकारिता तथा उपयोगिताको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउनु ।
- ५) आवासीय छात्रवृत्ति जस्तै अन्य छात्रवृत्तिको उद्देश्य र उपयोगिता स्पष्ट पार्नु ।
- ६) छात्रवृत्ति अक्षयकोष स्थापना गर्नु ।

□.८.२ □□□□□□□□

□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□हरू □□□□□न् :

- १) आर्थिक रूपले विपन्न, सुविधाविहिन, अपाङ्गता र कठिन परिस्थितिमा रहेका बालबालिकाहरूलाई विद्यालयमा पहुँच अभिवृद्धि गरी उनीहरूको सहभागिता र उपलब्धि वृद्धि गर्नु ।
- २) विद्यालय शिक्षामा विद्यार्थी टिकाउ दर वृद्धि गर्नु ।
- ३) सबै बालबालिकाका लागि सिकाइ सुनिश्चित गरी शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्नु ।

□.८.३ □□नीतिहरू

- १) हालका छात्रवृत्तिहरूका किसिम र छनौटका आधारहरूको पुनरावलोकन तथा परिमार्जन गरी लक्षित र आवश्यकतामा आधारित छात्रवृत्ति पद्धतिको विकास गरिने छ । छात्रवृत्तिका लागि मुलतः गरिबीलाई केन्द्रित गरी आर्थिक रूपले विपन्न, सुविधाविहिन, कठिन परिस्थितिमा रहेका र अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरू सहभागी हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- २) छात्रवृत्ति उद्देश्यमूलक बनाउन छात्रवृत्ति छनौट तथा वितरण निर्देशिकाको निर्माण गरिने छ ।
- ३) छात्रवृत्ति छनौटका लागि मुख्य आधारसहित एकमुष्ट अनुदान रकम विद्यालयमा पठाइनेछ र वि.व्य.स.लाई समेत जिम्मेवार बनाइनेछ ।
- ४) छात्रवृत्ति रकम पुनरावलोकन गरी उद्देश्यानुरूप पर्याप्त हुने गरी व्यवस्था गरिने छ ।
- ५) स्थानीय तह एवम् विद्यालय स्वयमले आवश्यक स्रोत व्यवस्था गरी थप विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान सक्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ६) संस्थागत विद्यालयद्वारा प्रदान गरिने छात्रवृत्तिलाई नियमन गरी व्यवस्थित गरिने छ ।

□.८.४ □□□□□□□ □□□ □□□□□हरू

(□) □□□□□□□

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबसाइन □□□□□□□□, सप्तरी

- □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ सबै□□ □हुँ□ □ □□□□□□□□
□□□□□□□□□ गरी सिकाइ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □

(□) □□□□□

- गरिब, सुविधाविहिन, कठिन परिस्थितिमा रहेका र अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई केन्द्रित गरी एकीकृत छात्रवृत्ति प्रणालीको विकास र कार्यान्वयन भएको हुने ।
- उद्देश्य र आवश्यकतामा आधारित छात्रवृत्ति वितरण गरिएको हुने ।
- लक्षित समूहका विद्यार्थीले विद्यालयमा भर्ना हुने, टिकिरहने र सिकाइ सहभागिता दरमा वृद्धि भई सिकाइमा सुधार भएको हुने ।

□.८.५ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□हरू

□□ □ .□.	□□□□□□ □□□□□□□□□हरू	□□□ □	□□□□□ □□□□□□- □□□□□□	□□□□□ □□□□□ □-□□ □□□□	□□□□□ □□□□□ □	□□□□□	□□□□□	□□□□□
			□	□	□	□	□	
□	□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□
□	□□□□□□□□ □□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□□
□	□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□

छेद :

परिचय

भारत सरकार के अधीन आने वाले सभी क्षेत्रों में शिक्षा को बढ़ावा देने के लिए
 सरकार द्वारा विभिन्न योजनाओं का अमल किया जा रहा है। इन योजनाओं में
 शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, उद्योग, परिवहन, आवास, और अन्य क्षेत्रों में
 विकास के लिए निवेश शामिल है। सरकार का लक्ष्य है कि सभी नागरिकों को
 उच्च गुणवत्ता की शिक्षा और स्वास्थ्य सेवाएं प्राप्त हों। इसके अलावा,
 सरकार उद्योगों और कृषि क्षेत्रों में नए अवसरों को बढ़ावा देने के लिए
 प्रयास कर रही है। इन सभी क्षेत्रों में सरकार का लक्ष्य है कि देश का
 विकास तेजी से हो सके और नागरिकों की जीवनशैली में सुधार आए।
 सरकार द्वारा किए जा रहे इन प्रयासों से देश का विकास तेजी से हो रहा है
 और नागरिकों की जीवनशैली में सुधार आ रहा है।

□ वर्धन □ □ □ □ □ □ □ □ □
 □
 □

□□□□□ □□□□□ □□□□□, □□□□□□□□□□□, □□□□□□, मूल्याङ्कन
□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □ |

५.१ संस्थागत संरचना र क्षमता विकास

[illegible][illegible]

..

_____ सङ्घीय _____
 _____ सङ्घ, _____
 _____ हरू _____ ।
 सङ्घ _____

00000 0 | 0000 000000 00000000 0000 00000000
 00000 0000000 , 000000 000 0000 00000 00000
 0000000, 0000000 00000000 00000000 000000
 00 000 000000 0000 0000 0 0000000000 0000000
 000000 000000000 00000000 000000 0000 000 |

[illegible]

□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□
 □□□□□□□□□□ □□ □□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□□
 □□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□□□□□□□□
 □□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□ रूप □□
 □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□
 □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□ |
 □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□
 □ सङ्घीय सरकार अन्तर्गत □□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□
 □□□□□ □□□ □

सङ्घ

शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा र

सञ्चालन

हरू

द

द

।

वि० _____ हरू
 _____, _____

- □□□□□□□ □□□□को शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा□□□ □□□□□□
विकास तथा □□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□ □□□□□ □
- □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □
- □□□□□□ छनोट □□□□□का लागि न□□ □□□□□□□
□□□□□□हरू□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□ □
- □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□
□□□□□□, □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□ □□□□ वडा □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□ □□□□□ □
- □□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□ □ □□
□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ सञ्चालनका □□□□ □□□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ गरी
□□□□□□□□□□□ □□□□□ □
- शिक्षक पेसागत सहायताका लागि विषय विज्ञ समिति निर्माण गरी परिचालन गर्ने ।
- □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □री थप
□□□□□□□□□ र जवाफदेही बनाउने ।
- □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□ सम्बन्धित
□□□□□□□□□हरू□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □
- □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□
□□□□ सञ्चालन □□□□□□ □
- प्रत्येक विद्यालयमा सूचना अधिकारी, गुनासो पेटिका तथा गुनासो सुन्ने अधिकारी,
लैङ्गिक फोकल पर्सन, विद्युतीय हाजिरी, विद्यालय वडापत्र आदिको प्रभाकारी
व्यवस्थापन गर्ने ।
- सुशासनको लागि शिक्षक, विद्यार्थी र अभिभावकको आचारसंहिता निर्माण गरी
प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ।
- शिक्षक, कर्मचारीको क्षमता विकास तथा पुनर्ताजकी तालिमको शिक्षा सञ्चालनको
लागि तालिम इकाईको व्यवस्थापन गर्ने ।
- सामाजिक परीक्षण, विद्यालय सुधार योजना, लेखा व्यवस्थापनको तालिम तथा
कार्यशाला सञ्चालन गर्ने ।
- प्रधानाध्यापक तथा लेखापाल क्षमता अभिवृद्धि गरी थप जिम्मेवार र जवाफदेही
बनाउने ।

स्थानीय □□□□□□ □□□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□□, सप्तरी

- विद्यालयमा भयरहित, बालमैत्री र समावेशी वातावरण भएको हुने ।
- शिक्षक, कर्मचारीको क्षमता विकास तथा पुनर्ताजकी तालिम मार्फत क्षमता विकास भएको हुने ।
- प्रधानाध्यापक तथा लेखापालको कार्य सम्पादन क्षमता विकास भएको हुने ।
- विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा शिक्षक अभिभावक संघको क्षमता बृद्धि भएको हुने ।
- अभिभावक शिक्षाको विकासको लागि अभिभावक सचेतना वृद्धि भएको हुने ।
- विद्यालयको नतिजामा आधारित अनुदान लागु भएको हुने ।
- वालवालिकाको अन्तरनिहित प्रतिभा पहिचान मार्फत प्रतिभा विकास तथा उजागर भएको हुने ।
- सामाजिक परीक्षण, विद्यालय सुधार योजना, लेखा व्यवस्थापनको प्रणाली विकास भएको हुने ।

□.□.५ □□□□□□ □□□□□□□□□□हरू □ □□□□□□हरू

क्र. सं.	प्रमुख क्रियाकलापहरू	इकाइ	भौतिक लक्ष्य						भौतिक लक्ष्य (१० वर्ष)	कैफियत
			१	२	३	४	५	जम्मा		
□	□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	नियमित	
□	□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	नियमित	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□ □□□□□□ □□									
□	□□□□□□□ □□□□□□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	निय मित	
□	□□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	निय मित	
□	□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□	५	
□	□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□	५	
□	□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	निय मित	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□									
□	□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□	□□ □□ □□□ □	□	□	□	□	□	□□□	सबै	
□	□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□ □□ □ □□□□□□ □□□□□	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	□□□ □□□ □	निर न्त र	
□ □	□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□ □□□ □□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□□	१८	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□ □	□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□	५	
□ □	□□□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□	□□□	□	□	□	□	□	□	५	
□ □	□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□	□□□			□		□	□	२	
□ □	□□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □ □□□□□□□ □□□□□□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	निय मित	
□ □	□□□□□□, □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□	□□	□□	□□	□□	□□	□□	□□□		

	□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□									
□ □	□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□	□□□	□	□	□	□	□	□□		
□ □	□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □	□□□	□	□	□	□	□	□		
□ □	□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□	□□□□ □□□□	□□		□□		□□	□□		
□ □	□□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□	□□□□ □□□□	□□			□□		□□		

५.२ स्थानीय शिक्षा योजना कार्यान्वयनको प्रबन्ध

□.□.□ □□□□□

□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□ □□□□□□□, □□□□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□, □□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□
□□□□ □□□□□□ □□□□□□, □□□□□□□□, □□□□□□□□□□ □
□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □
□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□, □□□□□□ □

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

ता सङ्घीय रूप
 रूप तिने हरू शी
 हरू -
 रूप
 तिने हरू
 का
 हरू
 म्बि
 हरू पूरा
 . . .

बोदेबर्साइन नगरपालिका ४३ छाहरू
१९ ९ गरी
२८ वटा कक्षा १ देखी ५ सम्मका विद्यालयहरू रहेका छन् ,
तर्फ कक्षा कक्षा १ देखी ८ सम्मका विद्यालयहरू ६ वटा तथा संस्थागत तर्फ ४ गरी जम्मा १०
वटा कक्षा १ देखी ८ सम्मका विद्यालयहरू रहेका छन् । त्यसैगरी ५ वटा
रहेका छन् । तर्फ ३० वटै विद्यालयमा
हरेको विद्यालय
हरे नगरपालिका
३ छा (+)
सञ्चालन विद्यालय तहको
४२ बालविकास केन्द्रहरू न् ४२
वटै .बा स्वी र न् जसमा ४२ जना
बालविकास सहजकर्ताहरू रहेका छन् । बोदेबर्साइन नगरपालिका
हरे दरबन्दी ११२
५४ शिक्षकहरू का न् ४५ दरबन्दी
शिक्षकहरू न् पूरा दरबन्दी
हरे महत्त्वपूर्ण रूप
पूर्ण

□□□□□□ □□□□□□ □ □ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ १५ □□□
□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □ □

□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □ □
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□

□□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□ १ देखि ५ सम्म □□□□ □□□□□□ □ □

□□□□□□□ वि□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □ □□□□□□□

□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □ने बा□बा□□□□□□□ □□□□□□□

□□□□□□ □□□□□□ विषय □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□

पुन्याउने □ । □□□□□□□ □□ □□□□□ □-□ □□ □□□□□□□

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □दा□

□□□□□□□□ति□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□, □□□□□ □-८ □□

□□ □□□□□□ □न्तरिक र □□ □□□□□□□ वाह्य □□□□□□□□□□

□□□□□□□ □□□□□□□□ □ □ आधारभूत तह □□□□□ □ □□ □□□□□□□

□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

□□ र □□ □□ □□□□□□ □□□□□□□ □□.□.□□.ले सञ्चालन गर्दछ ।

□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□

□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □-□ □□ □□□□□□ □□□□□□□□□

□□□□□ गरिएको छ □□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

□□□□□□ □ □□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □

□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□

- शिक्षा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गर्नु ।
- राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ को प्रभावकारी प्रयोग र कार्यान्वयन गर्नु ।
- एकीकृत शैक्षिक सुचना प्रणाली सृष्टीकरण गर्नु ।

□.□.□ □□□□□□□□□□

- सङ्घीय तथा प्रदेश तहबाट वित्तीय हस्तान्तरण मार्फत प्राप्त सशर्त अनुदान तथा अन्य अनुदान र आफ्नै स्रोतको बजेटसमेत संलग्न गरी वार्षिक शिक्षा बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्ने ।
- कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यकतानुसार कानून, कार्यविधि तथा निर्देशिका विकास गर्ने ।

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

- कार्यक्रम कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन तथा सहजीकरण गरी विद्यालयमा कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन हुने सुनिश्चितताका साथै समस्या समाधानका लागि आवश्यक नीति निर्देशन तथा समन्वय गर्ने ।
- एकीकृत शैक्षिक सूचना व्यवस्थापनमार्फत नियमित रूपमा कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा त्यसका नतिजाहरूको विवरण तयार गर्ने, त्यसको समीक्षा गरी थप सुधारमा प्रयोग गर्ने ।
- विद्यालयमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक सङ्घ गठन गर्ने र विद्यालयलाई विद्यालय सुधार योजना विकास र कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने ।
- विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक गर्न लगाउने ।
- विद्यालय व्यवस्थापनलाई सशक्तिकृत र सुदृढ गरी निर्धारित कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि प्रधानाध्यापकलाई जिम्मेवारी प्रदान गरी उत्तरदायी बनाउने ।
- वित्तीय व्यवस्थापन, खरिद प्रक्रिया, शिक्षक व्यवस्थापन तथा शिक्षकको कक्षा कोठामा समय तथा कार्यको सुनिश्चिततासम्बन्धी आवश्यक अनलाइन, दूर शिक्षणमा अनुकूलन हुनका लागि शिक्षक सहयोगी पुस्तिका मापदण्ड तयार गरी लागु गर्ने ।
- अभिभावक तथा सरोकारवालाहरूसँग अन्तरक्रिया तथा सहकार्य गर्न अभिभावक भेला तथा बैठकहरू आयोजना गर्ने र सामाजिक परीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रमार्फत सबै उमेर समूहका सिकारुहरूका लागि साक्षरता, साक्षरोत्तर, निरन्तर शिक्षा, वैकल्पिक शिक्षा तथा आयआर्जन र सिप विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै जीवनपर्यन्त सिकाइ केन्द्रका रूपमासमेत कार्य गर्ने ।

□.□.□ □□□□□□□, □□□□□, □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

□. □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □

□. □□□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□
 □□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ हरू □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

क्र.सं.	प्रमुख क्रियाकलापहरू	इकाइ	भौतिक लक्ष्य (५ जम्मा वर्ष)	

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

			१	२	३	४	५		
□	□ □	□ □ □	□	□	□	□	□	□	□ □ □ □ □ □ □ , □ □ □ □ □ □ □ □ □
□	□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ , □	□ □ □		□			□	□	शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा
□	□ □ □ □ □ , □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ , □	□ □ □		□			□	□	शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा,
□	□ □	□ □ □	□	□	□	□	□	□	□ □ □ □ □ □ □ □ □
□	□ □	□ □ □	□	□	□	□	□	□	स्थानीय □ □
□	□ □	□ □ □			□		□	□	सङ्घ , स्थानीय □ □
□	□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □	□ □ □		□		□		□	शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा
□	□ □	□ □ □	□	□	□	□	□	□	नगरपालिका

:

६.१ परिचय

[illegible]

महत्त्वपूर्ण

□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□
 □□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□
 □□□□□□□ □□□□□□हरू □□□□□□ गरिएको □ □ □□□□□□ गरिएका
 □□□□□□हरू□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
 □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□
 □□□□□□हरू □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□
 □□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□□□ गरिएको □ □

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

५	कक्षा ८ के BLE परीक्षा सञ्चालन, व्यवस्थापन र अनुगमनमा थप सहयता कार्यक्रम	विद्यालय	१०	४०,०००	४००,०००
६	कक्षा १ देखि १२ सम्मका कक्षा ८ बाहेकका प्रथम त्रैमासिक दोस्रो त्रैमासिक र बार्षिक परीक्षा सञ्चालन, व्यवस्थापन र अनुगमनका लागि विद्यालयका थप सहयता कार्यक्रम	विद्यालय	३०	२५,०००	७५०,०००
७	शिक्षा शाखा सञ्चालन विभिन्न एन कानुन छपाइ एवम प्र.अ. बैठक सञ्चालन खर्च	पटक	२०	४,९००	९८,०००
८	विद्यार्थीको स्तर परीक्षण (सिकाइ उपलब्धि परीक्षण) र विद्यालयलाई पृष्ठपोषण, विद्यार्थी प्रगति प्रतिवेदन र अनुगमन तथा ससर्त अनुदानका लागि नमुना विद्यालय छनाट एवम प्रोत्साहन	पटक	१	१००,०००	१००,०००
१०	शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण (डिजाइन), छपाइ र वितरण	ओटा	१०००	१५०	१५०,०००
११	शिक्षक पेसागत सहयागमा थप सहयाग एवम निजी विद्यालय अनुगमन कार्यक्रम	पटक	१	२५,०००	२५,०००
१२	विभिन्न दिवस तथा विद्यालय शान्ति क्षेत्र,दुर्व्यसनी मुक्त एवम शैक्षिक गुस्तर सुधार कार्यमा मेयर अन्तरक्रिया कार्यक्रम	जना	२५	३,०००	७५,०००
१३	राष्ट्रियपति रनिड शिल्ड प्रतियोगितामा जाडकेष कार्यक्रम (नगर छनोट जिल्ला छनोट समेत)	विद्यालय	५	१००,०००	५००,०००
१५	शिक्षकहरूका लागि बाल मैत्री शिक्षण,CAS तथा प्रश्नपत्र निर्माण एवम मूल्याङ्कन सम्बन्धी सम्बन्धि ३ दिने तालिम	शिक्षक	७०	२,५००	१७५,०००
१६	कक्षा ६ देखि ८ सम्मका स्थानीय पाठक्रम आधारमा पाठ्यपुस्तक शिक्षक निर्देशिका मुल्याडकन मापदण्डको इ कपी निर्माण तथा २ दिने शिक्षक अभिमुखिकरण	पटक	६	१५०,०००	९००,०००
१७	चन्द्रा शत्रुधन क्याम्पसका लागि शैक्षिक अनुदान	क्याम्पस	१	१,५००,०००	१,५००,०००
१८	विद्यालयमा इ हाजरी, इन्भटर व्याट्र,कम्प्युटर सेट तथा साउण्ड तथा ड्रमसेट खरिद तथा जडान	विद्यालय	२५	३९,०००	९७५,०००
१९	विद्यालयमा विजुली वीलमा सहयता अनुदान	विद्यालय	७	५,०००	३५,०००
२०	विद्यालयमा योग शिक्षा कार्यक्रम	विद्यालय	२५	९९४	२४,८५०
२१	विद्यालयमा फूलबारी ब्रयवस्थापनमा विरूवा सहयोग कार्यक्रम	विद्यालय	२५	४,०००	१००,०००
२२	शैक्षिक क्यालेण्डर अनुसार नगर स्तरीय शुक्रबारे कार्यक्रम - (२ चरण)	विद्यालय	५०	१०,०००	५००,०००
२३	कक्षा ५ र ८ मा अध्यनरत विद्यार्थीहरूका लागि गृहकार्य डायरी	विद्यार्थी	१५००	६६	९९,०००
२४	बा.वि.के. सहयोगी कार्यकर्ता, विद्यालय सहायक,अया र विद्यालय सहयोगी नगरबाट थप पाश्रमिक	एकाइ	१	६,६७५.१५०	६,६७५.१५०
	जम्मा				१५,०००,०००

 (_____) _____ र्न ।

- **संयोजक** का कार्य है कि वह **प्रोग्राम** को **संयोजित** करे।
 यह **प्रोग्राम** को **संयोजित** करके **प्रोग्राम** को **संयोजित** करे।
- **संयोजक** का कार्य है कि वह **प्रोग्राम** को **संयोजित** करे।
 यह **प्रोग्राम** को **संयोजित** करके **प्रोग्राम** को **संयोजित** करे।
- **संयोजक** का कार्य है कि वह **प्रोग्राम** को **संयोजित** करे।
 यह **प्रोग्राम** को **संयोजित** करके **प्रोग्राम** को **संयोजित** करे।
- **संयोजक** का कार्य है कि वह **प्रोग्राम** को **संयोजित** करे।
 यह **प्रोग्राम** को **संयोजित** करके **प्रोग्राम** को **संयोजित** करे।

੬.੩ ਉਦੇਸ਼

□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□
 □□□□□□□□ हस्त □□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□ :

- योजना अवधिका लागि विद्यालय शिक्षामा आवश्यक स्रोतको प्रक्षेपण गर्नु ।
- □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□
□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □
- □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □
- □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □
□□□□□□□□□ □□□□□□□ (□□□□□□□□□ □□□□□□)
□□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □

६.४ रणनीतिहरू

□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□हरू
□□□□□ □□□□□□ हुनेछन्:

- □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□नु□□□□
□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□
□□□□□□□□ बि□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□
□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□
□□□□□□□□ □□□□□□□ □- □□□□□□ □□□□□□□□□ □□ □□□□□□
□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ छ □
- □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□ □□□□ □□का□□ □□□□□ □□ □□□□□□□ □□□□□□□
□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□
□□□□□□□ □□□□□ □रिने छ □
- □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□
□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□
व्यवस्था गरिने छ □
- □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□ □□□□
□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □ □
- □□□□□□□□□ □□□□, □□□□□□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □ □
- □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□ □□□□
□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□
□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□ □□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□ज□□□□ □□□□, □□□□□□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □ □
- □□□□□□□ □ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□, □□□□□□□□, □□□□□□□□
स□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□
□ □

[illegible]

□ हसु □ □ □ □ □ □

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ छः

- [illegible]

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

- [illegible]

ljBfno lf]q cGtu{t ljleGg pklf]q tyf ljifodf k|:tfljt ah]6

. .	शीर्षक		२ /३	३/ ४	४ /५	५ /६	६/ ७	८१/ २ ५ ६	संघीय				
		1328301532	2272000.00	281744.00	2623888.80	2623306.18	2946380.34		10028876.56	132830.153	3055093.523	66415.0766	
		3415099.93	4950000.00	6883000.00	7434820.00	7157033.20	7731146.73		2578779.95	341509.999	7856879.983	170780	
		24379596.64	3480000.00	6151600.00	4140792.00	3799124.64	6808080.00		18406595.46	243795.966	5607307.226	121897.983	

[illegible]

[illegible]

[illegible]

मूल्याङ्कन सबै हरू सञ्चालित गरिएको छ ।

૭.૨ વર્તમાન અવસ્થા

मूल्याङ्कन अङ्ग रूप
लिँ
सै ग
को
शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा
सायि,
मूल्याङ्कन
मूल्याङ्कन
प्रबन्ध गरिएको
(IEMIS)
ई
हरू,

शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखामा दरबन्दी अनुसारको
 मूल्याङ्कन हरू

[illegible]

चुनौती ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□
 □□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□
 □□□□□□ □□□□□□ हस्त □□□□□□ गरिएको □ □

() हरू

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबसाइन □□□□□□□□□, सप्तरी

- □ , □ □ □ □ □ □ ,
□ |

 $(\square) \square \square \square \square$

- [illegible]

6.3 उद्देश्य

- एवम् $\frac{1}{2}$ एवम् $\frac{1}{4}$ एवम् $\frac{1}{8}$ एवम् $\frac{1}{16}$ एवम् $\frac{1}{32}$ एवम् $\frac{1}{64}$ एवम् $\frac{1}{128}$ एवम् $\frac{1}{256}$ एवम् $\frac{1}{512}$ एवम् $\frac{1}{1024}$ एवम् $\frac{1}{2048}$ एवम् $\frac{1}{4096}$ एवम् $\frac{1}{8192}$ एवम् $\frac{1}{16384}$ एवम् $\frac{1}{32768}$ एवम् $\frac{1}{65536}$ एवम् $\frac{1}{131072}$ एवम् $\frac{1}{262144}$ एवम् $\frac{1}{524288}$ एवम् $\frac{1}{1048576}$ एवम् $\frac{1}{2097152}$ एवम् $\frac{1}{4194304}$ एवम् $\frac{1}{8388608}$ एवम् $\frac{1}{16777216}$ एवम् $\frac{1}{33554432}$ एवम् $\frac{1}{67108864}$ एवम् $\frac{1}{134217728}$ एवम् $\frac{1}{268435456}$ एवम् $\frac{1}{536870912}$ एवम् $\frac{1}{1073741824}$ एवम् $\frac{1}{2147483648}$ एवम् $\frac{1}{4294967296}$ एवम् $\frac{1}{8589934592}$ एवम् $\frac{1}{17179869184}$ एवम् $\frac{1}{34359738368}$ एवम् $\frac{1}{68719476736}$ एवम् $\frac{1}{137438953472}$ एवम् $\frac{1}{274877906944}$ एवम् $\frac{1}{549755813888}$ एवम् $\frac{1}{1099511627776}$ एवम् $\frac{1}{2199023255552}$ एवम् $\frac{1}{4398046511104}$ एवम् $\frac{1}{8796093022208}$ एवम् $\frac{1}{17592186044416}$ एवम् $\frac{1}{35184372088832}$ एवम् $\frac{1}{70368744177664}$ एवम् $\frac{1}{140737488355328}$ एवम् $\frac{1}{281474976710656}$ एवम् $\frac{1}{562949953421312}$ एवम् $\frac{1}{1125899906842624}$ एवम् $\frac{1}{2251799813685248}$ एवम् $\frac{1}{4503599627370496}$ एवम् $\frac{1}{9007199254740992}$ एवम् $\frac{1}{18014398509481984}$ एवम् $\frac{1}{36028797018963968}$ एवम् $\frac{1}{72057594037927936}$ एवम् $\frac{1}{144115188075855872}$ एवम् $\frac{1}{288230376151711744}$ एवम् $\frac{1}{576460752303423488}$ एवम् $\frac{1}{1152921504606846976}$ एवम् $\frac{1}{2305843009213693952}$ एवम् $\frac{1}{4611686018427387904}$ एवम् $\frac{1}{9223372036854775808}$ एवम् $\frac{1}{18446744073709551616}$ एवम् $\frac{1}{36893488147419103232}$ एवम् $\frac{1}{73786976294838206464}$ एवम् $\frac{1}{147573952589676412928}$ एवम् $\frac{1}{295147905179352825856}$ एवम् $\frac{1}{590295810358705651712}$ एवम् $\frac{1}{1180591620717411303424}$ एवम् $\frac{1}{2361183241434822606848}$ एवम् $\frac{1}{4722366482869645213696}$ एवम् $\frac{1}{9444732965739290427392}$ एवम् $\frac{1}{18889465931478580854784}$ एवम् $\frac{1}{37778931862957161709568}$ एवम् $\frac{1}{75557863725914323419136}$ एवम् $\frac{1}{151115727451828646838272}$ एवम् $\frac{1}{302231454903657293676544}$ एवम् $\frac{1}{604462909807314587353088}$ एवम् $\frac{1}{1208925819614629174706176}$ एवम् $\frac{1}{2417851639229258349412352}$ एवम् $\frac{1}{4835703278458516698824704}$ एवम् $\frac{1}{9671406556917033397649408}$ एवम् $\frac{1}{19342813113834066795298816}$ एवम् $\frac{1}{38685626227668133590597632}$ एवम् $\frac{1}{77371252455336267181195264}$ एवम् $\frac{1}{154742504910672534362390528}$ एवम् $\frac{1}{309485009821345068724781056}$ एवम् $\frac{1}{618970019642690137449562112}$ एवम् $\frac{1}{1237940039285380274899124224}$ एवम् $\frac{1}{2475880078570760549798248448}$ एवम् $\frac{1}{4951760157141521099596496896}$ एवम् $\frac{1}{9903520314283042199192993792}$ एवम् $\frac{1}{19807040628566084398385987584}$ एवम् $\frac{1}{39614081257132168796771975168}$ एवम् $\frac{1}{79228162514264337593543950336}$ एवम् $\frac{1}{158456325028528675187087900672}$ एवम् $\frac{1}{316912650057057350374175801344}$ एवम् $\frac{1}{633825300114114700748351602688}$ एवम् $\frac{1}{1267650600228229401496703205376}$ एवम् $\frac{1}{2535301200456458802993406410752}$ एवम् $\frac{1}{5070602400912917605986812821504}$ एवम् $\frac{1}{10141204801825835211973625643008}$ एवम् $\frac{1}{20282409603651670423947251286016}$ एवम् $\frac{1}{40564819207303340847894502572032}$ एवम् $\frac{1}{81129638414606681695789005144064}$ एवम् $\frac{1}{162259276829213363391578010288128}$ एवम् $\frac{1}{324518553658426726783156020576256}$ एवम् $\frac{1}{649037107316853453566312041152512}$ एवम् $\frac{1}{1298074214633706907132624082305024}$ एवम् $\frac{1}{2596148429267413814265248164610048}$ एवम् $\frac{1}{5192296858534827628530496329220096}$ एवम् $\frac{1}{10384593717069655257060992658440192}$ एवम् $\frac{1}{20769187434139310514121985316880384}$ एवम् $\frac{1}{41538374868278621028243970633760768}$ एवम् $\frac{1}{83076749736557242056487941267521536}$ एवम् $\frac{1}{166153499473114484112975882535043072}$ एवम् $\frac{1}{332306998946228968225951765070086144}$ एवम् $\frac{1}{664613997892457936451903530140172288}$ एवम् $\frac{1}{1329227995784915872903807060280344576}$ एवम् $\frac{1}{2658455991569831745807614120560689152}$ एवम् $\frac{1}{5316911983139663491615228241121378304}$ एवम् $\frac{1}{10633823966279326983230456482242756608}$ एवम् $\frac{1}{21267647932558653966460912964485513216}$ एवम् $\frac{1}{42535295865117307932921825928971026432}$ एवम् $\frac{1}{850705917302346158658$

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□
□□□□□□□□□□ गरिने □ □

- □□□□□ उप□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□
□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□ गरिने □ □
- □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□
□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□
गरिने □ □
- अन्तर विद्यालय अनुगमन गरि गरिने □ □
- □□□□□□□ □□□□□□□ □ □□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□ गरिने □ □□□ शिक्षा, □□□□□ □□□
□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ रूप□□ □□□□□□ गरिने □ □
- □□□□□□□□□ □□मा वि□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□ तथा
शिक्षक अभिभावक सङ्घ□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
गरिने □ □
- □□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
□□□
□□□
गरिने □ □ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
वि□□□□हर्नु□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
गरिने □ □
□

७.५ उपलब्धि ,नतिजा

(□) □□□□□□□ (Outcomes)

- □□□
□□□
□□□
□□□
- □□□
□□□

(□) □□□□□हर्नु)Key Results)

- □□□
भएको □□□□□ ,
- □□□
आएको □□□□□ ,
- □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
□□□
□□□
□□□
- □□□
परीक्षण □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
परीक्षण □□□
□□□

२. ०००००००० ती ००००००० ००००००००००० ०००००००
००००००००००० ००००००, ०००००० ० ००००
०००००००००००० ००००००००० ०००० ०००० ००.०००.०.
००००००००, ०००० ०००००० ००००००००००० ००००००००
०००००० ०

३. ००००००, ०००० ००० ००००००००००० ००००००० ०००००००
०००००००००० जस्ता ००००हर् ००००००००० ०

७.७ मुख्य क्रियाकलाप र लक्ष्य

०० ०. ००	००००००० ०००	० ०० ०	००००००० ०००००० ० ०००००						००० ०० ०	०० ००० ०
०	००००००० ०००००००० ००००००० ००० ०००००००००० ००	०० ०	०	०	०	०	०	०	०	
०	०००००००० ००००००० ००००००० ०००००००० ०००००००० ००००० ०००००००० ००००० ०००००० ० ००००००००० ० ०००००००	०० ०	०	०	०	०	०	०	०	
०	००००००००० ० ००००००००० ०००००० ०००००००० ००० ०००००००० ००००००००० ०	०० ०	०	०	०	०	०	०	००	

स्थानीय □□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

□	□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□	□ □□ □□	□	□	□				
□	□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□	□□ □ □□ □□	-	□□ %	□□ %	□□ %	□□ %	□□□ %	
□	□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□	□ □□	□□	□□	□□	□□	□□	□□	
□	□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□ □□□□□	□□ □ □	□	□	□	□	□	□	
□	□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□	□□ □	□	□	□	□	□	□	
□	□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□	□□ □							
□	□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□	□□ □□ □□□ □	□□	□□	□□	□□	□□	□□	
□□	□□□□□□□□	□□	□	□	□	□	□	□□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□, सप्तरी

	□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□, □□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□ □□□□	□							
□□	□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□	□□ □		□		□	□	□	□
□□	□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□	□□ □	□	□	□	□	□	□	□□
□□	□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□	□□ □	□□ □ □□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	□□□ □□□	

स्थानीय □□□□□□ □□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□, सप्तरी

अनुसुची

अनुसुची १ कार्यशालाको फोटोहरु

शिक्षा योजना

पहिलो ड्राफ्टमा छलफल तथा सुझाव संकलन

लेखन कार्यदल सदस्यबाट छलफल

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतबाट सम्बोधन

स्थानीय □□□□□□ □□□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□□, सप्तरी

अनुसुची २ : लेखाजोखा गरिएको फाराम

स्थानीय □□□□□□ □□□□□□, २०८२-२०९१, बोदेबर्साइन □□□□□□□□□□, सप्तरी

अनुसुची ३ : योजना लेखनका क्रममा भएका निर्णय तथा अन्य कागजातहरू